

LÕPPRAPORT

„Tööealise tervisekahjustusega isiku töövõime hindamise metoodika“

Koostanud: Eesti Töötervishoiuarstide Selts

Töötervishoiuarstid

Evelyn Aaviksoo
Anneli Einroos
Ülle Lahe
Tiia Piho
Viive Pille
Karin Sarapuu
Ahe Vilkis

Eksperdid

Varje-Riin Tuulik, taastusarst
Tiina Tammik, taastusarst
Katrín Martinson, perearst
Evi Marie Nurk, psühhiaater
Ain Aaviksoo, tervishoiuanalüütik

**Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond**

Eesti tuleviku heaks

„Tööealise tervisekahjustusega isiku töövõime hindamise metoodika“

Metoodika valmis ESF programmi „Töövõimetuskindlustuse skeemi ettevalmistamine“ (tunnusnumber 1.5.0112.12-0084) raames Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kaasabil.

Tööealise tervisekahjustusega isiku töövõime hindamine on töövõime toetamise süsteemi reformi üks osa, mille käigus töövõimetuse protsentide määramise asemel hinnatakse isiku säilinud töövõimet, võttes arvesse tema tervislikku seisundit, funktsionaalset võimekust, funktsiooni kõrvalekallet või kaotust ning nendega seotud tegevuse piirangid ja eeldatavat piirangu kestust.

Metoodika sisu:

Tervisiekaoga inimese/isiku/kliendi töövõime hindamine toimub kahel tasemel:

Töötukassa konsultant/juhtumikorraldaja

Tervishoiuekspert

Töövõime hindamise eesmärgid on

- Selgitada välja töövõimekaoga inimese võimekus jätkata töötamist (funktsionaalsed võimed)
- Selgitada välja maksimaalse töövõime tagamiseks vajalikud tingimused (korraldulikud ja füüsilised (abivahendid))
- Kirjeldada inimese sooritusvõimet
- Kirjeldada sooritusvõimet tagavaid tingimusi, mis võimaldavad leida individuaalset inimesele sobivat tööd ja jätkata töötamist.

SISUKORD

1. Sissejuhatus.....	4
2. Lühendid ja mõisted.....	6
2.1. Lühendid	6
2.2. Mõisted.....	6
3. Töövõimehindamise metoodika väljatöötamise põhimõtted	9
4. Eeldused töövõimehindamise metoodika rakendamiseks	12
5. Töövõime hindamise metoodika kirjeldus	13
5.1. Töövõime hindamise protsessi ülevaade.....	13
5.2. Tervisekahjustusega isiku töövõime esmane hindamine	15
5.2.1. Esmase hindamise toimingud.....	15
5.2.2. Olulised momendid esmasel töövõime hindamisel.....	18
5.3. Tervisekahjustusega isiku töövõime korduv hindamine	18
5.3.1. Korduva hindamise toimingud.....	18
5.3.2. Olulised momendid korduval töövõime hindamisel.....	21
5.4. Töövõime hindamisel aluseks olevad dokumendid ja päringud	22
5.4.1. Taotleja.....	22
5.4.2. Töötukassa	23
5.4.3. Ekspertarst.....	25
6. Töövõime hindamise ankeetide osad, sisu ja kasutamine	29
6.1. Töövõime hindamise taotlus (“Taotlusvorm”).....	29
6.1.1. Sissejuhatav osa.....	29
6.1.2. Osa I - Taotleja kontaktandmed	29
6.1.3. Osa II – Sooritus- ja talitluslik võimekus	29
6.1.4. Osa III - Abivahendid	30
6.1.5. Osa IV - Kehaline võimekus	30
6.1.6. Osa V - Vaimne võimekus	30
6.1.7. Osa VI - Esmane otsus	30
6.1.8. Osa VII - Lõplik otsus.....	31
6.2. Töövõime hindamise dokumendipõhine ekspertiis (“Ekspertiisivorm 1”)....	32
6.2.1. Sissejuhatavad andmed.....	32
6.2.2. Osa I – Taotleja taustainfo	32
6.2.3. Osa II – Kehaline võimekus	33
6.2.4. Osa III – Vaimne võimekus.....	33
6.2.5. Osa IV - Töövõime hindamise kokkuvõte.....	34

6.2.6.	Osa V - Ekspertiisi tulemus	34
6.2.7.	Töövõime hindajad	36
6.2.8.	Töötukassale edastatavad andmed.....	36
6.3.	Töövõime hindamise visiidipõhine ekspertiis ("Ekspertiisivorm 2")	36
6.3.1.	Sissejuhatavad andmed	37
6.3.2.	Osa I - Taotleja taustainfo	37
6.3.3.	Osa II – Kehaline võimekus	37
6.3.4.	Osa III - Vaimne võimekus.....	39
6.3.5.	Osa IV - Erijuhud	39
6.3.6.	Osa V - Töövõime hindamise kokkuvõte	40
6.3.7.	Osa VI - Ekspertiisi tulemus.....	40
6.3.8.	Töövõime hindajad	42
6.3.9.	Töötukassale edastatavad andmed.....	42
7.	Ankeetide tõlgendamine ja otsustustingimused.....	43
7.1.	Töövõime hindamise tõlgendamise kriteeriumid Töötukassale:.....	44
7.1.1.	Töötukassa hindamisjuht 1.....	44
7.1.2.	Töötukassa hindamisjuht 2.....	47
7.1.3.	Töötukassa hindamisjuht 3.....	49
7.2.	Töövõime hindamise tõlgendamise kriteeriumid ekspertarstile	51
7.2.1.	Ekspertarsti hindamisjuht 1	51
7.2.2.	Ekspertarsti hindamisjuht 2.....	52
8.	Kvalifikatsioonide ja pädevuste kirjeldused.....	55
8.1.	Töötukassa töövõimehindaja pädevus.....	55
8.2.	Töövõime hindamise ekspertiisimeeskond (ekspertiisimeeskond).....	55
8.2.1.	Töövõime hindamise ekspertarst (ekspertarst).....	56
8.2.2.	Tegevusterapeut	56
8.2.3.	Kliiniline psühholoog	56
9.	Vajadused töövõimehindamise metoodika rakendamiseks.....	57
10.	Soovitused töövõimehindamise metoodika rakendamiseks	59
11.	Kasutatud allikad	60
12.	LISA 1 – Töövõime hindamise valdkondade, võtmetegevuste ja RFK koodide vastavustabel.....	61
13.	LISA 2 - Töövõimet välistavad tingimused	64
14.	LISA 3 Töövõime hindamise taotlusvorm.....	65
16.	LISA 4 – Töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi vorm.....	84
18.	LISA 5 - Töövõime hindamise visiidipõhise ekspertiisi vorm	95
20.	LISA 6 - Ankeetide küsimuste punktide väärtused	107

1. SISSEJUHATUS

Tervisekaoga inimeste töövõime käsitlemisel on paljud riigid seadnud prioriteediks töövõime hindamise aluste ümbervaatamise, kuna järjest suurenev hulk tööealisi inimesi, kellel tervisekaot tõttu töövõime langeb, jäävad enneaegselt tööturult eemale (OECD, 2007). Kuna tervisekadu ja tööturult eemale jäämine halvendavad inimese elukvaliteeti, on oluline tuua need inimesed tagasi tööturule või aidata säilitada neil tööd. Keskendumine sellele, mida inimene saab teha ja tema tegevusvõime igakülgne toetamine on aidanud töövõime kaoga inimestel tööturule naasta (OECD 2010).

Töövõimelisust kirjeldatakse teaduskirjanduses kui „kui hea on töötaja praegu, lähemas tulevikus ja kui suutlik on ta tegema oma tööd lähtuvalt tööõuetest ning vaimsetest ja füüsilistest ressurssidest“ ehk töötaja ressursside ja tööõuete tasakaaluna (Ilmarinen 2004). Seda määratlust aktsepteeritakse üle-Euroopaliselt.

Euroopas on seni kasutatud peamiselt kolme eri lähenemist töövõimekaoga inimeste käsitlemisel (Council of Europe 2002):

- 1) Barema meetod, mis määrab protsentuaalselt töövõime kaotust lähtuvalt haigusest,
- 2) kõrvalabi vajaduse hindamine ja
- 3) talitlusvõimekuse hindamine.

Viimasel kümnendil on paljudes riikides kokkuleppeliselt mindud üle Rahvusvahelisel funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsioonil (RFK) põhinevale talitlusvõimekuse hindamisele. Euroopa Meditsiini- ja Sotsiaalkindlustuse Ühendus (EUMASS) on välja valinud põhilist 20 kategooriat ehk niinimetatud võtmetegevust (kasutatakse nimetusena EUMASS *Core Set*), mille alusel inimese talitlusvõimekust hinnata. Standardiseeritud hindamine tagab ka hindamise rahvusvahelise võrreldavuse.

Lisaks talitlusvõimekusele hõlmab töövõime kaotuse käsitlemine Euroopa riikides veel kolme põhielementi

- 1) sotsiaalmeditsiiniline taust, sh tervises seisund ja selle muutumine, töö- ja ühiskondlik karjäär;
- 2) sekkumiste (sh ravi, abivahendid, töökorraldus jms) tõhusus taastumisel ja töölenaasmisel;
- 3) töövõime taastumise/säilimise prognoos (Anner 2012).

Sarnaselt paljudele riikidele, sh Soome, Suurbritannia, Rootsi, Island, Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Norra, Rumeenia, Uus-Meremaa, Austraalia, on ka Eestis töövõime hindamise metoodika aluseks võetud Rahvusvahelisel funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsioonil põhinev võtmetegevuste kogum.

2. LÜHENDID JA MÕISTED

2.1. Lühendid

RFK Rahvusvaheline funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsioon

EUMASS European Union of Medicine in Assurance and Social Security

2.2. Mõisted

Töövõime hindamine on inimese töövõime vähenemise ja olemasoleva töövõime ulatuse tuvastamine, mille käigus võetakse arvesse inimese tervises seisundit, talitluslikku võimekust ning sellest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, nende prognoosi ja eeldatavat kestust. Töötava inimese töövõime hindamisel arvestatakse tema senise ja võimaliku tulevase töö iseloomu ja -tingimusi. (Töövõimetoetuse seaduse eelnõu, 2013)

Tervises seisund on inimese elundsüsteemide talitluslik seisund. (Töövõimetoetuse seaduse eelnõu, 2013)

Talitluslik võimekus on inimese tervises seisundi ning teda mõjutavate personaalsete ja keskkonnategurite koostoime tulemusena määratletav tegevusvõime. (Töövõimetoetuse seaduse eelnõu, 2013)

Täielik töövõime on tasakaal inimese funktsionaalsete ressursside ja töö nõudmiste vahel. (Ilmarinen, 2004)

Osaline töövõime, kui inimese töötamine on osaliselt takistatud võttes arvesse inimese tervises seisundit, talitluslikku võimekust ning sellest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, nende prognoosi ja eeldatavat kestust. (Töövõimetoetuse seaduse eelnõu alusel, 2013)

Töövõime puudumine, kui inimene ei ole võimeline töötama võttes arvesse inimese tervises seisundit, talitluslikku võimekust ning sellest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, nende prognoosi ja eeldatavat kestust. (Töövõimetoetuse seaduse eelnõu alusel, 2013)

Valdkond e domeen (*domain*) on vastastikusel seoses olevate füsioloogiliste funktsioonide, anatoomiliste struktuuride, tegevuste, ülesannete või elualade praktiline ja tähenduslik kogum. (RFK)

Tegutsemine (*activity*) on ülesande täitmine või tegevuse sooritamine indiviidi poolt. (RFK)

Osalus (*participation*) on indiviidi kaasatus elulisse situatsiooni. (RFK)

Tegutsemispiirangud (*activity limitations*) on raskused, mida indiviid võib tegevuse sooritamisel kogeda. (RFK)

Osaluspiirangud (*participation restrictions*) on probleemid, millega indiviid võib elulistes situatsioonides kokku puutuda. (RFK)

Võtmetegevus käesolevas raportis kasutatud lihtsustatud nimetus RFK alusel klassifitseeritud tegutsemise ja osaluse jaotistele; võetud kasutusele selleks, et teha töövõime hindamise taotluse alusel hinnatavate küsimuste mõte taotlejatele lihtsamini arusaadavaks. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Kohandatud tingimused on füüsilise ja vaimse töökeskkonna ning tööhulga ja -aja tingimused, millele taotleja töö peab vastama, et oleks tagatud maksimaalne töövõime. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Rehabilitatsioonivajaduse hindamine on isiku terviseolukorrast põhjustatud tegevus- ja osalusvõime piirangute ja olemasolevate ressursside hindamisele tuginedes isiku rehabilitatsioonivajaduse väljaselgitamine ja vajadusel tema seostamine rehabilitatsiooni ja/või sotsiaalkaitsemeetmetega.

Püsiv seisund (tervise seisundi mõistes) on seisund, mille korral 2 aasta vältel seisund eelduste kohaselt oluliselt ei muutu. Seisund, mis ise võib oma loomu poolest olla püsiv, ei pruugi anda püsivat soorituse langust, seega niisugust seisundit töövõime vähenemise ja olemasoleva töövõime ulatuse hindamise käigus ei hinnata. (Guidelines to the Tables for the Assessment of Work-related Impairment for Disability Support Pension, 2012)

Meditšiiniline töövõimeekspertiis e ekspertiis – töövõime hindamine pädeva ekspertarsti või meeskonna (tegevusterapeut, kliiniline psühholoog) poolt. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Ekspertarst on töövõime hindamise pädevusega arst, kes on läbinud vastava koolituse ja saanud pädevustunnistuse. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Ekspertiisimeeskond – koosneb töövõime hindamise pädevusega tervishoiu spetsialistidest: ekspertarst, kliiniline psühholoog, tegevusterapeut. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Dokumendipõhine ekspertiis – hindamine toimub taotleja poolt esitatud taotluse ja terviseinfosüsteemi andmete alusel. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Visiidipõhine ekspertiis – hindamine toimub ekspertarsti, vajadusel ekspertiisimeeskonna poolt taotleja objektiivse hindamise (silmast-silma visiit) ja ekspertiisiks esitatud dokumentatsiooni alusel komplekselt. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Esmakordne töövõime hindamine – esmakordsel töövõime hindamise taotlemisel tehakse kõik otsused töövõime täieliku või osalise puudumise kohta koos arstliku ekspertiisiga. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

Korduv töövõime hindamine - Töötukassa võib teha otsuse töövõime täieliku või osalise puudumise kohta ilma arstliku ekspertiisita, juhul kui taotleja poolt esitatud andmed ning Töötukassa info taotleja tööalase tegevuse kohta võimaldavad piisava kindlusega uuesti kinnitada töövõime ulatust sarnaselt eelmise otsusega. (Käesoleva materjali alusel, 2013)

3. TÖÖVÕIMEHINDAMISE METOODIKA VÄLJATÖÖTAMISE PÕHIMÕTTED

Tervisekahjustusega tööealise isiku töövõime hindamise metoodika (edaspidi töövõime hindamise) väljatöötamisel on arvestatud Sotsiaalministeeriumi poolt juhitud töövõimetusskeemi reformi eesmärkide ja põhimõtetega, kaasatud ja seotud ametite (Sotsiaalministeerium, Töötukassa) ning huvigruppide (Puuetega Inimeste Koda, Astangu Kutserehabilitatsioonikeskus) nende seisukohtadega, mida on metoodika koostamise lühikese aja jooksul õnnestunud läbi rääkida.

Töövõime hindamine on töövõime toetamise süsteemi osa, mille eesmärk on hoida ja tagada inimeste töövõimelisust ning toetada tervisekahjustustega tööealiste inimeste osalemist tööelus, sh töö leidmisel ja töö hoidmisel. Töövõime hindamist teostab Eesti Töötukassa (edaspidi Töötukassa).

Töövõime hindamise metoodika väljatöötamisel lähtuti kolme olulisima kriteeriumi täitmisest:

- töövõime hindamise protsessi selgus taotleja jaoks;
- töövõime hindamise fokuseeritus töövõimele ja töötamiseks sobivatele tingimustele;
- töövõime hindamise tulemuse seostamine teenuste ja abivahenditega.

Lähtuti sellest, et metoodika oleks kooskõlas teiste Euroopa riikide töövõime hindamise põhimõtetega ja autoriteetsete eeskujude soovitustega, eelkõige Euroopa Meditsiini- ja Sotsiaalkindlustuse Ühenduse (EUMASS) soovitustega.

Töövõime hindamisel keskendutakse sellele, mida tervisekaoga tööealine inimene on suuteline ohutult ja tervises seisundit halvendamata tegema, konkreetne diagnoos on teisejärgulise tähtsusega, kuna see võib individuaalselt töövõimet väga erinevalt mõjutada.

Kooskõlas rahvusvaheliste soovitustega on töövõime hindamise aluseks Rahvusvahelisel funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsioonil (RFK) põhinev hindamine.

Töövõime hindamise ankeetide aluseks on RFK alusel klassifitseeritud tegutsemise ja osaluse jaotiste kogum, mida EUMASS soovitab kasutada töövõime hindamisel, nn EUMASS'i *core set*.

EUMASS'i *core set* sisaldab 20 tegutsemise ja osaluse jaotist ehk niinimetatud võtmetegevust (nt d445: käte ja käsivarte kasutamine), mille valik on tehtud rahvusvahelise konsensusena ja on mitmetes uuringutes valideeritud. (Brage 2008, Anner 2012, Anner 2013)

EUMASS'i *core set*'i kasutatakse töövõime hindamisel eri tõlgendustena enamuses EU riikides vastavalt iga riigi oma hindamismetoodikale. Lubatud on lisada või modifitseerida võtmetegevusi. (Brage 2008)

Võtmetegevused jagunevad RFK alusel kuueks valdkonnaks:

- Liikuvus
- Suhtlemine
- Enesehooldus
- Õppimine ja teadmiste rakendamine
- Üldised ülesanded ja nõuded
- Inimestevaheline lävimine ja suhted

Töövõime hindamise ankeetides on hinnatavad valdkonnad parema arusaadavuse huvides lihtsamini sõnastatud, et tagada taotlejale täpne arusaamine, milliste tegevuste kohta oma hinnangut anda, so

- Liikumine
- Käeline tegevus
- Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine
- Teadvusel püsimine ja enesehooldus
- Õppimine ja tegevuste elluviimine
- Muutustega kohanemine ja ohu tajumine
- Inimestevaheline lävimine ja suhted

Ankeetides olevate võtmetegevuste sõnastusel on eeskuju võetud Suurbritannias kasutatavatest töövõime hindamise ankeetidest (Revised WCA Handbook, UK, 2013).

Kasutades töövõime hindamisel soovituslikke võtmetegevusi, tagatakse kõigile taotlejatele hindamine võrdsetel alustel. Vaatamata sellele, et küsimused võtmetegevuste kohta ei kajasta tööolukordi ega kõiki igapäevaolukordi, on nende sisu ülekantav teistele sarnastele tegevustele.

Metoodika väljatöötamise käigus analüüsiti Hollandi, Suurbritannia, Islandi, Austraalia, Soome ja Rootsi töövõime vahetu hindamise põhimõtteid ja hindamisinstrumente.

Konsulteriti Hollandi, Rootsi, Soome, Läti ja EUMASSi töövõime hindamise valdkonna spetsialistidega.

Kõigis nendes riikides, välja arvatud Hollandis, on hindamise aluseks samuti EUMASS'i *core set*, Lätis on *core set*'i põhine metoodika arendamisel.

Töövõime hindamise ankeetides sisalduv "Töövõimet välistavate tingimuste" loetelu on koostatud ekspertarvamuste alusel ja sisaldab selliseid raskeid tervises seisundeid, mille korral on seisundi raskusaste igal juhul üheselt mõistetav ja muutumatu. Selle seisundi

mõju töövõimele on samuti üheselt mõistetav ning üldjuhul põhjustab sellise tervisehäire olemasolu täielikku töövõimetust. (vt Lisa 2)

Töövõime hindamiseks kasutatavate ankeetide küsimuste punktide (0,1,2,3,4) väärtuste aluseks on RHK määratlus tegutsemispiirangu raskusastmele:

- xxx.0* EI OLE probleemi (puudub, tühine, ...) 0-4%
- xxx.1 KERGE probleem (väike, nõrk, ...) 5-24%
- xxx.2 MÕÕDUKAS probleem (keskmine, tuntav, ...) 25-49%
- xxx.3 RASKE probleem (suur, tõsine, ...) 50-95%
- xxx.4 TÄIELIK probleem (vaieldamatu, sügav, ...) 96-100%

* xxx. tähistab hinnatava valdkonna tegutsemise ja osaluse 3-numbrilist kombinatsiooni, mida töövõime hindamise taotluse protsessis numbrilisena välja ei kirjutata.

4. EELDUSED TÖÖVÕIMEHINDAMISE METOODIKA RAKENDAMISEKS

Käesolev metoodika on koostatud lähtudes alljärgnevatest eeldustest, mis tulenevad potentsiaalsete töövõime hindamise taotlejate esindusühenduste (eelkõige Puuetega Inimeste Koja liikmete) tähelepanekutest ja mida peavad metoodika koostajad oluliseks, et töövõime hindamine täidaks oma eesmärgi parimal viisil.

Käesolevaid eeldusi on tutvustatud metoodika arutelude käigus tellijale (Sotsiaalministeerium) ning tellija olulistele partneritele (eeskätt Töötukassa, Puuetega Inimeste Koda).

- 1) Töövõime hindajatele viiakse läbi põhjalik ja adekvaatne koolitus vastavalt hindaja kvalifikatsiooni nõudmistele, et tagada uuest süsteemist arusaamine, hindamise adekvaatsus ja eesmärgipärasus.
- 2) Töövõime kaoga isikule on tervikliku käsitusena tagatud vajalik ravi, sh taastusravi, meditsiinilised abivahendid, rehabilitatsioon ja erihoolekanne, tehnilised abivahendid, transporditeenus ja ligipääs töökohale/vajalikele hoonetele.
- 3) Töövõime hindamise kogu protsessi kujundamisel arvestatakse võimalike taotlejate soovidega taotlemise protseduuri arusaadavaks ja kättesaadavaks kujundamisel (näiteks taotleja jaoks väga olulised tehnilised detailid nagu taotluse täitmise võimalus paber kandjal jms).
- 4) Töövõime hindamise järgselt tagatakse taotlejale lisaks toetuse määramisele või mittemääramisele tööturul toimetulekut soodustavad tingimused.
- 5) Valitud metoodika alusel töövõime hindamine vajab valideerimist ja vajadusel korrigeerimist aasta möödumisel alates metoodika rakendamisest.

5. TÖÖVÕIME HINDAMISE METOODIKA KIRJELDUS

5.1. Töövõime hindamise protsessi ülevaade

Töövõime hindamisega tuvastatakse seda taotlenud inimese (edaspidi “taotleja”) töövõime võimalik vähenemine ja olemasoleva töövõime ulatus. [Töövõimetoetuse seaduse eelnõu]

Töövõime hindajaks on Töötukassa, kes võib vajadusel meditsiinilise töövõimeekspertiisi (edaspidi “ekspertiis”) saamiseks kaasata otsustamisse tervishoiuteenuse osutaja, kus töötab töövõime hindamise pädevusega ekspertarst (edaspidi nimetatud “ekspertarst”). Ekspertarst teostab ekspertiisi üksi või koos teiste asjakohaste spetsialistidega – tegevusterapeut ja kliiniline psühholoog (edaspidi “ekspertiisimeeskond”). Ekspertiisi teostav tervishoiuteenuse osutaja peab tagama ekspertiisimeeskonna kasutamise võimaluse; ekspertiisimeeskonna kaasamise vajaduse üle otsustab ekspertarst, kes vastutab ekspertiisi kvaliteetse läbiviimise eest. Töötukassa, ekspertarsti ning ekspertiisimeeskonna vajalikud pädevused töövõimehindamise kvaliteetseks läbiviimiseks on kirjeldatud peatükis 8.

Töövõime hindamisel kasutatakse:

- taotleja poolt täidetud töövõime hindamise taotlust (“Taotlusvorm”);
- Töötukassa infot taotleja tööalase tegevuse kohta;
- meditsiinilist taustainfot, mis kogutakse ekspertarsti poolt elektroonselt;
- ekspertarsti poolt täidetud ekspertiisi vormi, mis täidetakse elektroonsete andmete (“Ekspertiisivorm 1”) või füüsilise visiidi käigus kogutud andmete põhjal (“Ekspertiisivorm 2”).

Töövõime hindamisel võetakse arvesse inimese terviseseisundit, talitluslikku võimekust ning sellest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, nende prognoosi ja eeldatavat kestust. [Töövõimetoetuse seaduse eelnõu]

Taotleja pöördumise üheks eelduseks on töövõime vähenemist põhjustava tervisekahjustusega seoses ambulatoorse või statsionaarse tervishoiuteenuse kasutamine viimase kolme kuu jooksul enne Töötukassasse pöördumist. Kui inimene ei ole kolme kuu jooksul enne töövõime hindamise taotluse esitamist käinud arsti vastuvõtul, teavitab Töötukassa taotlejat arsti vastuvõtul käimise vajadusest ja määrab selleks tähtaja. [Töövõimetoetuse seaduse eelnõu]

Töövõime hindamise peavad läbima kõik töövõimetoetuse taotlejad. Töövõime hindamine võib olla esmakordne (vt 5.2) või korduv (vt 5.3). Esmakordsel töövõime hindamisel tehakse kõik otsused töövõime täieliku või osalise puudumise kohta ekspertiisi käigus, Töötukassa võib osadel juhtudel teha otsuse täieliku töövõime osas ka ilma ekspertiisita. Korduval töövõime hindamisel võib Töötukassa teha otsuse töövõime täieliku või osalise puudumise kohta ilma ekspertiisita, juhul kui taotleja poolt esitatud andmed (Taotlusvormi põhjal) ning Töötukassa info taotleja tööalase tegevuse kohta võimaldavad piisava

kindlusega uuesti kinnitada töövõime ulatust sarnaselt eelmise otsusega. Kõik muutused töövõime ulatuses (suurenemise või vähenemise suunas) ning sellest tulenevad tegutsemis- ja osaluspiirangud kinnitatakse alati ekspertiisi käigus.

Ekspertiis viiakse läbi kas **dokumentide põhjal (elektroonselt)**, s.o. dokumendipõhiselt, **või taotlejaga silmast-silma toimuva füüsilise visiidi käigus**, s.o. visiidipõhiselt. Töötukassa määratleb iga kord, kas ekspertarstilt tellitakse dokumendipõhine või visiidipõhine ekspertiis, arvestades et dokumendipõhise ekspertiisi korral on ekspertarstil võimalik üksnes kinnitada taotleja poolt taotluses ("Taotlusvorm") esitatud andmeid (eeskätt täieliku töövõime olemasolu, töövõimet välistavate tingimuste või talitlusliku võimekuse puudumise kohta), aga mitte kirjeldada osalisest töövõimest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, v.a. töövõime korduval hindamisel taotleja seisundi muutumatuse korral (vt ptk 5.3). Kui elektroonsete dokumentide põhjal ei ole piisava täpsusega võimalik töövõimet hinnata, on ekspertarstil õigus soovitada Töötukassal taotlejale visiidiga ekspertiisi läbiviimist või terviseseisundi, sh diagnoosi täpsustamiseks raviarstile (eriarstile) saatmist.

Osaline töövõime või töövõime puudumine tuvastatakse **tähtajaliselt** kuni viieks aastaks, välja arvatud juhul, kui üli-raskes seisundis oleva inimese haiguse iseloomu ja eeldatavat kestust arvestades inimese töövõime ei muutu. [Töövõimetoetuse seaduse eelnõu] Ekspertarsti ekspertiisi vorm (Ekspertiisivorm 1 ja 2) sisaldab hinnangut taotleja terviseseisundi, talitlusliku võimekuse, tegutsemis- ja osaluspiirangute prognoosi ja eeldatava kestuse kohta, mis on aluseks Töötukassa poolt tehtavale otsusele. Dokumendipõhise ekspertiisi käigus antakse hinnang üksnes taotleja terviseseisundi ja talitlusliku võimekuse prognoosi ja eeldatava kestuse kohta.

Ekspertiisi käigus hinnatakse taotleja talitluslikku võimekust **eraldi seitsmes valdkonnas** nn võtmetegevuste alusel, mida on võimalik Rahvusvahelise funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsiooni (RFK) järgi kodeerida, et tagada töövõime hindamine kõigile taotlejatele võrdsetel alustel (Lisa 1). Lihtsustatud sõnastuses on hinnatavad valdkonnad alljärgnevad:

- 1) Liikumine
- 2) Käeline tegevus
- 3) Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine
- 4) Teadvusel püsimine ja enesehooldus
- 5) Õppimine ja tegevuste elluviimine
- 6) Muutustega kohanemine ja ohu tajumine
- 7) Inimestevaheline lävimine ja suhted

Taotleja töövõime hindamise ekspertiisi tulemusena annab ekspertarst hinnangu:

- taotleja töövõimet piiravate asjaolude kohta igas valdkonnas (koos piirangu raskusastmega)

- taotleja kokkuvõtlikule talitluslikule võimekusele (koos selgitustega punktisummana ja soovitud piirangu mõju vähendamiseks)
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalikele tingimustele
- taotleja seisundi prognoosile
- abivahendi vajadusele

Hindamise algoritmi kohaselt võib töövõime vähenemine tuleneda kas:

- töövõimet välistavast meditsiinilisest seisundist
- ühes valdkonnas esinevatest talitluslikest piirangutest
- mitme valdkonna kombinatsioonis esinevatest talitluslikest piirangutest

Kokkuvõttes on ekspertiisi tulemus aluseks Töötukassale taotleja töövõime kohta otsuse tegemiseks.

Töötukassa lõplikus otsuses kirjeldatakse:

- taotleja töövõimelisus
- sobiv töö
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (vaimse ja füüsilise töökeskkonna ning tööaja osas)
- rehabilitatsiooni vajadus
- abivahendi vajadus
- muud töölerakendamiseks vajalikud meetmed
- järgmise töövõime hindamise tähtaeg

5.2. Tervisekahjustusega isiku töövõime esmane hindamine

5.2.1. Esmase hindamise toimingud

- 1) Töövõime esmaseks hindamiseks esitab inimene Töötukassale **taotluse** töövõime hindamiseks (vt ptk 6.1 ning Lisa 3 - "Taotlusvorm"). Taotluse andmete põhjal teeb Töötukassa kõigepealt **esmise otsuse** töövõime hindamise edasise menetluskäigu kohta:
 - lõpetada töövõime hindamise menetlus otsusega, et taotleja on töövõimeline ja vormistada lõplik otsus
 - suunata taotlus meditsiinilise ekspertiisi
- 2) **Ekspertiisi** viib läbi ekspertarst (vt kvalifikatsioonide ja pädevuste kirjeldusi ptk 8) kas:
 - **dokumentide põhjal** e elektroonselt (vt ptk 6.2 ja 5.4.3 ning Lisa 4 - "Ekspertiisivorm 1") või
 - dokumentide (elektroonsete) ning taotlejaga **silmast-silma visiidi põhjal** (vt ptk 6.3 ja 5.4.3 ning Lisa 5 - "Ekspertiisivorm 2")

Töötukassa saadab taotleja kohta materjalid ekspertarstile, **määratledes ekspertiisi liigi** arvestusega, et dokumendipõhise ekspertiisi korral on ekspertarstil võimalik üksnes kinnitada taotleja poolt taotluses esitatud andmeid (eeskätt töövõime täieliku puudumise või olemasolu kohta), aga mitte kirjeldada osalisest töövõimest tulenevaid tegutsemis- ja osaluspiiranguid, v.a. töövõime korduval hindamisel taotleja seisundi muutumatuse korral (vt korduv hindamine ptk 5.3).

Kui taotleja on märkinud taotluses, et tal esineb mõni töövõimet välistav meditsiiniline seisund, siis võib ekspertiisi läbi viia **lihtsustatud korras**, mil töövõime puudumise kinnitamiseks kontrollib ekspertarst üksnes vastava seisundi olemasolu meditsiinidokumentide põhjal.

Kui elektroonsete andmete põhjal ei ole piisava täpsusega võimalik vormistada ekspertiisi aruannet, edastab ekspertarst Töötukassale ühe järgmistest ekspertiisitulemustest:

- suunata taotleja oma raviarsti vastuvõtule diagnoosi ja seisundi täpsustamiseks
- suunata taotlus visiidiga ekspertiisi
- suunata taotleja lihtsustatud ekspertiisist täismahus töövõime hindamisele

Töövõime hindamise **dokumendipõhise ekspertiisi raames** ekspertarst:

- analüüsib täidetud taotlusvormi ning sellele lisatud Töötukassa motiveeritud esmast otsust
- teeb elektroonseid päringuid tervise infosüsteemi taotleja diagnooside, retseptiravimite ja töövõimetuslehtede kohta
- vajadusel küsib täiendavat elektroonset meditsiinilist infot taotleja kohta, kontakteerudes taotlejaga ja/või taotleja töövõimega seotud haigusi ravinud tervishoiuteenuse osutajatega (info sisestatakse tervishoiu infosüsteemi)
- täidab isiku töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi vormi ("Ekspertiisivorm 1")
- hindab taotleja töövõimet puudutavaid asjaolusid kõigi saadaolevate elektroonsete dokumentide põhjal

Töövõime hindamise **visiidipõhise ekspertiisi raames** ekspertarst:

- analüüsib täidetud taotlusvormi ning sellele lisatud Töötukassa motiveeritud esmast otsust
- teeb elektroonseid päringuid tervise infosüsteemi taotleja diagnooside, retseptiravimite ja töövõimetuslehtede kohta;
- vajadusel küsib täiendavat elektroonset meditsiinilist infot taotleja kohta, kontakteerudes taotleja ja/või taotleja töövõimega seotud haigusi ravinud tervishoiuteenuse osutajatega (info sisestatakse tervishoiu infosüsteemi);
- täidab visiidipõhise ekspertiisi vormi ("Ekspertiisivorm 2");

- hindab taotleja töövõimet puudutavaid asjaolusid vaatluse ning taotleja selgituste abil
- viib vajadusel läbi täiendavaid tegutsemis- ja osalemisvõime testimisi
- täpsustab ja kooskõlastab taotlejaga tema tegutsemisvõimekusest lähtuva sobiva töö iseloomu ja kirjelduse
- hindab maksimaalse töövõime tagamise tingimusi hindamise käigus saadud info alusel
- vajadusel täpsustab tööl hakkamasaamist hõlbustava abivahendi vajaduse

Kui eksperarsti hinnangul on vaja isiku vaevuste objektiviseerimiseks ja/või täpsustava hinnangu saamiseks kaasata tegevusterapeut ja/või kliiniline psühholoog, siis on tegemist **meeskondliku hindamisega**. Töövõime hindamise eest jääb vastutavaks ekspertarst, kellelt töövõime hindamine telliti.

Kõigi töövõimet puudutavate meditsiinidokumentide või dokumentide ja visiidi põhjal vormistab ekspertarst **ekspertiisi tulemuse, mis edastatakse Töötukassale** (elektroonselt). Tulemuses kirjeldatakse muuhulgas:

- töövõimet piiravad asjaolud, sh
 - piirangu raskusaste ja valdkond, kõrvalabi vajadus;
 - piirangu täpsustatud sisu (ainult visiidiga ekspertiisil);
 - taotleja kohanemine oma tegevus- ja osaluspiiranguga (ainult visiidiga ekspertiisil)
- taotleja talitlusvõimekus (ainult visiidiga ekspertiisil), sh
 - soovitus "piirangu sisu" parandamiseks või soodustamiseks (ainult visiidiga ekspertiisil)
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (ainult visiidiga ekspertiisil)
- prognoos taotleja tervises seisundi ja sellega seotud töövõimelisuse osas
- abivahendi vajadus (ainult visiidiga ekspertiisil)

Ekspertiisi tulemuse põhjal teeb Töötukassa:

- vaheotsuse** (dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse ebapiisavuse korral lõpliku otsuse tegemiseks) selle kohta, et:
 - taotlus peab läbima täiendava, visiidipõhise ekspertiisi või
 - taotleja peab minema oma raviarsti vastuvõtule diagnoosi ja seisundi täpsustamiseks või
 - taotleja peab läbima lihtsustatud ekspertiisi asemel täismahus töövõime hindamise (alates Taotlusvormi täitmisesest)
- lõpliku kaalutletud otsuse** selle kohta, kas taotleja:
 - on töövõimeline
 - on osaliselt töövõimeline
 - ei ole töövõimeline

Lõplikus otsuses sisaldub ka

- sobiv töö
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (vaimse ja füüsilise töökeskkonna ning tööaja osas)
- rehabilitatsiooni vajadus
- abivahendi vajadus
- muud töölerakendamiseks vajalikud meetmed
- järgmine töövõime hindamise tähtaeg

5.2.2. Olulised momendid esmasel töövõime hindamisel

Taotlus täidetakse ja esitatakse Töötukassale (elektroonselt). Kui taotlejal puudub võimalus ja/või oskus taotluse elektroonseks täitmiseks ja esitamiseks, siis on tal võimalus lasta täita taotlus oma esindajal.

Taotleja peab olema kasutanud viimase 3 kuu jooksul enne Töötukassasse pöördumist töövõime vähenemist põhjustava tervisekahjustusega seoses ambulatoorseid või statsionaarseid tervishoiuteenuseid.

Visiidipõhise ekspertiisi korral saadab Töötukassa taotleja andmed eelnevalt ekspertarstile, kes kontrollib taotleja diagnoosi(de) olemasolu ja lepib seejärel kokku taotlejaga visiidi toimumise aja.

5.3. Tervisekahjustusega isiku töövõime korduv hindamine

5.3.1. Korduva hindamise toimingud

Kui isikul on lõppemas periood, milleks Töötukassa kinnitas oma otsusega osalise või täieliku töövõimetuse ning ta soovib taotleda korduvat töövõime hindamist, esitab isik Töötukassale uuesti **taotluse** töövõime hindamiseks (vt ptk 6.1 ning Lisa 3 - "Taotlusvorm").

Taotluse andmete põhjal teeb Töötukassa kõigepealt **esmase otsuse** töövõime hindamise edasise menetluskäigu kohta:

- lõpetada töövõime hindamise menetlus otsusega, et **taotleja on töövõimeline** ja vormistada lõplik otsus või
- vormistada lõplik otsus **töövõime täieliku või osalise puudumise kohta ilma ekspertiisita**, juhul kui taotleja poolt esitatud andmed (Taotlusvormi põhjal) ning Töötukassa info taotleja tööalase tegevuse kohta võimaldavad piisava kindlusega uuesti kinnitada töövõime ulatust sarnaselt eelmise otsusega või
- suunata taotlus **meditsiinilise ekspertiisi**

Kõik muutused töövõime ulatuses (suurenemise või vähenemise suunas) ning sellest tulenevad tegutsemis- ja osaluspiirangud kinnitatakse alati meditsiinilise ekspertiisi käigus.

Ekspertiisi viib läbi ekspertarst (vt kvalifikatsioonide ja pädevuste kirjeldusi ptk 8) kas:

- **dokumentide põhjal** e elektroonselt, s.o. dokumendipõhiselt (vt ptk 6.2 ning Lisa 4 – “Ekspertiisivorm 1”) või
- dokumentide (elektroonsete) ning taotlejaga **silma-silma visiidi põhjal**, s.o. visiidipõhiselt (vt ptk 6.3 ning Lisa 5 – “Ekspertiisivorm 2”).

Töötukassa saadab taotleja kohta materjalid ekspertarstile, **määratledes ekspertiisi liigi**. Dokumendipõhise ekspertiisi korral on ekspertarstil võimalik kinnitada või jätta meditsiinilise tõendusmaterjali puudumise tõttu kinnitamata:

- **taotluses** esitatud andmed töövõime kohta või
- **eelmise ekspertiisi käigus kirjeldatud** töövõimet piiravate asjaolude, talitlusvõimekuse maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste ning abivahendi vajaduse püsimine

Korduva ekspertiisi korral võib elektroonsete andmete (dokumendipõhise ekspertiisi) põhjal anda eelmise ekspertiisiga võrreldes muutumatu töövõime puhul uue hinnangu taotleja tervises seisundi ja sellega seotud töövõimelisuse prognoosi kohta, mis on aluseks Töötukassale lõpliku otsuse tähtsajalisuse määramisel.

Kui dokumendipõhiseks hindamiseks saadetud taotluse käigus ekspertarst tuvastab meditsiinidokumentide põhjal olulise muudatuse inimese tervises seisundis, mis võib töövõimet mõjutada, võib ta soovitada Töötukassal suunata taotleja visiidipõhisesse ekspertiisi.

Kui taotleja on märkinud taotluses, et tal esineb mõni töövõimet välistav meditsiiniline seisund, siis võib ekspertiisi läbi viia **lihtsustatud korras**, mil töövõime puudumise kinnitamiseks kontrollib ekspertarst üksnes vastava seisundi olemasolu meditsiinidokumentide põhjal.

Kui elektroonsete andmete põhjal ei ole piisava täpsusega võimalik vormistada ekspertiisi aruannet, edastab ekspertarst Töötukassale järgmise ekspertiisitulemuse:

- suunata taotleja oma raviarsti vastuvõtule diagnoosi ja seisundi täpsustamiseks või
- suunata taotlus visiidiga ekspertiisi või
- suunata taotleja lihtsustatud ekspertiisist täismahus töövõime hindamisele

Töövõime hindamise **dokumendipõhise korduva ekspertiisi raames** ekspertarst:

- analüüsib täidetud Taotlusvormi ning sellele lisatud Töötukassa motiveeritud esmast otsust
- analüüsib eelmise töövõime hindamise ekspertiisi tulemust ja selle aluseks olnud dokumente
- teeb elektroonseid päringuid tervise infosüsteemi taotleja diagnooside, retseptiravimite ja töövõimetuslehtede kohta

- vajadusel küsib täiendavat elektroonset meditsiinilist infot taotleja kohta, kontakteerudes taotlejaga ja/või taotleja töövõimega seotud haigusi ravinud tervishoiuteenuse osutajatega (info sisestatakse tervishoiu infosüsteemi)
- täidab dokumendipõhise ekspertiisi vormi ekspertiisi tulemuse ("Ekspertiisivorm 1", osa V)
- hindab taotleja töövõimet puudutavaid asjaolusid kõigi saadaolevate elektroonsete dokumentide põhjal

Töövõime hindamise **visiidipõhise korduva ekspertiisi raames** ekspertarst:

- analüüsib täidetud taotlusvormi ning sellele lisatud Töötukassa motiveeritud esmast otsust
- analüüsib eelmise töövõime hindamise ekspertiisi tulemust ja selle aluseks olnud dokumente
- teeb elektroonseid päringuid tervise infosüsteemi taotleja diagnooside, retseptiravimite ja töövõimetuslehtede kohta
- vajadusel küsib täiendavat elektroonset meditsiinilist infot taotleja kohta, kontakteerudes taotlejaga ja/või taotleja töövõimega seotud haigusi ravinud tervishoiuteenuse osutajatega (info sisestatakse tervishoiu infosüsteemi)
- täidab viisiidipõhise ekspertiisi vormi ("Ekspertiisivorm 2")
- hindab taotleja töövõimet puudutavaid asjaolusid vaatluse ning taotleja selgituste abil
- viib vajadusel läbi täiendavaid tegutsemis- ja osalemisvõime testimisi
- täpsustab ja kooskõlastab taotlejaga tema tegutsemisvõimekusest lähtuva sobiva töö iseloomu ja kirjelduse
- hindab maksimaalse töövõime tagamise tingimusi töövõime hindamise käigus saadud info alusel
- vajadusel täpsustab tööl hakkamasaamist hõlbustava abivahendi vajaduse

Kui eksperarsti hinnangul on vaja isiku vaevuste objektiviseerimiseks ja/või täpsustava hinnangu saamiseks kaasata tegevusterapeut ja/või kliiniline psühholoog, siis on tegemist **meeskondliku hindamisega**. Töövõime hindamise eest jääb vastutavaks ekspertarst, kellelt töövõime hindamine telliti.

Töövõime eelneva hindamise andmete analüüsi ning meditsiinidokumentide või eelneva hindamise andmete, dokumentide ja visiidi põhjal vormistab ekspertarst **ekspertiisi tulemuse, mis edastatakse Töötukassale** (elektroonselt).

Ekspertiisi tulemuses kirjeldatakse muuhulgas:

- et tegemist on korduva ekspertiisiga
- dokumendipõhise ekspertiisi korral töövõime ja sellega seotud tingimuste muutust/muutumatust eelmise ekspertiisiga võrreldes
- töövõimet piiravad asjaolud, sh
 - piirangu raskusaste ja valdkond, kõrvalabi vajadus;

- piirangu täpsustatud sisu (ainult visiidiga ekspertiisil);
- taotleja kohanemine oma tegevus- ja osaluspiiranguga (ainult visiidiga ekspertiisil)
- taotleja talitlusvõimekus (ainult visiidiga ekspertiisil), sh
 - soovitusel "piirangu sisu" parandamiseks või soodustamiseks (ainult visiidiga ekspertiisil)
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (ainult visiidiga ekspertiisil)
- prognoos taotleja tervises seisundi ja sellega seotud töövõimelisuse osas
- abivahendi vajadus (ainult visiidiga ekspertiisil)

Ekspertiisi tulemuse põhjal teeb Töötukassa:

- a. **vaheotsuse** (dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse ebapiisavuse korral lõpliku otsuse tegemiseks) selle kohta, et:
 - taotleja peab läbima täiendava, visiidipõhise ekspertiisi või
 - taotleja peab oma raviarsti vastuvõtule diagnoosi ja seisundi täpsustamiseks või
 - taotleja peab läbima lihtsustatud ekspertiisi asemel täismahus töövõime hindamise (alates Taotlusvormi täitmisesest)
- b. **lõpliku kaalutletud otsuse** selle kohta, kas taotleja:
 - on töövõimeline
 - on osaliselt töövõimeline
 - ei ole töövõimeline

Lõplikus otsuses sisaldub ka

- sobiv töö
- maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (vaimse ja füüsilise töökeskkonna ning tööaja osas)
- rehabilitatsiooni vajadus
- abivahendi vajadus
- muud töölerakendamiseks vajalikud meetmed
- järgmine töövõime hindamise tähtaeg

5.3.2. Olulised momendid korduval töövõime hindamisel

Korduval töövõime hindamise taotlemisel ja menetlemisel kehtivad üldjoontes kõik samad tingimused, mis esmasel hindamisel. Peamised erinevused seisnevad:

- **Töötukassa õiguses teha otsus** osalise või täieliku töövõime ja sellega seotud muude tingimuste kohta ilma ekspertiisita, juhul kui olemasolev info (korduva hindamise taotlus, Töötukassa info inimese töötamise kohta) võimaldab piisava kindlusega eeldada, et töövõime seisund ei ole eelmise korraga võrreldes muutunud
- **dokumendipõhise ekspertiisi kasutamise võimaluses** ka osalise ja täieliku töövõime puhul anda hinnang inimese töövõime ja sellega seotud tingimuste kohta,

juhul kui meditsiinilise informatsiooni põhjal saab piisava kindlusega eeldada, et seisund on sarnane eelmise ekspertiisiga võrreldes.

5.4. Töövõime hindamisel aluseks olevad dokumendid ja päringud

5.4.1 Taotleja

Töövõime hindamise taotlus ("Taotlusvorm")

Taotlusvormi andmete põhjal otsustab Töötukassa, milline on edasine töövõime hindamise menetluskäik (vt ptk 5.2.1 ja 5.3.1).

Taotlusvormi sisu detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.1. Taotlusvorm on esitatud Lisas 3.

Taotleja kinnitab taotluses, et ta on kasutanud viimase 3 kuu jooksul enne Töötukassasse pöördumist töövõime vähenemist põhjustava tervisekahjustusega seoses ambulatoorseid või statsionaarseid tervishoiuteenuseid (st tal on olemas raviarsti värske hinnang tema haigusseisundi kohta). See on edasise hindamise eeltingimuseks.

Taotleja kinnitab oma nõusolekut tema isikuandmete, sh delikaatsete isikuandmete töötlemiseks ja tema pere- ja raviarstilt täiendava informatsiooni küsimiseks, kui see on töövõime hindamiseks vajalik. See on meditsiinilise hindamise eeltingimuseks.

Taotlus koosneb seitsmest (7) osast.

- I) Kontaktandmed ja töövõimet välistavad tingimused
- II) Sooritus- ja tegutsemisvõime
- III) Abivahendite, kõrvalabi ja rehabilitatsioonivajadus
- IV) Kehalise võimekuse enesehinnang
- V) Vaimse võimekuse enesehinnang
- VI) Töötukassa esmane hinnang (enne meditsiinilist ekspertiisi; otsus täieliku töövõimelisuse või meditsiinilise ekspertiisi vajaduse kohta)
- VII) Töötukassa lõplik hinnang (meditsiinilise ekspertiisi järgselt või ilma selleta; otsus töövõimelisuse ja sellega seotud tingimuste ning tähtaja kohta)

Taotluse osad I - V täidetakse taotleja (või tema poolt volitatud inimese poolt) Töötukassasse pöördumisel - see on eelduseks töövõime hindamisel. Juhul kui I osas inimene kinnitab töövõimet välistavate tingimuste olemasolu, osasid II kuni V ei täideta.

Taotluse osad VI ja VII täidab Töötukassa.

Ekspertiisi saadetakse taotluse osad I kuni VI, st taotleja poolt täidetud andmed koos Töötukassa esmase otsusega. Kui taotleja kinnitab töövõimet välistavate tingimuste olemasolu taotluse I osas, edastatakse ekspertiisi ainult I osa ja VI osa.

5.4.2 Töötukassa

Töövõime hindamise taotlus ("Taotlusvorm")

Taotluse andmete põhjal teeb Töötukassa esmase otsuse, milline on edasine töövõime hindamise menetluskäik, teatud tingimustel võib Töötukassa teha lõpliku otsuse taotluse andmete põhjal ka ilma meditsiinilise ekspertiisita (vt ptk 5.2 ja 5.3).

Taotluse sisu detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.1. Taotluse vorm on esitatud Lisas 3.

Taotluse osad on kirjeldatud ülal (vt ptk 5.4.1).

Taotluse osad I - V täidetakse taotleja (või tema poolt volitatud inimese poolt) Töötukassasse pöördumisel. Juhul kui I osas inimene kinnitab töövõimet välistavate tingimuste olemasolu, osasid II kuni V ei täideta.

Taotluse osad VI ja VII täidab Töötukassa.

Osa VI sisaldab Töötukassa poolt tehtavat **esmast** otsust taotluse menetlemise tulemuse kohta:

- **hinnangut** taotleja omapoolsele seisundi kirjeldusele, sõnadele ja käitumisele
- **muud asjasepuutuvat informatsiooni**, mida Töötukassa peab vajalikuks lisada
- **kaalutletud otsust** edasise menetluskäigu kohta
- **punktisummat** Taotlusvormi kõigi valdkondade kohta
- **otsuse aluseks olevaid asjaolusid**

Osa VII sisaldab Töötukassa **lõplikku** otsust taotleja töövõimelisuse kohta, sobiva töö nimetamist/kirjeldust, maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldust, rehabilitatsiooni vajadust, abivahendi vajadust, muude töölerakendamiseks vajalike meetmete kirjeldust, järgmise töövõime hindamise tähtaega, otsuse tegemise kuupäeva ja täitja rekvisiite.

Töötukassa saadab ekspertiisi taotluse osad I kuni VI, st taotleja poolt täidetud andmed koos Töötukassa esmase otsusega. Kui taotleja kinnitab töövõimet välistavate tingimuste olemasolu taotluse I osas, edastatakse ekspertiisi ainult I osa ja VI osa.

Töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi tulemus ("Ekspertiisivorm 1" osa V)

Dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse põhjal teeb Töötukassa lõpliku otsuse taotleja töövõime kohta või vaheotsuse, kui ekspertiisi tulemusena selgub, et meditsiinilised andmed ei toeta taotleja enesehinnangut ja on vaja taotluse menetluskäiku muuta (vt ptk 5.2 ja 5.3).

Ekspertarst edastab dokumendipõhise ekspertiisi tulemus Töötukassale (elektroonselt). Ülejäänud osad Ekspertiisivormist, mis sisaldavad taotleja kohta delikaatseid terviseandmeid, talletatakse tervishoiuteenuse osutaja juures, kus ekspertiis läbi viidi.

“Ekspertiisivormi 1” detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.2. Vorm ankeedina on esitatud Lisas 4.

Ekspertiisivormi 1 ekspertiisi tulemus (Osa V) sisaldab järgmisi komponente:

- **kinnitust** ekspertarsti poolt kasutatud andmekoosseisu kohta, mis on olnud hindamise aluseks, sh raviarsti või raviarstide meditsiinilise dokumentatsioon
- **soovitust** Töötukassale taotluse edasiseks menetlemiseks, juhul kui dokumentide andmekoosseis on meditsiinilise hinnangu andmiseks ebapiisav
- **prognoosi** terviseseisundi võimaliku muutuse kohta 0,5 aasta kuni 5 aasta jooksul (erandjuhtudel kogu elu vältel)
- **A osa** – kinnitust **töövõimet välistav tingimuse** olemasolu kohta, juhul kui see eksisteerib
- **B osa** – **töövõimet piiravate asjaolude** kokkuvõte ja kirjeldus, juhul kui need eksisteerivad, sh:
 - piirangu raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa;
 - punktisumma;
 - taotleja talitluslik võimekus
- **C osa** – töövõime **korduva hindamise** puhul kinnitust taotleja seisundi muutumatuse kohta või seisundi muutuse korral soovitus Töötukassale viia läbi visiidiga ekspertiis
- töövõime hindamise **ekspertiisimeeskonna koosseis**

Töövõime hindamise visiidipõhise ekspertiisi tulemus (Ekspertiisivormi 2 osa VI)

Visiidipõhise ekspertiisi tulemus põhjal teeb Töötukassa lõpliku otsuse taotleja töövõime kohta (vt ptk 5.2 ja 5.3).

Ekspertarst edastab visiidiga ekspertiisi kokkuvõtte Töötukassale (elektroonselt). Ülejäänud osad Ekspertiisivormist, mis sisaldavad taotleja kohta delikaatseid terviseandmeid, talletatakse tervishoiuteenuse osutaja juures, kus ekspertiis läbi viidi.

“Ekspertiisivormi 2” detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.3. Ekspertiisivorm ankeedina on esitatud Lisas 5.

Ekspertiisivormi 2 ekspertiisi tulemus (Osa VI) sisaldab järgmisi komponente:

- **kinnitus** ekspertarsti poolt kasutatud andmekoosseisu kohta, mis on olnud hindamise aluseks, sh raviarsti või raviarstide meditsiinilise dokumentatsioon

- **töövõimet piiravate asjaolude** kokkuvõte ja kirjeldus, juhul kui need eksisteerivad, sh piirangute:
 - raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa;
 - kõrvalabi vajadus;
 - piirangute sisu
- taotleja **kohanemine tegevus- ja osaluspiiranguga**
- **punktisumma**
- taotleja **talitluslik võimekus, sh soovitus “piirangute sisu” parandamiseks**
- maksimaalse **töövõime tagamiseks vajalike tingimuste** kirjeldus
- **proгноos** tervises seisundi võimaliku muutuse kohta 0,5 aasta kuni 5 aasta jooksul (erandjuhtudel kogu elu vältel)
- **abivahendi vajadus**
- töövõime hindamise **ekspertiisimeeskonna koosseis**

“Ekspertiisivormi 2” ekspertiisi tulemus annab seega **Töötukassale sisendi**:

- milliseid sooritusnõudeid taotlejale otsitav töö ei tohi sisaldada
- taotlejale sobivate tööturumeetmete ja sobiva töö kohta lähtuvalt eri valdkondades esinevatest tegutsemis- ja osaluspiirangutest või piirangute koostmõjust
- rehabilitatsioonieesmärgile
- taotlejale sobiva vaimse ja füüsilise töökeskkonna tingimuste ning tööaja kohta
- abivahendi hindamiseks, kui taotlejal veel puudub vajalik abivahend

5.4.3 Ekspertarst

Töövõime hindamise taotlus (“Taotlusvorm”)

Taotlus on ekspertarstile esmaseks sisendiks ekspertiisi läbiviimisel. Ekspertarst alustab selle põhjal ekspertiisi Töötukassa tellimusel kas dokumendipõhiselt (st ekspertiis viiakse läbi ilma taotlejat nägemata) või koos silmast-silma, ehk visiidipõhise ekspertiisiga; ekspertiisi liigi määratleb Töötukassa (vt ptk 5.2 ja 5.3).

Ekspertarst töötab üksi või kaasab ekspertiisimeeskonna; ekspertiisimeeskonna liikmed (tegevusterapeut ja kliiniline psühholoog) kasutavad neile vajalikke osasid dokumentatsioonist ekspertarsti vastutusel ja juhendamisel.

Taotluse sisu detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.1. Taotluse vorm on esitatud Lisas 3.

Taotluse osad on kirjeldatud ülal (vt ptk 5.4.1).

Taotluse osad I - V on eelnevalt täitnud taotleja (või tema poolt volitatud inimene) Töötukassasse pöördumisel. Juhul kui I osas taotleja kinnitab töövõimet välistavate tingimuste olemasolu, ei ole osasid II kuni V täidetud.

Taotluse osa VI ("Esmane otsus") on eelnevalt täitnud Töötukassa.

Töötukassa saadab ekspertiisi taotluse osad I kuni VI, st taotleja poolt täidetud andmed koos Töötukassa esmase otsusega.

Elektroonilised päringud meditsiinilise info kohta

Päringud on ekspertarstile kohustuslikuks sisendiks ekspertiisi läbiviimisel – hinnangut taotleja töövõime kohta ei tohi teha ilma piisava kvaliteediga meditsiinilise dokumentatsioonita. Juhul kui Taotlusvormis kirjeldatud andmete kohta puudub päringu alusel kinnitav meditsiiniline info, võtab ekspertarst taotlejaga ühendust, küsib raviarsti või raviarstide nime ning esitab raviarstile elektroonse päringu vajalike andmete tagamiseks tervise infosüsteemi kaudu. Asjakohaste meditsiiniliste andmete puudumisel ekspertarst hinnangut taotleja töövõime kohta ei anna vaid vormistab ekspertiisi tulemuse soovitud Töötukassale menetluskäigu muutmiseks (vt ptk 5.2 ja 5.3).

Elektroonsete päringutega tagatakse ekspertiisi kvaliteetseks läbiviimiseks järgmiste meditsiiniandmete kasutamine:

- terviseinfosüsteemist viimase 5 aasta kõik **diagnoosid** (eraldi) ja asjakohased **epikriisid**
- retseptikeskusest viimase 5 aasta jooksul välja kirjutatud **retseptiravimid**
- haigekassast viimase kahe aasta **töövõimetuspäevade episoodid** (episoodi kestus kuupäevaliselt) ning väljastamise aluseks olevad diagnoosid

Töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi vorm ("Ekspertiisivorm 1")

Dokumendipõhise ekspertiisi vormi täidab ekspertarst Töötukassa poolt edastatud Taotlusvormi (vt ülal) ning elektroonsete päringute (vt ülal) põhjal ilma taotlejat nägemata (vt ptk 5.2 ja 5.3).

"Ekspertiisivormi 1" detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.2. Ekspertiisivorm ankeedina on esitatud Lisas 4.

Ekspertiisivorm 1 koosneb viiest (5) osast.

I) Taotleja taustainfo, sh:

- a. isikuandmed
- b. meditsiiniline taustainfo (elektroonsete päringute põhjal)
- c. taotleja hariduse- ja tööandmed (Taotlusvormist)

Töövõimet välistavad tingimused

II) Kehaline võimekus

III) Vaimne võimekus

IV) Töövõime hindamise meditsiiniline kokkuvõte

V) Ekspertiisi tulemus

Ekspertiisivorm 1 on kasutusel kas

- töövõimet välistava tingimuse kinnitamiseks, sellisel juhul täidetakse ainult I osa, mis sisaldab kinnitust töövõimet välistava tingimuse kohta või
- talitlusliku võimekuse puudumise kinnitamiseks, kus II ja III osa (vastavalt kehaline ja vaimne võimekus) puhul sisaldab Ekspertiisivorm iga hinnatud valdkonna võtmetegevuste kohta taotleja enda vastuste põhjal antud punkte ja ekspertarsti kinnitust, kas meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele.

Iga valdkonna lõpus on kokkuvõtteväli, mis koosneb järgmistest osadest:

- punktisumma taotlusvormilt ning selle vastavust meditsiinilisele taustainfole;
 - diagnoosid, millel põhineb ekspertarsti hinnang;
 - kokkuvõte (piirangute raskusaste ja valdkond);
 - ekspertarsti hinnang, kas meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele
- Taotlusvormilt
- või
- korduval hindamisel seisundi samaks jäämise kinnitamiseks, IV ja V osa puhul sisaldab vorm meditsiinilist põhjendust seisundi samaks jäämise kohta ja kinnitust selle kohta

Ekspertarst edastab dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse (Osa V) Töötukassale (elektroonselt). Ülejäänud osad Ekspertiisivormist, mis sisaldavad taotleja kohta delikaatseid terviseandmeid, talletatakse tervishoiutöötaja juures, kus ekspertiis läbi viidi.

Töövõime hindamise visiidipõhine ekspertiis (“Ekspertiisi vorm 2”)

Visiidipõhise ekspertiisi vormi täidab ekspertarst Töötukassa poolt edastatud Taotlusvormi (vt ülal), elektroonsete päringute (vt ülal) ning taotleja silmast-silma visiidi käigus kogutud andmete põhjal (vt ptk 5.2 ja 5.3).

“Ekspertiisivormi 2” detailsem kirjeldus ja täitmise juhend on esitatud peatükis 6.3. Ekspertiisivorm ankeedina on esitatud Lisas 5.

Ekspertiisivorm 2 koosneb kuuest (6) osast.

I) Taotleja taustainfo, sh:

a. isikuandmed;

- b. meditsiiniline taustainfo (elektroonsete päringute põhjal);
- c. taotleja hariduse- ja tööandmed (Taotlusvormist);
- d. taotleja tavalise päeva kirjeldus (visiidi käigus);

II) Kehaline võimekus

III) Vaimne võimekus

IV) Erijuhud (spetsiifilised rasked haigusseisundid, mille korral inimese tegevusvõimekuses täielikku või rasket tegutsemispiirangut ei ole, kuid inimese tervis ohus, kui ta jätkab tööturul osalemist tavapärasel määral)

V) Töövõime hindamise meditsiiniline kokkuvõte

VI) Ekspertiisi tulemus

II ja III osa (vastavalt kehaline ja vaimne võimekus) puhul sisaldab vorm iga hinnatud valdkonna võtmetegevuste kohta ekspertarsti hinnangut taotleja talitlusvõimekusele.

Iga valdkonna lõpus on kokkuvõtteväli, mis koosneb järgmistest osadest:

- diagnoosid, millel põhineb ekspertarsti hinnang
- taotleja ütlused
- punktisumma ekspertarsti hinnangul
- hindamise käigus täheldatud käitumine
- kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud
- kokkuvõte (piirangute raskusaste, valdkond ja võtmetegevused, piirangu sisu)

Ekspertarst edastab visiidipõhise ekspertiisi tulemuse (Osa VI) Töötukassale (elektroonselt). Ülejäänud osad Ekspertiisivormist, mis sisaldavad taotleja kohta delikaatseid terviseandmeid, talletatakse tervishoiuteenuse osutaja juures, kus ekspertiis läbi viidi.

6. TÖÖVÕIME HINDAMISE ANKEETIDE OSAD, SISU JA KASUTAMINE

6.1. Töövõime hindamise taotlus ("Taotlusvorm")

Ankeedi kujul on Taotlusvorm esitatud Lisas 3.

6.1.1. Sissejuhatav osa

Sisaldab:

- taotlejale suunatud töövõime hindamise eesmärgi ja kirjeldust
- taotluse täitmise lühijuhendit

6.1.2. Osa I - Taotleja kontaktandmed

Sisaldab:

- **Kontakandmeid**
 - taotleja kontaktandmed
 - taotluse täitja kontaktandmed, juhul kui täitjaks ei ole olnud taotleja.
- **Nõusolekut delikaatsete isikuandmete töötlemiseks**, kui see on vajalik töövõime hindamiseks. Annab õiguse meditsiinilise ekspertiisi käigus töödelda taotleja meditsiinilisi andmeid.
- **Töövõimet välistavaid tingimusi**

Sisaldab loetelu rasketest tervisehäiretest, mille korral on seisundi raskusaste igal juhul muutumatu ja mõju töövõimele üheselt mõistetav. Üldjuhul põhjustab vastava tervisehäire olemasolu täielikku töövõimetust. Juhul, kui taotleja kinnitab mõne loetelus märgitud seisundi esinemist, käsitletakse taotlust lihtsustatud korras ning ülejäänud küsimustiku täitmine ei ole vajalik. Taotlus suunatakse ekspertarstile, kes taotleja meditsiinilistele andmetele tuginedes kinnitab või lükkab ümber märgitud töövõimet välistavad tingimused, mille alusel Töötukassa teeb otsuse taotleja töövõimelisuse kohta.
- **Taotleja hariduse- ja tööandmed**

Sisaldab infot taotleja hariduskäigu, töökohtade, eelnevate ametite, olemasoleva töökoha ja ameti kohta. Juhul, kui taotleja on töötamise katkestanud, siis põhjendust töösuhte lõppemise kohta.

6.1.3. Osa II – Sooritus- ja talituslik võimekus

Sisaldab taotleja **enda poolt** antud hinnangut oma sooritus- ja talituslikule võimekusele.

Töötava taotleja puhul hinnangut tööülesannete täitmist takistavate terviseseisundite kohta ning nende seoste kohta tööiseloому või töökeskkonnaga.

Mittetöötava taotleja puhul hinnangut oma võimalustele tööturul osalemiseks ning soodustavaid ja takistavaid tegureid.

6.1.4. Osa III - Abivahendid

Sisaldab taotleja poolt antud infot kasutatavate **abivahendite või kõrvalise abi** kohta ja **rehabilitatsioonikava** kohta, kui see on varasemalt tehtud.

6.1.5. Osa IV - Kehaline võimekus

Sisaldab vastuseid 4 valdkonna:

- **liikumine**
- **käeline tegevus**
- **suhtlemine nägemise, kuulmise ja kõnelemise mõistes ning**
- **teadvusel püsimine ja enesehooldus**

võtmetegevuste küsimustele.

Sisaldab iga võtmetegevuse kohta vaba välja vastuste täpsustamiseks ja vajadusel kasutatavate abivahendite kirjeldamiseks.

Sisaldab iga valdkonna lõpus vaba välja, kus saab kirjeldada selle valdkonna sooritusraskusi, mida taotleja hinnangul temalt küsitud küsimused ei katnud.

6.1.6. Osa V - Vaimne võimekus

Sisaldab vastuseid 3 valdkonna:

- **õppimine ja tegevuste elluviimine**
- **muutustega kohanemine ja ohu tajumine**
- **inimestevaheline lävimine ja suhted**

võtmetegevuste küsimustele.

Sisaldab iga võtmetegevuse kohta vaba välja vastuste täpsustamiseks ja vajadusel kasutatavate abivahendite kirjeldamiseks.

Sisaldab iga valdkonna lõpus vaba välja, kus saab kirjeldada selle valdkonna sooritusraskusi, mida taotleja hinnangul temalt küsitud küsimused ei katnud.

Sisaldab kinnitust **uimastite, alkoholi, ravimite ja teiste sõltuvust tekitavate ainete** mõju olemasolu või puudumise kohta talitluslikule võimekusele.

Sisaldab kinnitust **muude vaimse tervise häirete või psüühiliste haiguste** olemasolu või puudumise kohta, et taotlejal oleks võimalik kirjeldada sooritusraskusi, mida taotleja hinnangul temalt küsitud küsimused ei katnud.

6.1.7. Osa VI - Esmane otsus

Täidetakse Töötukassa poolt.

Sisaldab Töötukassa poolt tehtavat esmast otsust taotluse menetlemise tulemuse kohta, sh:

- **Hinnang taotleja omapoolsele seisundi kirjeldusele, sõnadele ja käitumisele**

Sisaldab vabatekstilist hinnangut

- taotleja seisundi kirjeldusele, juhul kui taotlust menetleti dokumentide põhjal, ilma taotlejaga kohtumata;
- taotleja seisundi kirjeldusele, sõnadele ja käitumisele, juhul kui taotlejaga kohtuti silmast-silma.
- **Muu asjassepuutuv informatsioon**
Sisaldab mistahes olulist informatsiooni, mida Töötukassa peab vajalikuks lisada (taotleja esindaja kohta, taotleja tööga seotud asjaolude kohta, kohaliku omavalitsuse edastatud info kohta vm).
- **Kaalutletud otsus**
Sisaldab taotleja poolt esitatud andmete ja muude asjassepuutuvate asjaolude alusel edasise menetluse käiku.
- **Punktisumma**
Sisaldab automaatselt arvutatavat punktisummat kõigi valdkondade kohta.
- **Otsuse aluseks olevad asjaolud**
Sisaldab Töötukassa kinnitust nende valikute kohta, mis on olnud esmase otsuse aluseks.

6.1.8. Osa VII - Lõplik otsus

Täidetakse Töötukassa poolt.

Sisaldab Töötukassa lõplikku otsust taotleja töövõimelisuse kohta, sobiva töö nimetamist/kirjeldust, maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldust, rehabilitatsiooni vajadust, abivahendi vajadust, muude töölerakendamiseks vajalike meetmete kirjeldust, järgmise töövõime hindamise tähtaega, otsuse tegemise kuupäeva ja täitja rekvisiite. Otsuse osad on alljärgnevad:

- **Lõpliku otsuse vormistamise alus**
Sisaldab Töötukassa kinnitust nende valikute kohta, mis on olnud lõpliku otsuse aluseks.
- **Meditšiinilised andmed ei toeta taotluses esitatud andmeid**
Juhul, kui töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi alusel ei saa otsust vormistada, on loetletud edasise menetlemise valikud.
Edasist osa ei täideta, kui lõplikku otsust ei ole võimalik teha.
- **Taotleja töövõimelisus**
Sisaldab otsust taotleja töövõimelisuse kohta.
- **Sobiv töö**
Sisaldab taotleja tervisliku seisundiga sobiva töö kirjeldust.
Sisend sobiva töö määratlemiseks tuleb ekspertiisi tulemusest: “Piirangute sisust” ja “Taotleja talitlusvõimekusest”, kus on arvestatud ka taotleja enda poolt antud hinnangust sobivate tööde osas ning Töötukassa poolsest hinnangust.
- **Maksimaalse töövõime tagamiseks vajalikud tingimused**
Sisaldab kirjeldust taotlejale sobiva vaimse ja füüsilise töökeskkonna tingimuste ning tööaja kohta ekspertiisi tulemuse põhjal.

- **Rehabilitatsiooni vajadus**

Sisaldab kinnitust rehabilitatsioonivajaduse kohta, konkreetsete rehabilitatsioonimeetmete kirjeldust.

Rehabilitatsioonivajaduse hindab Töötukassa, sisend vajaduse hindamiseks tuleb ekspertiisi tulemusest: „Taotleja kohanemine tegevus- ja osaluspiiranguga“, „Taotleja talitlusvõimekus, sh soovitus „piirangu sisu“ parandamiseks“.

- **Abivahendi vajadus**

Sisaldab kinnitust abivahendi kohta ning selle kirjeldust.

Abivahendi vajaduse hindab (või saadab hindamiseks asjakohasesse asutusse) kas Töötukassa või ekspertarst.

- **Muud töölerakendamiseks vajalikud meetmed**

Sisaldab Töötukassapoolset asjassepuutuvat informatsiooni sobivate tööturumeetmete kohta arvestades ka „Taotleja talitlusvõimekust“.

- **Järgmise töövõime hindamise tähtaeg**

Sisaldab järgmise hindamise aega ekspertiisi tulemuse „Prognoosi“ ja muude Töötukassale teadaolevate asjassepuutuvate andmete alusel.

6.2. Töövõime hindamise dokumendipõhine ekspertiis ("Ekspertiisivorm 1")

Ankeedi kujul on "Ekspertiisivorm 1" esitatud Lisas 4

Täidetakse Taotlusvormi põhjal või Taotlusvormi ja eelmisel hindamisel täidetud Ekspertiisivormi põhjal.

Töövõime hindamise dokumendipõhise ekspertiisi vorm täidetakse juhul, kui Töötukassa on tellinud ekspertarstilt dokumendipõhise hindamise (vt ptk 5.1). Seega otsustab Töötukassa dokumendipõhise ekspertiisi kasuks kas esmakordsel (vt ptk 5.2) või korduval (vt ptk 5.3) töövõime hindamisel, kui Taotlusvormi info ja Töötukassa teave taotleja tööalase tegevuse kohta leiab piisavalt kinnitust:

- a. töövõimet välistav tingimus
- b. taotleja täielik töövõimetus
- c. taotleja täielik töövõimelisus
- d. taotleja seisund ei ole eelmise hindamisega võrreldes muutunud

6.2.1. Sissejuhatavad andmed

- **Ekspertiisi läbiviija (tervishoiuteenuse osutaja) andmed**
- **Töötukassa „Esmane otsus“ (osa VI Taotlusvormilt)**
Kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti vormile.

6.2.2. Osa I – Taotleja taustainfo

- **Isikuandmed**

Sisaldab taotleja isikuandmeid.

- **Meditšiiniline taustainfo**

Sisaldab infot selle kohta, kust on saadud andmed taotleja diagnoosi(de), ravi ja haiguspäevade kohta: terviseinfosüsteemist või raviarstilt.

Sisaldab loetelu:

- taotlejal esinevatest diagnoosidest
- tarvitatavatest ravimitest
- viimase kahe aasta töövõimetuspäevade episoodidest (episoodi kestus kuupäevaliselt)

Vajadus:

- Peab olema võimalus teostada päring terviseinfosüsteemist viimase 5 aasta diagnooside ja määratud ravimite kohta.
- Juhul, kui andmed puuduvad, siis võetakse taotlejaga ühendust, küsitakse raviarsti nime; raviarstile esitatakse elektroonne päring. Raviarst peab päringule vastuseks tagama info kättesaadavuse elektroonselt.

- **Töövõimet välistav tingimus**

Sisaldab kinnitust selle kohta, et taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus.

Kui töövõimet välistavat tingimust ei esine, täidetakse Ekspertiisi tulemus (osa V).

- **Taotleja hariduse- ja tööandmed**

Sisaldab infot taotleja hariduskäigu, töökohtade, peetud ametite, olemasoleva töökoha ja ameti kohta. Juhul, kui taotleja on töötamise katkestanud, siis põhjendust töölt äratuleku kohta.

Kuvatakse infosüsteemist automaatselt ekspertarsti vormile.

Ei kuvata juhul, kui taotlejal on „Töövõimet välistavad tingimused“ täidetud Jah-vastusega.

6.2.3. Osa II – Kehaline võimekus

6.2.4. Osa III – Vaimne võimekus

Osa II ja Osa III ei täideta juhul, kui taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus.

Osa II ja Osa III sisaldavad **7 hinnatud valdkonna võtmetegevuste kohta:**

- taotleja enda antud vastuste põhjal saadud punkte ja
- ekspertarsti kinnitust, kas meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele.

Iga valdkonna lõpus on kokkuvõtteväli, mis koosneb järgmistest osadest:

- **Punktisumma Taotlusvormil**

Sisaldab talitlusvõimekuse raskusastet määravat numbrilist väärtust, mis on saadud taotleja enda vastuste põhjal.

- **Meditšiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele**

Sisaldab Jah/ Ei kinnitust.

Sisaldab põhjendust juhul, ekspertarst on märkinud, et meditsiinilised andmed ei toeta taotleja antud punktisummat.

- **Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud**

Sisaldab taotleja diagnoosi, mille alusel on võtmetegevuse kohta antud hinnang.

- **Kokkuvõte**

- **Piirangute raskusaste (punktisummana), valdkonna ja võtmetegevuste kaupa**

Sisaldab automaatselt kuvatavat infot, millise valdkonna millises võtmetegevuses taotlejal talitluspiirang esineb ja milline on selle raskusaste; kuvatakse ainult juhul, kui võtmetegevuse punktisumma vastab talitlusvõimekuse puudumisele.

- **Meditšiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele**

Sisaldab Jah/ Ei kinnitust.

6.2.5. Osa IV - Töövõime hindamise kokkuvõte

- **Meditšiiniline kokkuvõte**

Sisaldab taotleja tegevusvõimekuse **kokkuvõtlikku kirjeldust** ekspertarsti vabatekstina diagnoosipõhiselt, taotleja seisundi stabiilsuse kirjeldust, ravi- või abivahendite kasutamist, kui see on asjakohane; haiguskäitumist, kui selle kohta on viiteid.

Meditšiinilist kokkuvõtet kasutatakse korduval hindamisel **dünaamika hindamiseks või vaidluste lahendamise** korral.

6.2.6. Osa V - Ekspertiisi tulemus

Sisaldab järgmisi osasid:

- **Kinnitus**

Sisaldab ekspertarsti kinnitust nende valikute kohta, mis on olnud hindamise aluseks.

Sisaldab ekspertarsti kinnitust, kui andmekoosseis ei ole hinnangu andmiseks piisav, s.o juhul, kui taotleja kohta ei ole terviseinfosüsteemis ega perearstil või taotleja nimetatud raviarstil infot tervises seisundit mõjutava haiguse kohta.

Ekspertarstil ei ole õigust anda hinnangut ainult taotleja ütluste alusel, ütlusi peab toetama raviarsti meditsiiniline dokumentatsioon. Kui andmekoosseis on hinnangu andmiseks ebapiisav, täidetakse üks valikutest („Meditsiinilised andmed ei toeta..“):

- **saata taotleja raviarsti juurde**
Täidetakse juhul, kui puudub pädeva arsti poolt pandud diagnoos, mille alusel oleks võimalik taotleja ütlustele kinnitust leida.
- **taotlejal täita kogu taotlus, edasine menetlus otsustada taotluse põhjal (A osa)**
Täidetakse juhul, kui töövõimet välistav tingimus ei leia meditsiiniliste andmete põhjal kinnitust.
- **taotleja kutsuda töövõime hindamiseks visiidile (B või C osa)**
Täidetakse juhul, kui töövõime hindamise taotluse ja taotleja meditsiinilise tausta andmed ei kattu (juhul, kui taotleja andmed on saadetud dokumendipõhisele hindamisele põhjusel, et ühe võtmetegevuse väärtus on 4).
- **Proгноос**
Sisaldab lähtuvalt terviseandmetest hinnangut tervises seisundi võimaliku muutuse kohta 0,5 aasta kuni 5 aasta jooksul (erandjuhtudel kogu elu vältel). Proгноос arvestab haiguse senist kulgu, tõenäolist edasist kulgu, sh ravivõimaluste rakendamisel, taotleja haiguskäitumist, taotleja kohanemist tegevuspiiranguga.

Annab Töötukassale sisendi selle kohta, kui kaua töövõimelisuse aste/ulatus tõenäoliselt hindamiseaegsel tasemel püsib.
- **A osa**
Täidetakse **juhul, kui** taotlejal on töövõimet välistav tingimus (st samal ajal ei täideta B ega C osa).
 - **Töövõimet välistav tingimus**
Sisaldab kinnitust, et taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus.
- **B osa**
Täidetakse juhul, kui taotleja **ei ole töövõimeline** või on olemasolevate andmete põhjal otsustades **töövõimeline** (st samal ajal ei täideta A ega C osa):
 - **Töövõimet piiravad asjaolud**
Sisaldab automaatselt kogutavat infot iga valdkonna kokkuvõtteväljalt lõigu „Kokkuvõte“ kohta, s.o. piirangute:
 - **raskusaste (punktisumma)**
 - **valdkond ja**

- **võtmetegevus**

“Piirangu raskusaste ja valdkond” annab Töötukassale sisendi töövõime ulatuse kohta.

- **Punktisumma**

Sisaldab punktisummat ainult juhul, kui meditsiiniliste andmete alusel leiab kinnitust talitlusvõimekuse puudumine.

- **Taotleja talitlusvõimekus**

Sisaldab vabatekstina kokkuvõtet üldise talitlusvõimekuse kohta lähtuvalt eri valdkondades esinevatest tegutsemis- ja osaluspiirangutest või piirangute koosmõjust või puudumisest. (Taotlusvormi ja meditsiinilise taustainfo põhjal)

- **C osa**

Täidetakse taotleja **korduval hindamisel** (st samal ajal ei täideta A ega B osa). Sisaldab kas:

- kinnitust, et taotleja seisund ei ole muutunud ja kehtib eelmisel hindamisel väljastatud tulemus, või
- kinnitust talitlusliku võimekuse puudumise kohta (täidetakse osa B), või
- kinnitust täieliku töövõime kohta, või
- kutsuda taotleja töövõime hindamiseks visiidile (täidetakse „Meditsiinilised andmed..“).

6.2.7. Töövõime hindajad

- Töövõimet hinnanud **ekspertide koosseis ja rekvisiidid** (nimed, ametid, koodid)
- **alkiri**
- **kuupäev**

6.2.8. Töötukassale edastatavad andmed

- **Ekspertarsti andmed**
- **Osa V „Ekspertiisi tulemus“**

Ülejäänud osad, mis sisaldavad delikaatseid terviseandmeid, säilitatakse tervishoiuteenuse osutaja infosüsteemis korduval hindamisel kasutamiseks.

6.3. Töövõime hindamise visiidipõhine ekspertiis (“Ekspertiisivorm 2”)

Visiidi ja elektroonsete andmete põhjal täidetav vorm.

6.3.1. Sissejuhatavad andmed

- **Ekspertiisi läbiviija (tervishoiuteenuse osutaja) andmed**
- **Töötukassa „Esmane otsus“ (osa VI Taotlusvormilt)**
Kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile.

6.3.2. Osa I - Taotleja taustainfo

Isikuandmed

Sisaldab taotleja isikuandmeid.

- **Meditiiniline taustainfo**

Sisaldab infot selle kohta, kust on saadud andmed taotleja diagnoosi(de), ravi ja haiguspäevade kohta: terviseinfosüsteemist või raviarstilt.

Sisaldab loetelu:

- taotlejal esinevatest diagnoosidest
- tarvitavatest ravimitest
- viimase kahe aasta töövõimetuspäevade episoodidest (episoodi kestus kuupäevaliselt)

Vajadus:

- Peab olema võimalus teostada päring terviseinfosüsteemist viimase 5 aasta diagnooside ja määratud ravimite kohta.
 - Juhul, kui andmed puuduvad, siis võetakse taotlejaga ühendust, küsitakse raviarsti nime; raviarstile esitatakse päring digitaalselt. Raviarst peab päringule vastuseks tagama info kättesaadavuse digitaalselt.
- **Taotleja hariduse- ja tööandmed**
Sisaldab infot taotleja hariduskäigu, töökohtade, peetud ametite, olemasoleva töökoha ja ameti kohta. Juhul, kui taotleja on töötamise katkestanud, siis põhjendust töölt äratuleku kohta.

Kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile.

- **Taotleja tavalise päeva kirjeldus**

Sisaldab taotleja enda sõnade järgi kirja pandud infot taotleja funktsionaalse võimekuse kohta.

6.3.3. Osa II – Kehaline võimekus

Sisaldab vastuseid 4 valdkonna:

- liikumine
- käeline tegevus
- suhtlemine nägemise, kuulmise ja kõnelemise mõistes ning
- teadvusel püsimine ja enesehooldus võtmeküsimustele.

Sisaldab iga valdkonna lõpus kokkuvõttevälja taotleja talitlusliku võimekuse kohta.

- **Kokkuvõtteväli** koosneb järgmistest osadest:
 - **Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud**
Sisaldab taotleja diagnoose, mille alusel on võtmetegevuse kohta antud hinnang.
 - **Taotleja ütlused**
Sisaldab taotleja enda ütlusi, mis selgitavad või täpsustavad võtmetegevuse küsimusi.
Täidetakse juhul, kui taotleja ütlused ja enesehinnang erinevad ekspertarsti hinnangust.
 - **Punktisumma**
Sisaldab talitlusvõimekuse raskusastet määravat numbrilist väärtust.
 - **Hindamise käigus täheldatud käitumine**
Sisaldab vabatekstina ekspertarsti kirjeldust taotleja käitumisele ja tegutsemisele, mis kinnitab ekspertarsti või taotleja võtmetegevuse kohta antud hinnangut või lükkab ümber taotleja enesehinnangu põhjal saadud võtmetegevuse hinnangu.
 - **Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud**
Sisaldab vabatekstina taotleja tegutsemisvõimekuse täpsustamiseks tehtud läbivaatuse tulemusi, mille on teinud ekspertarst, tegevusterapeut või kliiniline psühholoog; täidetakse juhul, kui kliiniline läbivaatus tehti.
 - **Kokkuvõte:**
 - **Piirangu raskusaste ja valdkond:**
Sisaldab automaatselt kuvatavat infot, **millise valdkonna millises võtmetegevuses** taotlejal tegutsemispiirang esineb ja milline on selle raskusaste, s.o. taotleja tegutsemisvõimekusele vastava võtmetegevuse äramärgimisel genereeritakse:
 - vastava valdkonna nimetus
 - võtmetegevuse nimetus ja
 - talitlusliku võimekuse piirangu raskusaste**punktidena**, mis vastab võtmetegevuse raskusastme punktidele järgnevalt:
 - 4 punkti** – täielik tegutsemispiirang
 - 3 punkti** – raske tegutsemispiirang
 - 2 punkti** – mõõdukas tegutsemispiirang
 - 1 punkt** – kerge tegutsemispiirang

Sisaldab ekspertarsti valikvastusena kinnitust, kas taotleja kasutab valdkonna tegevuse soorituseks **kõrvalabi**/ ei kasuta kõrvalabi.

○ **Piirangu sisu**

Sisaldab klassifikaatori* põhist täpsustust võtmetegevuse sisule kindla terminina.

*Vajadus: võtta kasutusele klassifikaator, milles kasutatavad terminid on üheselt mõistetavad Töötukassale ja ekspertarstile ja mis võimaldavad piirangu sisu seostada töö-/ametinõuetega (vt ptk 10, punkt 1).

6.3.4. Osa III - Vaimne võimekus

Sisaldab vastuseid 3 valdkonna:

- õppimine ja tegevuste elluviimine
- muutustega kohanemine ja ohu tajumine
- inimestevaheline lävimine ja suhted võtmeküsimustele.

Osa III tuleb täita juhul, kui taotlejal on diagnoositud kindel psüühikahäire või kui tegemist on vaimse, füüsilise või meelelise seisundiga, mille tulemuseks on vaimse funktsiooni tunnetuslik või intellektuaalne halvenemine.

Juhul, kui Osa III kohta hindamist ei rakendata, kinnitab ekspertarst seda "ei" vastusega ja kirjutab vabatekstina põhjenduse hindamise mitterakendamisele.

Juhul, kui hindamist rakendatakse, täidetakse sarnaselt Osa II vastused võtmeküsimustele ja täidetakse iga valdkonna lõpus **kokkuvõtteväli (vt 6.3.3)** taotleja talitlusliku võimekuse kohta.

Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

Kokkuvõtteväli koosneb sarnaselt osadele II ja III järgmistest lõikudest:

- **Diagnoosid**
- **Taotleja ütlused**
- **Hindamise käigus täheldatud käitumine**
- **Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud**

Erisuseks on kokkuvõttevälja "**Piirangu raskusaste ja valdkond**":

erinevalt Osade II ja III kokkuvõtteväljast täidab ekspertarst **vabatekstina** piiranguvaldkonna ja raskusastme, kui see on asjakohane.

6.3.5. Osa IV - Erijuhud

Sisaldab kinnitust mõne spetsiifilise raske haigusseisundi kohta, mille korral inimese talitluslikus võimekuses täielikku või rakset **tegutsemispiirangut ei ole**, kuid inimese **tervis ohus, kui ta jätkab tööturul osalemist tavapärasel määral**.

Sisaldab talitlusliku võimekuse piirangu raskusastet numbrilise väärtusena (4 punkti).

Sisaldab vabatekstina **põhjust** talitlusliku võimekuse piiratusel.

Siia kuuluvad mõned suure korduvate ägenemiste riskiga haigused, kiire progresseerumise riskiga haigused; sagedast päevaravi kasutamist nõudvad haigused jm individuaalse riski alusel hinnatud meditsiinilised rasked seisundid.

Erijuhtude korral on **haiguse raskus suurema tähtsusega** kui talitlusvõimekuse piiratus.

Kokkuvõtteväli koosneb sarnaselt Osadele II ja III (vt 6.3.3) järgmistest lõikudest:

- **Diagnoosid**
- **Taotleja ütlused**
- **Hindamise käigus täheldatud käitumine**
- **Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud**

Erisuseks on kokkuvõttevälja "**Piirangu raskusaste ja valdkond**":

erinevalt Osade II ja III kokkuvõtteväljast täidab ekspertarst **vabatekstina** piiranguvaldkonna ja raskusastme, kui see on asjakohane; sisaldab kinnitust erijuhi olemasolu kohta.

6.3.6. Osa V - Töövõime hindamise kokkuvõte

Meditsiiniline kokkuvõte

Sisaldab taotleja talitlusliku võimekuse **kokkuvõtlikku kirjeldust** ekspertarsti vabatekstina diagnoosipõhiselt, taotleja seisundi stabiilsuse kirjeldust, ravi- või abivahendite kasutamist, kui see on asjakohane, haiguskäitumist, kui selle kohta on viiteid.

Meditsiinilist kokkuvõtet kasutatakse korduval hindamisel **dünaamika hindamiseks** või **vaidluste lahendamise korral**.

6.3.7. Osa VI - Ekspertiisi tulemus

Sisaldab järgmisi osasid:

- **Kinnitus**

Sisaldab ekspertarsti kinnitust nende valikute kohta, mis on olnud hindamise aluseks.

Sisaldab ekspertarsti kinnitust, kui andmekoosseis ei ole hinnangu andmiseks piisav, s.o juhul, kui taotleja kohta ei ole terviseinfosüsteemis ega perearstil või taotleja nimetatud raviarstil infot tervise seisundit mõjutava pädeva arsti poolt diagnoositud haiguse kohta.

Ekspertarstil ei ole õigust anda hinnangut ainult taotleja ütluste alusel, ütlusi peab toetama raviarsti meditsiiniline dokumentatsioon.

- **Töövõimet piiravad asjaolud**

Sisaldab automaatselt kogutavat infot iga valdkonna kokkuvõtteväljalt lõigu „Kokkuvõte“ kohta.

Kui valdkonnas tegutsemispiirangut ei ole, siis selle valdkonna kokkuvõtteväljalt siia infot ei teki.

- **Piirangute raskusaste, valdkond, võtmetegevus ja kõrvalabi vajadus**
“Piirangu raskusaste ja valdkond” ja kõrvalabi vajadus annavad Töötukassale sisendi töövõime ulatuse kohta eri valdkondades.
- **Piirangute sisu**
“Piirangute sisu” annab Töötukassale sisendi, milliseid sooritusnõudeid taotlejale otsitav töö ei tohi sisaldada (klassifikaatori alusel (vt ptk 10, punkt 1)).
- **Taotleja kohanemine tegevus- ja osaluspiiranguga**
Sisaldab vabatekstina ekspertarsti hinnangut sellele, kuidas taotleja on kohanenud oma tegevus- ja osaluspiiranguga.
- **Punktisumma**
Sisaldab automaatselt arvutatavat punktisummat kõigi valdkondade kohta kokku.
- **Taotleja talitluslik võimekus (sh soovitus “piirangu sisu” parandamiseks)**
Sisaldab talitlusliku võimekuse vabatekstilist raskusastet: kergelt vähenenud/vähenenud/puudub.
Sisaldab vabatekstina kokkuvõtet üldise talitlusliku võimekuse kohta lähtuvalt eri valdkondades esinevatest tegutsemis- ja osaluspiirangutest või piirangute koosmõjust („Piirangute raskusaste ja valdkond” ja „Piirangute sisu” alusel).
Sisaldab soovitusi, kas talitluslikku võimekust on võimalik mõjutada arvestades ka „Taotleja kohanemist tegevus- ja osaluspiiranguga”.
- Annab sisendi taotlejale **sobivate tööturumeetmete ja sobiva töö** pakkumiseks taotleja üldise talitlusvõimekuse alusel lähtuvalt eri valdkondades esinevatest tegutsemis- ja osaluspiirangutest või piirangute koosmõjust.
Annab Töötukassale sisendi rehabilitatsioonivajaduse hindamise vajadusele ja **rehabilitatsioonieesmärgile**.
- **Maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus**
Sisaldab kirjeldust taotlejale sobiva vaimse ja füüsilise töökeskkonna tingimuste ning tööaja kohta.
- **Prognoos**
Sisaldab lähtuvalt terviseandmetest hinnangut tervises seisundi võimaliku muutuse kohta 0,5 aasta kuni 5 aasta jooksul (erandjuhtudel kogu elu vältel). Prognoos arvestab haiguse senist kulgu, tõenäolist edasist kulgu, sh ravivõimaluste rakendamisel, taotleja haiguskäitumist, taotleja kohanemist tegevuspiiranguga.
Annab Töötukassale sisendi selle kohta, kui kaua töövõimelisuse aste/ulatust tõenäoliselt hindamiseaegsel tasemel püsib.

- **Abivahendi vajadus**

Sisaldab kinnitust olemasoleva abivahendi kasutamiseks, lihtsa määratud abivahendi nimetust või vajaliku keerulise abivahendi üldist kirjeldust ja eesmärgi. Annab Töötukassale sisendi abivahendi hindamiseks, kui taotlejal veel puudub vajalik abivahend.

6.3.8. Töövõime hindajad

- Töövõimet hinnanud **ekspertide koosseis ja rekvisiidid** (nimi, amet, kood)
- **allkiri**
- **kuupäev**

6.3.9. Töötukassale edastatavad andmed

- **Ekspertarsti andmed**
- **Osa VI „Ekspertiisi tulemus“**

Ülejäänud osad, mis sisaldavad delikaatseid terviseandmeid, säilitatakse tervishoiuteenuse osutaja infosüsteemis korduval hindamisel kasutamiseks.

7. ANKEETIDE TÕLGENDAMINE JA OTSUSTUSTINGIMUSED

Töövõime hindamisel kasutatakse kolme ankeeti:

- “Taotlusvorm” – Lisa 3, selgitused p 6.1
- “Ekspertiisivorm 1” – Lisa 4, selgitused p 6.2
- “Ekspertiisivorm 2” – Lisa 5, selgitused p 6.3

Ekspertarst ning Töötukassa kasutavad neid taotleja töövõime, täiendava hindamise vajaduse, järgmise hindamise võimaliku tähtaja kohta hinnangu andmisel või otsustamisel (vt hindamise esmase ja korduva hindamise protsesse p 5.2 ning 5.3).

Käesolevas metoodika osas on toodud ankeedi üksikute väljade tõlgendamise tingimused ning otsustuskriteeriumid (e skoorimise juhend) viie hindamisjuhu kohta eraldi Töötukassa ning ekspertarsti jaoks:

1) Töötukassa hindamisjuht 1

s.o. Töötukassa esmane otsus töövõimelisuse kohta **Taotlusvormi** põhjal.

2) Töötukassa hindamisjuht 2

s.o. Töötukassa lõplik otsus töövõimelisuse kohta dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse (**Ekspertiisivorm 1, osa V**) põhjal.

3) Töötukassa hindamisjuht 3

s.o. Töötukassa lõplik otsus töövõimelisuse kohta visiidipõhise ekspertiisi tulemuse (**Ekspertiisivorm 2, osa VI**) põhjal.

4) Ekspertarsti hindamisjuht 1

s.o. ekspertarsti töövõimelisuse hindamise tulemus dokumendipõhise ekspertiisi (**Ekspertiisivorm 1**) põhjal.

5) Ekspertarsti hindamisjuht 2

s.o. ekspertarsti töövõimelisuse hindamise tulemus visiidipõhise ekspertiisi (**Ekspertiisivorm 2**) põhjal.

Iga hindamisjuhu kohta on kirjeldatud:

- **hindamise alus** (e millise ankeedivormi põhjal otsus tehakse) ning selles kasutatud **väljade väärtused**
- **vabatekstiväljade** kasutamine **taustainfona** (sooritusvõime, kõrvalabi, abivahendite või tavalise päeva kirjeldused) või **sisulisel tõlgendamisel** (otsustamise alusena skoorimiseks või siis sobiva töö ja tööturumeetmete, rehabilitatsiooni- ning abivahendite vajaduse kohta)
- **otsustustingimused** tabeli kujul, mis kirjeldavad iga hindamisjuhu kohta **ärälõikepunktide** (*‘cut-off point’*) **väärtusi** otsustamise aluseks olevate väljade puhul ning ärälõikepunktist lähtuvate erinevate **otsuse sisu**

7.1. Töövõime hindamise tõlgendamise kriteeriumid Töötukassale:

7.1.1. Töötukassa hindamisjuht 1

s.o. Töötukassa otsus taotleja pöördumisel töövõime hindamiseks.

Hindamise alus: „Taotlusvorm“

I osa

- **Töövõimet välistavad tingimused**

Väärtus: Jah/Ei

II osa

- **Sooritus- ja tegutsemisvõime**

Väärtus: Jah/Ei

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

III osa

- **Abivahendid**

Vabateksti väli: taustainfoks

- **Kõrvalabi:**

Vabateksti väli: taustainfoks

IV osa

- **Kehaline võimekus**

Väärtus: 0/2/3/4 punkti

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

V osa

- **Vaimne võimekus**

Väärtus: 0/2/3/4 punkti

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

- **Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju**

Väärtus: Jah/Ei

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

- **Muud vaimse tervise häired või psüühilised haigused**

Väärtus: Jah/Ei

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

VI osa (täidab Töötukassa)

Esmane otsus

- **Punktisumma**

Väärtus: 0/2/3/4 punktide põhjal saadud koondsumma

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

- **Kaalutletud otsus**

- Saata taotlus dokumendipõhisesse ekspertiisi
- Saata taotlus visiidipõhisesse ekspertiisi

- On töövõimeline
- Muud variandid

Hindamisjuht 1 - otsustustingimused Töötukassale taotleja pöördumisel töövõime hindamiseks. Hindamise alus: Taotlusvorm.

Hindamis- juhu variandid	I osa Töövõimet välistavad tingimused	II osa Sooritus- ja tegutsemis- võime		IV osa Kehaline võimekus		V osa Vaimne võimekus		VI Punkti- summa	Otsus
	JAH/EI	JAH/EI	Vabatekst: kirje olemas (+) kirje puudub (-)	0/2/3/4/>4 punkti	Vabatekst: kirje olemas (+) kirje puudub (-)	0/2/3/4/>4 punkti	Vabatekst: + kirje olemas -kirje puudub		
1.1 Ankeedi täitja ei ole taotleja ise	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	Dokumendipõhine ekspertiis
1.2	JAH	-	-	-	-	-	-	-	Dokumendipõhine ekspertiis
1.3	EI	EI	-	0	+	0	-	0	Vabateksti tõlgenduse alusel Taotleja on töövõimeline Visiidipõhine ekspertiis
1.4	EI	EI/JAH	+/-	0	+/-	0	+	0	Visiidipõhine ekspertiis
1.5	EI	JAH	+	0	+/-	0	-	0	Vabateksti tõlgenduse alusel Taotleja on töövõimeline Visiidipõhine ekspertiis
1.6	EI	JAH/EI	+/-	≥2	+/-	≥2	+/-	≥4	Visiidipõhine ekspertiis
1.7	EI	JAH/EI	+/-	0	+/-	≥2	+/-	≥2	Visiidipõhine ekspertiis Võtmetegevus 4 punkti: Dokumendipõhine ekspertiis
1.8	EI	JAH/EI	+/-	≥2	+/-	0	+/-	≥2	Visiidipõhine ekspertiis Võtmetegevus 4 punkti: Dokumendipõhine ekspertiis
1.9	Korduval taotlusel on alust arvata, et talitluslik võimekus ei ole muutunud (sh eelmise ekspertiisi prognoos oli „tõenäoliselt vähe muutuv“)								Kohaldada eelmise hindamise otsus

Kokkuvõttes:

Töötukassa teeb taotluse põhjal lõpliku otsuse, kui

- 1) taotluse alusel ei ole taotlejale talitluslikus võimekuses piiranguid
- 2) taotluse korduvmenetlusel on alust arvata, et taotleja talitluslik võimekus ei ole muutunud

Dokumendipõhine ekspertiis tellitakse, kui:

- 1) taotleja kinnitab töövõimet välistava tingimuse olemasolu
- 2) mistahes võtmetegevuste väärtus on taotluses 4 punkti
- 3) vabatekstiväljade tõlgendamise tulemusel on alust arvata, et taotlejal puudub talitluslik võimekus, sh näiteks taotleja esindaja selgitus sellele, miks taotleja ise taotlust ei täida või taotleja viibib pikalt ravi- või hooldusasutuses
- 4) taotluse korduvmenetlusel on alust arvata, et taotleja talitluslik võimekus ei ole muutunud, kuid Töötukassa ei saa piisava kindlusega lõplikku otsust ise teha

- 5) taotluse korduvmenetlusel on alust arvata, et taotleja talitluslik võimekus on halvenenud

Visiidipõhine ekspertiis tellitakse, kui

- 1) on viiteid taotleja talitlusliku võimekuse vähenemise kohta – taotluse numbrilise väärtusega väljal on punkte 2 või enam, sõnalisel väljal on tõlgenduse alusel põhjust arvata, et taotleja talitluslik võimekus on vähenenud
- 2) taotleja sooritus- ja tegutsemisvõimekus on vähenenud
- 3) taotluse korduvmenetlusel on taotleja talitluslik võimekus jäänud samaks, kuigi eelmise ekspertiisi tulemusel hinnati prognoos muutuvaks (eelkõige paranevaks)

... on mistahes viiteid vaimse võimekuse vähenemisele:

- 4) taotluse vaimse võimekuse mistahes väljal (so numbrilise väärtusega väli või sõnaline), on kirje, ehk viide vaimse tervise häirele
- 5) taotleja ise ütleb Töötukassa hindajale, et on hiljuti viibinud psühhiaatrilisel ravil või et tal on vaimsete probleemide tõttu toimetulekuraskused (suhtlemisel, keskendumisel, magamisel vm elulistel ja tööga seotud tingimustel)
- 6) töökäsitluse käigus tekib põhjendatud kahtlus, et taotlejal on raskusi arusaamisega, korralduste täitmisega, dokumentatsiooni täitmise mõistmisega (NB! võõrkeeleprobleemide tõttu raskused arusaamisel ei kuulu siia)
- 7) taotlejaga ei saavuta head kontakti taotleja hälbinud käitumise tõttu
- 8) taotleja varasemast töökogemusest on näha, et ta on vahetanud palju töökohti ja/või olnud korduvalt tööta/ või ise nimetanud, et teda on korduvalt lahti lastud (nii oskuste kui suhteprobleemide tõttu)
- 9) taotleja on Töötukassa kaudu tööle suunatud, kuid töö/töökohtadel püsimine jääb lühikeseks, taotleja vahetab töökohti, ei jää pidama töökohtadele
- 10) taotlejal tekib töökoolituse käigus õpiraskusi, raskusi kokkulepetest kinnipidamisega vms
- 11) taotleja on õppinud erivajadustega õpilastele mõeldud koolis

7.1.2. Töötukassa hindamisjuht 2

s.o. Töötukassa lõplik otsus töövõimelisuse kohta dokumendipõhise ekspertiisi tulemuse põhjal.

Hindamise alus: „Ekspertiisivorm 1“ Osa V – ekspertiisi tulemus

NB! Ekspertarst täidab “Kinnituse” ning kas “A” või “B” või “C osa”

Kinnitus

- **Meditšiinilised andmed ei toeta piisava kindlusega taotluses esitatud andmeid, hinnangu andmiseks vajalik**

Väärtus: Ei toeta / ei ole kohaldatav

Kui ei toeta:

- taotleja suunata tervises seisundi täpsustamiseks raviarsti juurde (A,B,C)
- taotlejal täita kogu taotlus, edasine menetlus otsustada taotluse põhjal (A)
- taotleja kutsuda töövõime hindamiseks visiidile (B, C)
- ei ole kohaldatav, andmekoosseis on piisav

A osa

- **Töövõimet välistav tingimus**

Väärtus: Jah / välja ei täideta

- **Prognosis**

Väärtus: Taotleja seisund on tõenäoliselt vähe muutuv/ tõenäoliselt paranev/ tõenäoliselt halvenev/ raskesti prognoositav

Väärtus: 0,5, 1, 2, 5 aastat (eluaegne)

B osa

- **Töövõimet piiravad asjaolud**

Väärtus: Jah / välja ei täideta

- **Piirangu raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

Väärtus: 4 punkti võtmetegevustes

Väärtus: 4 / >4 punkti valdkondades

- **Punktisumma**

Väärtus: <4/ 4/>4 punkti

- **Taotleja talitluslik võimekus**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Prognosis**

Väärtus: Taotleja seisund on tõenäoliselt vähe muutuv/ tõenäoliselt paranev/ tõenäoliselt halvenev/ raskesti prognoositav

Väärtus: 0,5, 1, 2, 5 aastat (eluaegne)

C osa

- **Korduva ekspertiisi kinnitus**

Väärtus: Kinnitan, et seisund on samaks jäänud / välja ei täideta

- **Punkti summa**

Väärtus: 0/1/2/3/4/>4 punkti

- **Prognoos**

Väärtus: Taotleja seisund on tõenäoliselt vähe muutuv/ tõenäoliselt paranev/
tõenäoliselt halvenev/ raskesti prognoositav

Väärtus: 0,5, 1, 2, 5 aastat (eluaegne)

Hindamisjuht 2 - otsustustingimused Töötukassale dokumendipõhise ekspertiisi põhjal. Hindamise alus: „Ekspertiisivorm 1“.

Hindamis-juhu variandid	Meditisiinilised andmed toetavad taotleja hinnangut	A osa Töövõimet välistav tingimus	B osa - Töövõimet piiravad asjaolud. Piirangu raskusaste ja valdkond	C osa (KORDUV HINDAMINE)	Otsus
	JAH/EI	Puudub/ olemas (JAH)	<4/4 punkti võtmetegevuste kaupa <4/4 />4 punkti valdkondade kaupa	Kinnitub/ ei kinnitu	
2.1	EI (meditsiinilised andmed puuduvad)				Saata taotleja raviarsti juurde diagnoosi ja tervises seisundi täpsustamiseks
2.2	EI	Tingimus puudub	-	-	Taotlejal täita kogu taotlus, edasine menetlus otsustada taotluse põhjal
2.3	JAH	JAH	-	-	Täielik töövõimetus
2.4	EI	-	4 punkti ühes võtmetegevuses (ei leia kinnitust)	-	Visiidipõhine ekspertiis
2.5	JAH	-	4 punkti ühes võtmetegevuses	-	Täielik töövõimetus
2.6	JAH	-	-	Kinnitub	Rakendada eelmise ekspertiisi tulemust
2.7	EI	-	-	Ei kinnitu	Visiidipõhine ekspertiis

7.1.3. Töötukassa hindamisjuht 3

s.o. Töötukassa lõplik otsus töövõimelisuse kohta visiidipõhise ekspertiisi tulemuse põhjal.

Hindamise alus: „Ekspertiisivorm 2“ Osa VI – ekspertiisi tulemus

Kinnitus

- **Meditiinilised andmed ei toeta piisava kindlusega taotluses esitatud andmeid**

Väärtus: Ei toeta / välja ei täideta

Kui ei toeta:

- Saata taotleja raviarsti juurde

Töövõimet piiravad asjaolud

- **Piirangu raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa**

Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti võtmetegevustes

Väärtus: 0/1/2/3/4/>4 punkti valdkondades

- **Kõrvalabi vajadus**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Piirangu sisu**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Taotleja kohanemine oma tegevus- ja osaluspiiranguga**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Punktisumma**

Väärtus: 0/1/2/3/4/>4 punkti

- **Taotleja talitluslik võimekus (sh soovitus “piirangu sisu” parandamiseks või soodustamiseks)**

Väärtus: Talitluslik võimekus kergelt vähenenud/ vähenenud/puudub

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus**

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Proгноos**

Väärtus: Taotleja seisund on tõenäoliselt vähe muutuv/ tõenäoliselt paranev/
tõenäoliselt halvenev/ raskesti prognoositav

Väärtus: 0,5, 1, 2, 5 aastat (eluaegne)

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine

- **Abivahendi vajadus:**

Väärtus: Ei vaja / vajab abivahendit

Kui vajab:

- Sobiv abivahend on olemas
- Määratud abivahend
- Suunata abivahendi määramisele

Hindamisjuht 3 - otsustustingimused Töötukassale visiidiipõhise ekspertiisi põhjal.

Hindamise alus: „Ekspertiisivorm 2“.

Hindamis-juhu variandid	Meditsiinilised andmed toetavad taotleja hinnangut	Piirangu raskusaste ja valdkond	Punktisumma	Talituslik võimekus	Otsus
	JAH/EI	0/2/3/4/>4 punkti	0/2/3/4/>4 punkti võtmetegevuste summa	Vähenenud/puudub	
3.1	EI (meditsiinilised andmed puuduvad)				Saata taotleja raviarsti juurde diagnoosi ja tervises seisundi täpsustamiseks
3.2		4 punkti 1 võtmetegevuses	≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	Puudub*	Täielik töövõimetus
3.3		≤ 3 punkti võtmetegevustes	≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	Vähenenud *	Osaline töövõime
3.4		≤ 3 punkti võtmetegevustes	≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	Puudub*	Täielik töövõimetus
3.5		≤ 3 punkti võtmetegevustes	≤ 3 punkti võtmetegevuste summa	Vähenenud *	Töövõimeline

*Kui taotleja ekspertiisi tulemusel on talitusliku võimekuse raskusastme punktisumma ≥ 4 punkti, siis välja “Taotleja talituslik võimekus” vabatekstiline kirje määrab, kas tegemist on osalise töövõimega või täieliku töövõimetuseta. So vabatekst “Talituslik võimekus vähenenud” – “osaline töövõime”; “talituslik võimekus puudub” – “täielik töövõimetus”.

Töövõime hindamise käigus on punktidel põhinevate otsustustingimuste kokkuvõtte järgmine:

Taotleja töövõime puudub, kui:

- 1) üks võtmetegevustest on hinnatud punktiga 4 või
- 2) ühe valdkonna võtmetegevuste summa on ≥ 4 või
- 3) taotleja tegevusvõimekuses täielikku või rakset tegutsemispiirangut (3-4 punkti) ei ole, kuid inimese tervis on ohus, kui ta jätkab tööturul osalemist.

Taotleja töövõime on osaline, kui:

- 1) mistahes võtmetegevuste punktisumma eri valdkondade peale kokku on ≥ 4 või
- 2) taotleja ei suuda mistahes võtmetegevust sooritada iseseisvalt ilma kõrvalise abita või
- 3) taotleja tegevusvõimekuses täielikku või rakset tegutsemispiirangut (3-4 punkti) ei ole, kuid inimese tervis on ohus, kui ta jätkab tööturul osalemist.

Taotleja on töövõimeline, kui:

- 1) mistahes võtmetegevuste punktisumma eri valdkondade peale kokku on ≤ 3 .

7.2. Töövõime hindamise tõlgendamise kriteeriumid ekspertarstile

7.2.1. Ekspertarsti hindamisjuht 1

s.o. ekspertarsti hindamise tulemus dokumendipõhise hindamise korral.

Hindamise alus: „Taotlusvorm“

I osa

- **Töövõimet välistavad tingimused**

Väärtus: Jah / välja ei täideta

II osa

- **Sooritus- ja tegutsemisvõime**

Vabateksti väli: taustainfoks

III osa

- **Abivahendid**

Vabateksti väli: taustainfoks

- **Kõrvalabi:**

Vabateksti väli: taustainfoks

IV osa

- **Kehaline võimekus**

Väärtus: 0/2/3/4 punkti

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

V osa

- **Vaimne võimekus**

Väärtus: 0/2/3/4 punkti

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

- **Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju**

Väärtus: Jah/Ei

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

- **Muud vaimse tervise häired või psüühilised haigused**

Väärtus: Jah/Ei

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

VI osa

(Töötukassa täidetud “Esmane otsus”)

- **Punktisumma**

Väärtus: 0/1/2/3/4 punktide põhjal saadud koondsumma

Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

Hindamise alus korduval hindamisel (lisaks Taotlusvormile):

- Eelmise hindamise „Ekspertiisivorm 1“ osa V „Ekspertiisi tulemus“ või
- Eelmise hindamise „Ekspertiisivorm 2“ osa VI „Ekspertiisi tulemus“

Hindamisjuht 4 - otsustustingimused ekspertarstile visiidiipõhise ekspertiisi põhjal.

Hindamise alus: „**Taotlusvorm**“ ja korduval hindamisel „**Ekspertiisivorm 1 või 2**“

Hindamis-juhu variandid	I osa Töövõimet välistavad tingimused	IV osa Kehaline võimekus	V osa Vaimne võimekus	VI osa Punkti-summa	Otsus
Väärtus	JAH/EI	0/2/3/4/>4 punkti võtmetegevuste summana	0/2/3/4/>4 punkti võtmetegevuste summana		
4.1	Meditatsioonilised andmed ei toeta piisava kindlusega taotluses esitatud andmeid, puudub vaevustele vastav diagnoos				Saata taotleja diagnoosi täpsustamiseks raviarsti juurde
4.2	JAH	-	-	-	A osa: Meditatsiooniline taustainfo toetab töövõimet välistava tingimuse olemasolu
4.3	EI	-	-	-	A osa Taotlejal täita kogu taotlus, edasine menetlus otsustada taotluse põhjal
4.5	-	4 punkti 1 võtmetegevuses	<=3 / ≥ 4 punkti summa	≥ 4 punkti	B osa Punkti-summa ≥ 4 Talituslik võimekus puudub
4.6	-	<=3 / ≥ 4 punkti summa	4 punkti 1 võtmetegevuses	≥ 4 punkti	B osa Punkti-summa ≥ 4 Talituslik võimekus puudub
4.7	-	4 punkti 1 võtmetegevuses (ei kinnitu)			A osa Visiidiipõhine hindamine
4.8 Korduv hindamine	-	Seisund pole muutunud			C osa Rakendada eelmise ekspertiisi tulemust
4.9 Korduv hindamine	-	Seisund on muutunud			A osa Visiidiipõhine hindamine

7.2.2. Ekspertarsti hindamisjuht 2

s.o. ekspertarsti hindamise tulemus visiidiipõhise ekspertiisi korral.

Hindamise alus: „**Ekspertsertiisivorm 2**“

I osa

- **Meditatsiooniline taustainfo**
Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine
- **Taotleja tavalise päeva kirjeldus**
Vabateksti väli: sisuline tõlgendamine

II osa

- **Kehaline võimekus**
Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti
Vabateksti väljad (diagnoosid, taotleja ütlused, hindamise käigus täheldatud käitumine, kliinilisel läbivaatusel tehtud tähelepanekud): sisuline tõlgendamine
- **Kokkuvõte**
Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti

III osa

- **Vaimne võimekus**
Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti
Vabateksti väljad (diagnoosid, taotleja ütlused, hindamise käigus täheldatud käitumine, kliinilisel läbivaatusel tehtud tähelepanekud): sisuline tõlgendamine

- **Kokkuvõte**

Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti

- **Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju**

Väärtus: vabatekstina raskusaste (sisuline tõlgendamine koos skooriga)

IV osa

- **Erijuhud**

Väärtus: 4 punkti

Vabatekstiväli: sisuline tõlgendamine koos skooriga

VI osa

Ekspertiisi tulemus

- **Töövõimet piiravad asjaolud**

Vabatekstiväli: tõlgendamise vajadus

Väärtus: 0/1/2/3/4 punkti võtmetegevustes

Väärtus: 0/1/2/3/4/>4 punkti valdkondades

- **Punktisumma**

Väärtus: 0/1/2/3/4/>4 punkti

- **Taotleja talitluslik võimekus**

Vabatekstiväli: tõlgendamise vajadus

- **Maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus**

Vabatekstiväli: tõlgendamise vajadus

- **Proгноos**

Väärtus: Taotleja seisund on tõenäoliselt vähe muutuv/ tõenäoliselt paranev/
tõenäoliselt halvenev/ raskesti prognoositav

Väärtus: 0,5, 1, 2, 5 aastat (eluaegne)

Vabatekstiväli: tõlgendamise vajadus

Hindamisjuht 5 - otsustustingimused ekspertarstile visiidiipõhise ekspertiisi põhjal.

Hindamise alus: „Ekspertiisivorm 2“.

Hindamis-juhu variandid	II osa Kehaline võimekus III osa Vaimne võimekus	IV osa Erijuhud	Ekspertiisi kokkuvõte - Punktisumma	Ekspertiisi kokkuvõte - Talituslik võimekus	Otsus
	0/2/3/4/>4 võtmetegevuste summa	0/4 punkti	<=3 / ≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	Olemas/puudub	
5.1	4 punkti 1 võtmetegevuses	0/4 punkti	≥ 4 punkti	Puudub	Punktisumma ≥ 4 Talituslik võimekus puudub
5.2	0-3 / ≥ 4 punkti summa	4 punkti	≥ 4 punkti	Vähenenud	Punktisumma ≥ 4 Talituslik võimekus vähenenud
5.3	0-3 punkti	0 punkti	0-3 punkti	Kergelt vähenenud	Punktisumma 0-3 Talituslik võimekus kergelt vähenenud
5.4	≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	0 punkti	≥ 4 punkti	Puudub	Punktisumma ≥ 4 Talituslik võimekus puudub
5.5	≥ 4 punkti võtmetegevuste summa	0 punkti	≥ 4 punkti	Vähenenud	Punktisumma ≥ 4 Talituslik võimekus vähenenud

*Kui taotleja ekspertiisi tulemusel on talitusliku võimekuse raskusastme punktisumma ≥ 4 punkti, siis välja “Taotleja talituslik võimekus” vabatekstiline kirje määrab, kas tegemist on osalise töövõimega või täieliku töövõimetusega. So vabatekst “Talituslik võimekus vähenenud” – “osaline töövõime”; “talituslik võimekus puudub” – “täielik töövõimeetus”.

8. KVALIFIKATSIOONIDE JA PÄDEVUSTE KIRJELDUSED

Tervisekaoga tööealise inimese töövõime hindamises osalevad Töötukassa, ekspertarst, tegevusterapeut ja kliiniline psühholoog, kellest kolm viimast töötavad koos ekspertiisimeeskonnana ekspertarsti koordineerimisel.

8.1. Töötukassa töövõimehindaja pädevus

Vajalik on töövõime hindamise spetsialiseerumise koolitus, mis sisaldab intervjuueerimisoskust, arusaamist töövõime kao mõjust talitluslikule võimekusele. Meditsiiniline haridus ei ole vajalik.

Selleks, et hindaja oleks pädev tõlgendama taotleja esitatud informatsiooni oma talitlusliku võimekuse kohta ja pädev hindama rehabilitatsioonivajadust, on vajalik rehabilitatsioonispetsialisti erialane ettevalmistus (Sotsiaalse rehabilitatsiooni, tehniliste abivahendite ja erihoolekande korralduse analüüs, 2013):

- 1) Haridusnõuded – kõrgharidus kas sotsiaaltöös, psühholoogias, eripedagoogikas, logopeedias, tegevusteraapias, füsioteraapias, või arstiteaduses koos rehabilitatsioonialase täiendkoolitusega või kõrgharidus rehabilitatsioonivaldkonnas.
- 2) Läbitud ekspertide spetsialiseerumiskoolitus – hindamisinstrumendi kasutamine, klienditöö, juhtumikorraldus, võrgustikutöö, suhtlemispsühholoogia.
- 3) Väga head klienditööoskused või klienditöökogemus rehabilitatsiooni- või sotsiaalvaldkonnas.
- 4) Sobivad isiksuseomadused (tolerantsus, empaatiavõime, pingetaluvus).
- 5) Väga head suhtlemisoskused, läbirääkimis- ja enesejuhtimisoskused.
- 6) Arvuti- ja infosüsteemide kasutamise oskus.
- 7) Autojuhiload (reaalne vajadus sõita hindamise läbiviimiseks kliendi elukeskkonda).
- 8) Keelte oskus (eriti vene keel).

Töötukassa hindamise spetsiifika:

- taotleja juhendamine töövõime hindamise eesmärgi ja protsessi osas
- taotleja talitlusliku võimekuse esmane hinnang

8.2. Töövõime hindamise ekspertiisimeeskond (ekspertiisimeeskond)

Ekspertiisimeeskond koosneb töövõime hindamise pädevusega tervishoiu spetsialistidest:

- töövõimehindamise ekspertarst

- kliiniline psühholoog
- tegevusterapeut

Ekspertiisi läbiviimiseks on vajalik meeskonna kasutamise võimalus. Meeskonnajuht on ekspertarst, kes vormistab ekspertiisi tulemuse ja vastutab selle kvaliteedi ja asjakohasuse eest.

8.2.1. Töövõime hindamise ekspertarst (ekspertarst)

... on töövõime hindamise pädevusega mistahes eriala arst, kes on läbinud vastava spetsialiseerumise koolituse ja omab sellekohast pädevustunnistust.

Ekspertarsti hindamise spetsiifika:

- talitlusliku võimekuse vähenemise seostamine objektiivse põhjusega, so diagnoosiga
- talitlusliku võimekuse vähenemise objektiviseerimine
- haiguse võimaliku prognoosiga arvestamine
- haiguse ja/või funktsioonihäire raviga või abivahenditega kompenseerituse hindamine

8.2.2. Tegevusterapeut

... on tegevusterapeudi III või IV taseme kutsekvalifikatsiooniga spetsialist (tegevusterapeudi kutsestandardi alusel), kes on läbinud vastava spetsialiseerumise koolituse ja omab sellekohast pädevustunnistust ja kes osaleb ekspertiisimeeskonnas.

Tegevusterapeudi hindamise spetsiifika:

- talitlusliku võimekuse vähenemise objektiviseerimine oma valdkonnas kasutades selleks sobivaid teste ja tegevusi

8.2.3. Kliiniline psühholoog

... on kliinilise psühholoogi VII taseme kutsekvalifikatsiooniga spetsialist (kliinilise psühholoogi kutsestandardi alusel), kes on läbinud vastava spetsialiseerumise koolituse ja omab sellekohast pädevustunnistust ja kes osaleb ekspertiisimeeskonnas.

Kliinilise psühholoogi hindamise spetsiifika:

- talitlusliku võimekuse vähenemise objektiviseerimine oma valdkonnas kasutades selleks sobivaid teste ja tegevusi

9. VAJADUSED TÖÖVÕIMEHINDAMISE METOODIKA RAKENDAMISEKS

Töövõimehindamise metoodika edukaks rakendamiseks on vajalikud:

- 1) Hindajate põhjalik ja adekvaatne koolitus vastavalt hindaja kvalifikatsiooninõudmistele, et tagada uuest süsteemist arusaamine, hindamise adekvaatsus ja eesmärgipärasus.
- 2) Hindamise juhendmaterjalid nii Töötukassa hindajatele kui ekspertiisimeeskonnale, mis sisaldavad näitlikku materjali – episoodide taotlejate võimalikest vastustest, võimalikke olukorrakirjeldusi taotlejatega kohtumisel (soovitav eeskuju: Austraalia juhendid hindajale).
- 3) Töövõime hindamise metoodika vajab enne rakendamist piloot-testimist koos vajalike muudatuste sisseviimisega (käesoleva teoreetilise arendustöö käigus ei ole võimalik kõiki rakendamise käigus tekkivaid nüansse ette näha).
- 4) Vajalik on valideerimisuuring (hindamismetoodika sensitiivsuse ja spetsiifilisuse leidmiseks) enne töövõime hindamise metoodika rakendamist, et vältida Suurbritannia töövõime hindamise halba kogemust ülisuure ebaadekvaatsete hinnangute andmise ja kohtprotsesside näol (>30%), mis on viinud nii riigisisese kui rahvusvahelise kriitikani. Ette on heidetud valideerimata metoodika kasutamist. (House of Commons Committee of Public Accounts, 2013. UK).
- 5) Töövõime hindamist osutavad tervishoiuteenuse osutajad peavad suutma tagada hindamiskeskonna füüsilised tingimused (mugav ligipääs liikumisvaevustega inimestele, sh ratastooliga ligipääs, mugav ligipääs nägemisvaevustega inimestele, võimalused kõnelemise ja kumise vaevustega inimestega kontakti saamiseks jms).
- 6) Töövõime hindamise metoodika rakendumise järgselt on vaja 1 aasta möödudes metoodikat evalveerida, st tagantjärgi hinnata rakendamise probleeme ja vajadusel korrigeerida. (Suurbritannia on oma metoodika rakendamisel planeerinud 5 aasta vältel 5 korral metoodikat evalveerida; see protsess veel käigus ja teada on, et evalveerimiste järgselt on tehtud olulisi parandusi nii protsessi endasse kui kasutatavatesse küsimustikesse).
- 7) Ekspertiisimeeskonnale on soovitav koostada standardiseeritud kogum taotleja vaevusi objektiviseerivatest võimalikest meetoditest (testid, tegevused).
- 8) Tõhustada sobivate vaimse ja füüsilise töökeskkonna tingimuste ning sobiva tööaja tagamist töövõimekaoga inimestele (sh nendele, kellel on töövõime kadu väike), mida ekspertiisi käigus või töötervishoiuarsti poolt on sedastatud.

Infotehnoloogilised vajadused:

- 9) Võimalus teostada terviseinfosüsteemist päring viimase 5 aasta diagnooside ja määratud ravimite kohta (Praegu ei ole võimalik terviseinfosüsteemist teha eraldi päringut diagnooside kohta – loend kõikidest visiitidest põhjustab liigset infomõra ning suurendab oluliselt ekspertiisi läbiviimise kulusid ja eksimuste riski).
- 10) Võimalus teostada viimase kahe aasta kohta päring töövõimetuspäevade episoodide (episoodi kestus kuupäeliselt).

10. SOOVITUSED TÖÖVÕIMEHINDAMISE METOODIKA RAKENDAMISEKS

Töövõimehindamise metoodika edukaks rakendamiseks on soovitatav:

- 1) Piirangu sisu määratlemisel kasutada Töötukassale ja ekspertarstile üheselt mõistetavaid termineid. Ilma sobiva klassifikaatorita ei ole „Piirangu sisu“ Töövõime hindamise ekspertiisis kasutatav.

Soovitame kasutada klassifikaatorit, mis võimaldavad piirangu sisu kindlate terminitega määratleda ja seostada töö-/ametinõuetega.

Terminite eeskujuks võiks olla USA-s loodud „The O*NET Content Model“ (www.onetcenter.org), mis annab raamistiku töötajat iseloomustavate ja tööd iseloomustavate parameetrite sobitamiseks.

„The O*NET Content Model“ sisaldab mõisteid:

- töötaja võimete
- tööstiilide
- üldiste töö nõuete
- töö füüsilise ja sotsiaalse keskkonna iseloomustamiseks.

Näiteks:

- „Piiratud on „sõrmede osavus““
- O*Neti klassifikaatori põhjal on sõrmede osavus kindlalt määratletud: *“Finger Dexterity — The ability to make precisely coordinated movements of the fingers of one or both hands to grasp, manipulate, or assemble very small objects.”*

Selle mudeli alusel on ka Rootsis ja Hollandis loodud „tööprofiilid“, mis hõlbustavad töötajale sobiva töö leidmist.

- 2) Töötukassal kaaluda kutsevõimekuse testimise komplektide (*Valpar Component Work Samples*) kasutamist (Töötukassas, Astangu Kutserehabilitatsioonikeskuses).

Kutsevõimekuse testimise komplektid koosnevad teatud tööliste tegevuse sooritamiseks vajaliku võimekuse objektiviseerimiseks loodud testimisvahenditest (füüsilised esemed).

Selle kasutamine nõuab spetsiifilist väljaõpet (tegevusterapeudi pädevust) ja testikomplekt on kallis, mistõttu ei saa kutsevõimekuse testimist kasutada ekspertiisimeeskonnas.

11. KASUTATUD ALLIKAD

- 1) Anner J, Brage S, Donceel P, Falez F, Freudenstein R, Oancea C, De Boer WEL. Validation of the EUMASS Core Set for medical evaluation of work disability. *Disability and Rehabilitation* 2013;35(25):2147-56.
- 2) Brage S, Donceel P, Falez F. Development of ICF core set for disability evaluation in social security. Working Group of the European Union of Medicine in Assurance and Social Security. *Disability and Rehabilitation* . 2008;30(18):1392-6.
- 3) Council Of Europe. Assessing Disability In Europe – Similarities And Differences. Council Of Europe, 2002.
- 4) De Boer WEL, Brenninkmeijer V, Zuidam W: Long-term disability arrangements: a comparative study of assessments and quality control. Hoofddorp: TNO Work and Employment TNO; 2004.
- 5) Eesti Puuetega Inimeste Koda. Sotsiaalse rehabilitatsiooni, tehniliste abivahendite ja erihoolekande korralduse analüüs. Eesti Puuetega Inimeste Koda, 2013.
- 6) EUMASS core set for assessment of long term incapacity for work.
- 7) House of Commons Committee of Public Accounts. Department for Work and Pensions: Contract management of medical services. Twenty-third Report of Session 2012–13. House of Commons Committee of Public Accounts, 2013. United Kingdom.
- 8) Ilmarinen J & Tuomi K. Past, Present and Future of Work Ability. In: Ilmarinen J & Lehtinen S. Past, Present and Future of Work Ability. People and Work – Research Reports 65, Finnish Institute of Occupational Health, 2004; ISBN 951-802-581-9
- 9) Revised WCA Handbook. ESA (Amendment) Regulations 2011 and 2012. Version: 6 Final. 19 March 2013. United Kingdom.
- 10) Social Security Australia. Guidelines to the Tables for the Assessment of Work-related Impairment for Disability Support Pension, January 2012. Australia.
- 11) Social Security Australia. Explanatory Statement – Social Security (Tables for the Assessment of Work-related Impairment for Disability Support Pension) Determination, 2011. Australia.
- 12) The O*NET Content Model. www.onetcenter.org
- 13) Valpar Component Work Samples. www.valparint.com

12. LISA 1 – TÖÖVÕIME HINDAMISE VALDKONDADE, VÕTMETEGEVUSTE JA RFK KOODIDE VASTAVUSTABEL

Tabel 1. Töövõime hindamise valdkonnad, võtmetegevused ja nende vastavus Rahvusvaheline funktsioneerimisvõime, vaeguste ja tervise klassifikatsiooni (RFK) koodidele

RFK valdkonnad	Valdkondade sõnastus töövõime hindamise ankeetides	Valdkondadele vastavad võtmetegevused	RFK valdkonna ja tegutsemise ja osaluse koodid
Kehalised sooritusused			
d4 Liikuvus	Liikumine	1. liikumine ja trepist käimine 2. seismine ja istumine	<p>d450 : Käimine Jalgsi liikumine mingil pinnal, sammhaaval, nii et üks jalg on alati maapinnal, nagu jalutamisel, lonkimisel, edasi-, tagasi- või külgsuunas liikumisel. Kaasa arvatud : lühikeste või pikkade vahemaade käimine; mitmesugustel pindadel käimine; takistustest möödumine</p> <p>d420 : Enda ühest kohast teise nihutamine Liikumine ühelt pinnalt teisele kehaasendit muutmata, nagu enda libistamine mööda pinki või voodist toolile. Kaasa arvatud: enda teisaldamine istudes või lamades</p> <p>d410 : Keha põhiasendi muutmine Ühest kehaasendist teise üleminek ja liikumine ühest kohast teise, nagu toolilt tõusmine, et voodisse pikali heita, põlvili või kükki laskumine ning püstitõusmine. Kaasa arvatud : kehaasendi muutmine pikali-, kükk-, põlvili-, iste- või püstiasendist, kummardumine või keha raskuskeskme nihutamine</p>
	Käeline tegevus	3. sirutamine 4. asjade üles tõstmine ja liigutamine 5. käteosavus	<p>d445 : Käte ja käsivarte kasutamine Koordineeritud tegevuse sooritamine, mida on vaja esemete liigutamiseks või nende käsitlemiseks käte ja käsivarte abil, nagu ukse käepideme pööramisel või eseme viskamisel ja püüdmisel. Kaasa arvatud : esemete tõmbamine või tõukamine; millegi järele küünitamine; käte või käsivartega pööramine või keeramine; viskamine; püüdmine</p> <p>d430 : Esemete tõstmine ja kandmine Eseme ülesvõtmine või ühest kohast teise panemine, nagu tassi tõstmine või lapse ühest toast teise kandmine. Kaasa arvatud : tõstmine; kätel, käsivartel, õlgadel, puusal, seljal või pealael kandmine; maha panemine</p> <p>d440 : Käte täppisliigutused Koordineeritud tegevuse sooritamine esemete puudutamisel, kättevõtmisel, käsitlemisel ja lahtilaskmisel, kasutades labakäsi, sõrmi ja põialt, nt kui on vaja münte laualt võtta, telefoninumbrit valida või nuppu keerata. Kaasa arvatud : ülesvõtmine, haaramine, käsitlemine ja lahtilaskmine</p>
d3 Suhtlemine	Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine	6. inimestega suhtlemine 7. teiste inimeste suhtlus kliendiga 8. ohutu väljas	<p>b210 : Nägemisfunktsioonid * Sensoorsed funktsioonid, mis puudutavad valguse ja vaadeldava objekti vormi, suuruse, kuju ja värvuse tajumist.</p> <p>b114 : Orienteerumisfunktsioonid * Üldised vaimsed funktsioonid, mis määravad eneseteadvuse</p>

		liikumine	<p>ja suhtumise endasse, teistesse, aega ning ümbritsevasse. Kaasa arvatud : orienteerumisfunktsioonid ajas, kohas ja isikus; orienteerumine enda isikus ja teistes; desorienteerumine ajas, kohas ja isikus</p> <p>b167 : Keele vaimsed funktsioonid * Spetsiifilised vaimsed funktsioonid, mis on seotud märkide, sümbolite ja muude keeleosade mõistmise ja kasutamisega. Kaasa arvatud : suulise, kirjaliku või muu keelevormi, nagu viipekeele mõistmise ja dešifreerimise funktsioonid; suulise, kirjaliku või muu keelevormi väljendamise funktsioonid; kirjaliku ja suulise kõne sellised terviklikud funktsioonid, mille häirumine tekitab retseptiivset, ekspressiivset, motoorset e Broca, sensorset e Wernicke afaasiat või düsfaasiat</p> <p>d329 : TT ja Tta suhtlemine - sõnumite vastuvõtmine d349 : TT ja Tta suhtlemine - sõnumite edastamine</p>
d5 Enesehooldus	Teadvusel püsimine ja enesehooldus	<p>9. soole ja põie kontrollimine ning kogumiskoti kasutamine</p> <p>10. söömine ja joomine</p> <p>11. teadvusel püsimine ärkveloleku ajal</p>	<p>b620 : Urineerimisfunktsioonid * Põie tühjendamisega seotud funktsioonid. Kaasa arvatud : urineerimise, selle sageduse, uriinipidamisvõime funktsioonid; sellised puuded nagu rõhk-, sund-, refleks-, ülevoolu- ja pideva inkontinentsuse e kusepidamatuse, tilkumise või nirisemise, põieautomatismi, liigkusesuse e polüuuria, uriinipeetuse ja sundinkontinentsuse puhul</p> <p>d530 : Tualettruumi toimingud Jääkainete menstruaaleritised, uriin, roe) eritamise ettevalmistamine, eritamine ning seejärel enda puhastamine. Kaasa arvatud : urineerimis- ja roojamisvajaduse reguleerimine ning menstruaaltsiooniäegne hügieen</p> <p>b510 : Toidu manustamise funktsioonid * Tahkete ja vedelate ainete suu kaudu organismi viimise ja töötlemisega seotud funktsioonid. Sh. neelamine</p> <p>d550 : Söömine Koordineeritud tegevus ja nõuete täitmine ettetoodud toidu söömisel, selle suhuviimisel ja oma kultuurile vastavalt sobival viisil kasutamisel, murdes või lõigates toitu tükkideks, avades pudeleid või konservikarpe, kasutades söögiriistu, einestades, nautides pidu- või lõunasööki.</p> <p>b110 : Teadvuse funktsioonid * Üldised vaimsed funktsioonid, mis määravad teadvuse ja virguse, k.a ärkveloleku selguse ja püsivuse.</p>
Vaimsed sooritusd			
d1 Õppimine ja teadmiste rakendamine d2 Üldised ülesanded ja nõuded	Õppimine ja tegevuste elluviimine (arusaamine ja keskendumine)	<p>12. tegevuste õppimine</p> <p>13. tegevuste alustamine ja lõpetamine</p>	<p>d155 : Oskuste omandamine Põhiliste ja keeruliste oskuste omandamine tervikliku tegevuse sooritamiseks või ülesande täitmiseks, suutmaks omandatud oskusi rakendada ja kasutada, nagu nt tööriistade käsitlemine või malemäng. Kaasa arvatud : põhioskuste ja keeruliste oskuste omandamine</p> <p>d230 : Igapäevatoimingute tegemine Lihtsate või keeruliste ja koordineeritud tegevuste sooritamine, mis on seotud igapäevakohustuste ja -toimingute kavandamise, tegemise ja lõpuleviimisega, nagu teatud aja või päeva jooksul tehtavate eraldi tegevuste kavandamine. Kaasa arvatud : igapäevatoimingute korraldamine ja lõpuleviimine; oma aktiivsuse reguleerimine</p>

	Muutustega kohanemine ja ohu tajumine	14. väljaskäimine 15. riski või ohu tajumine 16. toimetulek muudatustega	<p>b164 : Kõrgemad kognitiivsed funktsioonid *</p> <p>Spetsiifilised vaimsed funktsioonid, mis sõltuvad peamiselt aju otsmikusagaratest, kaasa arvatud keerulised sihipärased käitumisviisid, nagu otsuste vastuvõtmine, abstraktne mõtlemine, plaanide kavandamine ja elluviimine, vaimne paindlikkus ja olukorrale vastava käitumisviisi valimine; sageli nimetatakse neid sihipärase tegutsemise funktsioonideks.</p> <p>d240 : Stressi ja muude psüühiliste koormustega toimetulek</p> <p>Lihtsa või keerulise ja koordineeritud tegevuse sooritamine, et toime tulla ja kontrollida psüühilist koormust, mida on vaja selliste ülesannete täitmiseks, mis nõuavad suurt vastutust ja kätkevad stressi, häirivaid tegureid või kriisiolukordi, nagu sõiduki juhtimine tihedas liikluses või paljude laste eest hoolitsemine. Kaasa arvatud : vastutuse võtmine; stressi ja kriisiolukorraga toimetulek</p>
d7 Inimestevaheline lävimine ja suhted	Inimestevaheline lävimine ja suhted	17. sotsiaalsete olukordadega hakkamasaamine 18. kohane käitumine	<p>d710 : Elementaarne inimestevaheline lävimine</p> <p>Inimestega lävimine vastavalt olukorrale ja sotsiaalselt sobival viisil, nagu lugupidamise ja austuse ilmutamine või teiste tunnetele vastamine. Kaasa arvatud : austuse, soojuse, tunnustuse ja sallivuse ilmutamine inimsuhetes; kriitikale ja teiste inimeste vihjetele reageerimine; sobiva füüsilise kontakti kasutamine inimsuhetes</p> <p>d730 : Võõrastega kontakteerumine</p> <p>Teatud eesmärkidel ajutiste kontaktide ja sidemete loomine võõraste inimestega, nagu tee küsimisel või ostude tegemisel.</p> <p>d750 : Mitteametlikud sotsiaalsed suhted</p> <p>Suhted teiste inimestega, nagu juhuslikud suhted kaastöötajate, tudengite, mängukaaslaste ja inimestega, kellel on samasugune taust või elukutse või kes elavad samas kooskonnas või majas. Kaasa arvatud : mitteametlikud suhted sõprade, naabrite, tuttavate, kaaselanike ja omasugustega</p>
		19. uimastite, alkoholi või teiste sõltuvust tekitavate ainete kasutamine	<p>b130 : Vaimse energia ja tungifunktsioonid *</p> <p>Füsioloogiliste ja psühholoogiliste mehhanismide üldised vaimsed funktsioonid, mis põhjustavad indiviidi pideva püüdlamise põhi- ja erivajaduste rahuldamise poole. Kaasa arvatud : vaimse energia taseme, motivatsiooni, isu, himu k.a himu ainete väärtarvitamise järele) ja impulsside kontrollimise funktsioonid</p>

*RFK klassifikatsiooni alusel organismi funktsioon, mida tuleb vaadata seotuna tegutsemise ja osalusega.

13. LISA 2 - TÖÖVÕIMET VÄLISTAVAD TINGIMUSED

Töövõimet välistavad tingimused on koostatud ekspertarvamuste alusel ja sisaldavad selliseid raskeid terviseseisundeid, mille korral on seisundi raskusaste (erinevalt paljudest teistest raskete haiguste diagnoosidest) igal juhul üheselt mõistetav ja muutumatu. Selle seisundi mõju töövõimele on samuti üheselt mõistetav ning üldjuhul põhjustab sellise tervisehäire olmeasolu täielikku töövõimetust. (vt LISA 3 – “Taotlusvorm”, I osa ja ptk 6.1 osade kirjeldused)

Töövõimet välistava tingimuse olemasolul menetletakse taotleja taotlust lihtsustatud korras, s.t et piisab ekspertarsti kinnitusest töövõimet välistava tingimuse olemasolule.

Töövõimet välistavad tingimused:

- 1) IV astme vähkkasvaja
- 2) Dialüüsravi saamine
- 3) Aparaadist sõltuv püsiravi, see tähendab igapäevast ööpäevaringset ravi hapnikuaparaadiga või ravimipumbaga ravi v.a. insuliinipump
- 4) Väljakujunenud dementsus
- 5) Alzheimeri tõbi
- 6) Raske või sügav vaimne alaareng
- 7) Püsivalt voodihaige, paranemise prognoosita

14. LISA 3 TÖÖVÕIME HINDAMISE TAOTLUSVORM

TAOTLUSVORM

Olete pöördunud Eesti Töötukassa poole avaldusega, et hinnataks teie töövõimet.

Töövõime hindamine toetub kindlatele reeglitele ja selle alused on rahvusvahelised. Töövõime hindamisel lähtutakse teie kehalisest ja vaimsest võimekusest teha tööd.

Kui taotlete töövõime hindamist, peate olema käinud oma raviarsti vastuvõtul viimase kolme kuu jooksul enne käesoleva taotluse esitamist.

Töövõime hindamise eesmärk on selgitada välja teie töövõime ja maksimaalse töövõime tagamiseks vajalikud tingimused. Te võite tööl vajada näiteks abivahendeid või teatud kohandusi.

Kaalutakse erinevaid võimalusi teile kõige sobivama töö leidmiseks.

Töövõime hindamisel ei lähtuta haigustest kuid neid võetakse töövõime hindamisel arvesse. Käesolevas ankeedis teie haiguste ja ravi kohta andmeid ei küsita.

Hindamiseks on vaja teie enda kirjalikku ja suulist informatsiooni. Teie poolt antud informatsiooni hindab esmalt Töötukassa konsultant ja vajadusel töövõime hindamise ekspertarst.

Teie haiguse- ja raviandmetega tutvub töövõime hindamise ekspertarst elektroonse terviseloo põhjal kaasates vajadusel eriarste.

Vajadusel kutsutakse teid ekspertarsti juurde silmast-silma kohtumisele, et selgitada välja teie töövõime tagamiseks sobivad tingimused.

Taotluse täitmine

NB! Juhul, kui teil ei ole võimalik ise ankeeti täita, kasutage täitmisel mõne sõbra, sugulase, hooldaja, töötukassa esindaja või muu teile usaldusväärse isiku abi.

Täitke ankeet võimalikult täpselt, selle põhjal antakse esmane hinnang teie töövõimele.

Töövõime hindamine koosneb mitmest osast.

Käesoleva küsimustiku/ankeedi abil saate anda ülevaate oma tegutsemisvõimekusest valdkondades, mis määravad töövõimelisuse. Need on:

- Liikumine
- Käeline tegevus
- Nägemine, kuulmine, kõnelemine

- Teadvusel püsimine ja enesehooldus
- Õppimine ja tegevuste elluviimine
- Muutustega kohanemine ja ohu tajumine
- Inimestevaheline lävimine ja suhted

Tegutsemisvõimekust hinnatakse võtmetegevuste alusel, et tagada töövõime hindamine kõigile taotlejatele võrdsetel alustel. Küsimused võtmetegevuste kohta ei kajasta tööolukordi ega kõiki igapäevaolukordi, kuid on võrreldavad töös rakendatavate tegevustega.

Taotluse täitmisel mõelge esmalt hoolega läbi vastused võtmetegevustele, vajadusel täitke see osa, kus teil palutakse oma seisundit oma sõnadega kirjeldada.

Käesoleva taotluse andmete põhjal otsustatakse, milline on edasine töövõime hindamise menetluskäik.

Otsus teie töövõimelisuse kohta tehakse kas ainult elektroonsete andmete põhjal, s.o. käesoleva taotluse andmete ja vajadusel elektroonse terviseloo põhjal või silmast-silma kohtumise, käesoleva taotluse ja elektroonse terviseloo põhjal.

I osa

Taotleja kontaktandmed	
Täitja	
Kes on ankeedi täitja:	
Taotleja ise	
Perekonnaliige	
Lähedane inimene	
Sotsiaaltöötaja	
Muu,	täpsustage
...	
Taotleja	
Ees ja perekonnanimi	
Isikukood	
Telefoninumber	
Juhul, kui taotleja ise ei saa kasutada telefoni, lisage täpsustus, kelle telefoninumbri andsite	
...	
E-mail	
Juhul, kui e-maili aadress ei kuulu taotlejale, lisage täpsustus, kelle e-maili andsite	
...	
Postiaadress (elukoha- või kontaktaadress)	
Juhul, kui postiaadress ei ole taotleja elukoha aadress, lisage täpsustus, mis	

<p>postiaadressiga on tegemist</p> <p>...</p> <p>Ankeedi täitja</p> <p>Juhul, kui ankeedi täitja ei ole taotleja ise, lisage ankeedi täitja</p> <p>Ees ja perekonnanimi</p> <p>Isikukood</p> <p>Telefoninumber</p> <p>E-mail</p> <p>Postiaadress (elukoha- või kontaktaadress)</p> <p>Juhul, kui ankeedi täitja ei ole taotleja ise, lisage põhjus, miks te täidate ankeedi taotleja eest</p> <p>...</p>
<p>Olen nõus minu isikuandmete, sh delikaatsete isikuandmete töötlemisega ja minu pere- ja raviarstilt täiendava informatsiooni küsimisega, kui see on minu töövõime hindamiseks vajalik.</p> <p>Jah</p> <p>Ei</p>
<p>Töövõimet välistavad tingimused</p> <p>Järgnevalt loetletud seisundite korral menetletakse Teie taotlust lihtsustatud korras ja Te võite jätta ülejäänud küsimustiku täitmata.</p> <p>Teie taotlus saadetakse töövõimet hindavale ekspertarstile. Kui Teie märgitud seisundi olemasolu kinnitub, tehakse otsus töövõime kohta lisainfot küsimata.</p> <p>Kui soovite töötada ja soovite töövõime tagamiseks sobivate tingimuste hindamist, andke sellest Töötukassa konsultandile teada.</p> <p>Kas teil esineb mõni järgnevalt loetletud seisunditest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teil on IV astme vähkkasvaja ? 2. Te saate dialüüsravi ? 3. Kas Te saate aparaadist sõltuvat püsiravi, see tähendab igapäevast ööpäevaringset ravi hapnikuaparaadiga või ravimipumbaga ravi v.a. insuliinipump? 4. Väljakujunenud dementsus 5. Alzheimeri tõbi 6. Raske või sügav vaimne alaareng 7. Te olete püsivalt voodihaige, paranemise prognoosita <p>Ei, mul ei esine ühtegi eelnevalt loetletud seisunditest</p> <p>Jah, mul esineb üks eelnevalt loetletud seisunditest</p>
<p>Kui I osa täitmise järel vastatakse jah, siis edasi ei ole vaja täita /küsimustiku järgnevat osa ei kuvata</p>

☐
☐

Taotleja hariduse- ja tööandmed

Haridustase:

- hariduseta
- algharidus
- põhiharidus
- kutseharidus
- keskharidus
- kõrgharidus
- õpin (õppevorm)

Õpitud /omandatud erialad

...

Töökogemus:

Käesoleval ajal ei tööta:

Mittetöötamise põhjus

Viimane töökoht ja ametikoht, tööperiood alates... kuni...

Töösuhte lõppemise põhjus

Käesoleval ajal töötan:

Töökoht

Ametikoht (kellena)

Staaž (tööperioodi pikkus) käesoleval ametikohal

Viimase 5 aasta töökohad ja tööperioodide pikkused igas töökohas

Visiidi jaoks oluline info

Kas Te räägite eesti keeles lüüsalu? jah/ei

Kas Te soovite arstivisiidil kasutada vene keelt? jah/ei

Kas on vajalik, et vastuvõtt toimiks mõnes teises keeles või viipekeeles? Palun täpsustage.

Hindamisele võib kaasa võtta oma tõlgi, kuid ta peab olema üle 16 aasta vana.

—

Märkige palun kas vajate vastuvõtule tulemisel mingit abi?

Märkige, kui

- te ei suuda minna trepist üles-alla
- teil on raskusi auto juhtimise või ühistranspordi kasutamisega
- te vajate viipekeele tõlki

Märkige mistahes muu abi vajadus.

II osa

Sooritus- ja tegutsemisvõime

TÖÖTAV TAOTLEJA

Juhul kui töötate, vastake palun nendele küsimustele:

Kas teil on raskusi oma praeguses töös mõne tööülesande täitmisega teie tervises seisundi tõttu

- Jah, mul on raskusi mõnede ülesannete täitmisega
- Ei, saan praeguses töös täita kõiki oma tööülesandeid.

Kui vastasite jah, siis kirjeldage tegevusi, mis on teie tervises seisundi tõttu takistatud.

...

Palun vastake:

1. Kas Teie tervise kaebused süvenevad kui töötate oma tavalisel töökohal?
Jah/Ei
2. Kas Teil on tervise murede pärast probleeme ülemustega või kaastöötajatega?
Jah/Ei
3. Kas Te näete mingeid võimalusi oma tavalist tööd jätkata kuni tervise kaebused lahenevad?
Jah/Ei

MITTETÖÖTAV TAOTLEJA

Juhul kui Te ei tööta, palun vastake nendele küsimustele:

Kas teil on (või oleks) raskusi tööturul osalemisega/ töötamisega

- Jah, mul on raskusi
- Ei, saan töötada

Kui vastasite jah, siis

1. kirjeldage, millist tööd saaksite teha.

...

2. kirjeldage tegevusi, mis on teie tervises seisundi tõttu takistatud.

...

III osa

Abivahendid

Kas te kasutate oma igapäevaelus või tegevustes abivahendeid?

JAH

EI

Kui vastasite JAH, siis palun nimetage kõik abivahendid, mida kasutate

...

Kõrvalabi

Kas te kasutate oma igapäevaelus või tegevustes kõrvalise isiku abi?

JAH

EI

Kui vastasite JAH, siis palun nimetage tegevused, milles vajate kõrvalabi

...

Rehabilitatsioonivajadus

Kas teil on pooleli mõni rehabilitatsioonikava?

JAH

EI

Kui vastasite JAH, siis kirjutage rehabilitatsioonikava eest vastutava asutuse nimi, millal ravi algas ja millal peaks lõppema.

Lisainfo

Kui peate vajalikuks lisada muud asjassepuutuvat infot, kirjutage see siia:

...

IV osa Kehaline võimekus

Teie hinnang oma kehalisele sooritusvõimele.

Selles osas palutakse Teil ise ennast erinevates olukordades hinnata. Teil palutakse hinnata mitmeid erinevaid tegevusi nagu näiteks liikumine ja erinevad käelised tegevused.

Pange tähele !

Et vastata mistahes järgnevale küsimusele jaatavalt, peate olema võimeline sooritama tegevust **tavapärasest mõistes** ohutult, piisavalt hästi, nii tihti kui vajalik ja mõõduka aja vältel.

1. Liikumine

1.1 Liikumine ja trepist käimine

Liikumise all mõistame **ka abivahendite (nt ratastooli, karkude või kepi) abil liikumist**, kui olete harjunud neid kasutama, kuid liikumine peab toimuma ilma teise inimese abita.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate ringi liikuda ja trepist käia ilma raskusteta, s.t. ilma valu, väsimuse, õhu- või tasakaalupuudusteta.

☐

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 1.2** juurde.

Kui kaugele suudate tasasel pinnal ohutult ja korduvalt liikuda, ilma et tuleks peatuda kas väsimuse, valu, õhu- või tasakaalupuuduse tõttu?

- 200 meetrit või rohkem
- 100 meetrit – see on umbes jalgpalliväljaku pikkus
- 50 meetrit – see on umbes 5 bussi pikkus
- Minu võimekus liikuda on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, kui kaugele suudate liikuda ja miks te võiksite olla sunnitud peatuma.

...

Kui kasutate abivahendit, kirjeldage, kuidas see mõjutab teie liikumist.

...

Kahe astme võrra trepist üles-alla liikumine

Kas suudate astuda järjest kaks trepiastet üles või alla ilma teise inimese abita, kui on võimalik käsipuust kinni hoida?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus trepist astuda on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage lähemalt trepist liikumist.

...

1.2 Seismine ja istumine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate seista ja istuda ilma raskusteta. Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 1.3.** juurde.

☐

Kas Te saate istuda ümber ühelt toolilt selle kõrval asuvale toolile ilma kellegi abita?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus ühelt toolilt kõrvalasuvale toolile istuda on **muutlik**

Kui kaua suudate ilma teise inimese abita ühel kohal püsida, kas seistes, istudes või vaheldumisi, tundmata valu või kurnatust? (See ei tähenda täielikult paigal seismist. Asendit võib muuta.)

- Enam kui 1 tund
- Vähem kui 1 tund
- Minu võimekus istudes või seistes ühel kohal püsida on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage lähemalt seismist ja istumist ning miks see võib teie jaoks raskeks osutuda.

...

Kirjutage, kui kaua te suudate istuda ja kui kaua suudate seista.

...

1.3 Liikumine

Kui teil on liikumisega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.
Kirjutage ka valudest ja väsimusest ning kas olukord on päeva või päevade lõikes muutuv.

2 Käeline tegevus

Käelise tegevuse all mõistame ka proteesi või muu käelist tegevust abistava vahendi kasutamist.

2.1 Käte sirutamine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate mõlemad käed üles sirutada ilma raskusteta. ☐
Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 2.2.** juurde.

Kas suudate vähemalt üht kätt nii palju tõsta, et saate panna mingi eseme seljas oleva mantli, pintsaku, jope või jaki rinnataskusse?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus tegevuse sooritamiseks käsi tõsta ja kõverdada on **muutlik**

Kas suudate ühe käe pea kohale tõsta?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus käsi pea kohale tõsta on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kui te ei suuda käsi üles sirutada, kirjutage, mis on selle põhjus ja kas see puudutab mõlemat kätt.

...

2.2 Asjade ülestõstmine ja liigutamine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate asju üles tõsta ja liigutada ☐ a raskusteta.
Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 2.3.** juurde.

Asjade ülestõstmine kasutades ülakeha ja üht kätt

Kas suudate üles tõsta ja liigutada pooleliitrist vedelikuga täidetud anumad?

- Jah
- Ei

- Minu võimekus sellist anumat tõsta ja liigutada on **muutlik**

—
Kas suudate üles tõsta ja liigutada liitrist vedelikuga täidetud anumat?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus sellist anumat tõsta ja liigutada on **muutlik**

—
Kas suudate üles tõsta ja liigutada suurt ja kerget objekti, näiteks pappkasti?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus sellist objekti tõsta ja liigutada on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kui te ei suuda asju üles tõsta, kirjutage, mis on selle põhjus.

...

2.3 Käteosavus

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate käsi ja sõrmi kasutada ilma **minimaalse** raskusteta.

☐

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 2.4.** juurde.

Kas saate emba-kumba kätt kasutada

- nupu vajutamiseks, näiteks telefoni klaviatuuril
- raamatulehe keeramiseks
- 1-eurose müundi ülesvõtmiseks
- pliiatsi või sullepea kasutamiseks
- sobiva klaviatuuri või hiire kasutamiseks

- Saan mõneks loetletud otstarbeks
- Ei saa ühekski loetletud otstarbeks
- Minu võimekus käsi ja sõrmi kasutada on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjutage, milliste loetletud tegevustega on teil probleeme ja miks.

...

2.4 Käeline tegevus

Kui teil on käelise tegevusega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.

Kirjutage ka valudest ja väsimusest ning kas olukord on päeva või päevade lõikes muutuv.

3 Nägemine, kuulmine ja kõnelemine

Selles osas on inimestega suhtlemine seotud ainult teie nägemise, kuulmise või rääkimise ja sõnumi edastamise võimekusega. Kui teie suhtlemine inimestega on takistatud muudel põhjustel, siis seda ärge siin märkige. Kui kasutate nägemiseks, kuulmiseks või kõnelemiseks abivahendeid, siis arvestage vastamisel nende kasutamisega.

3.1. Inimestega suhtlemine

Selles osas küsitakse kõnelemise ja kirjaliku eneseväljenduse teel suhtlemise kohta.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate teiste inimestega kõneledes või kirjalikult väljendudes suhelda ilma mingite raskusteta.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 3.2.** juurde.

☐

Kas suudate anda teistele inimestele selgelt ja arusaadavalt edasi lihtsa teate, näiteks anda teisele inimesele teada, et keegi käis teda otsimas? (Teate võib edasi anda rääkimise, kirjutamise, trükkimise või mistahes muul teel, kuid ei tohi kasutada teise inimese abi.)

- Jah
- Ei
- Minu võimekus lihtsaid teateid edastada on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage lähemalt, kuidas te suhtlete. Milles võiks olla põhjus, kui te ei suuda teiste inimestega suhelda? Kas asi on näiteks kõnelemise, kirjutamise või trükkimise raskustes.

...

3.2. Teiste inimeste suhtlus teiega

Selles osas küsitakse, kuidas te mõistate teisi inimesi kuulmise teel või kirja pandut lugedes.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate teisi inimesi mõista kuulmise teel või kirja pandut lugedes ilma mingite raskusteta.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 3.3.** juurde.

☐

Kas suudate ilma kõrvalise abita teistelt inimestelt vastu võtta lihtsaid sõnumeid kuulmise või huultelt lugemise teel või reageerida hoiatushüüetele? (Lihtne sõnum tähendab näiteks teavet selle kohta, kus asub tualettruum; hoiatushüüetena võib mõista ka olukorda, kui te kõnetajat ei näe)

- Jah
- Ei
- Minu võimekus **suuliselt** edastatud sõnumeid vastu võtta on **muutlik**

Kas suudate teistelt inimestelt vastu võtta suures kirjas trükituna või punkt kirjas edasi antud lihtsaid sõnumeid?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus **kirjalikult** edastatud sõnumeid vastu võtta on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjutage, kas suudate kuulda, huultelt lugeda või inimesi muul moel mõista, või milles võiks olla põhjus, kui te seda ei suuda. Märkige ära, kui kasutate mingit abivahendit, näiteks kuulmisabivahendit.

...

3.3 Ohutu ringiliikumine

Selles osas küsitakse teie nägemise kohta. Kui kasutate prille, kontaktläätsi, juhtkoera või mõnd muud abivahendit, kirjeldage, kuidas saate hakkama neid kasutades. Kirjeldage palun ka seda, kui hästi te näete päevavalguses või eredas elektrivalguses.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate nägemise poolest ohutult väljas liikuda. Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 3.4.** juurde.

☐

Kas näete iseseisvalt üle tee minna?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus iseseisvalt ringi liikuda on **muutlik**

Kas suudate ilma abita minna kohta, kus te pole varem käinud?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus iseseisvalt võõraste kohta minna on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage lähemalt oma silmanägemist ning kõiki probleeme, mis takistavad ohutut ringiliikumist.

...

3.4 Nägemine, kuulmine, kõnelemine

Kui teil on nägemise, kuulmise või kõnelemise tõttu suhtlemisega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.

4 Teadvusel püsimine ja enesehooldus

4.1 Teadvusel püsimine ärkveloleku ajal

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui teil pole mingeid probleeme ärkveloleku ajal teadvusel püsimisega.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 4.2.** juurde.

☐

Kui tihti teil esineb ärkvel olles minestust, teadvuse hägunemise hoogusid või teadvusekaotust? (Siia kuuluvad näiteks ka epilepsiahood ja diabeetiline hüpoglükeemia.)

- Harvemini kui iga kuu
- Iga kuu

Täpsustage oma valitud vastust.

...

4.2 Soole ja põie kontrollimine ning kogumiskoti kasutamine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate kontrollida oma soolt ja põit ilma mingi raskuseta.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 4.3.** juurde.

☐

Kas peate oma riideid pesema või vahetama, kuna need määrduvad põie, soole või kogumisseadmete kontrollimisega seotud raskuste tõttu (kogumisseadmete all mõeldakse ileostoomi kotti ja põiekateetrit)?

- Ei
- Jah, aga ainult siis, kui ma ei jõua kiiresti tualetti
- Jah, vähemalt kord kuus
- Minu põie- või soolekontroll on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage lähemalt oma soole ja põie kontrollimist või kogumisseadme kasutamisega toime tulemist.

Kui tihti peate oma riideid pesema või vahetama mustamise, märgamise või lekkimise tõttu.

...

4.3 Söömine ja joomine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate süüa ja juua ilma mingi raskuseta.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **V osa** juurde.

☐

Kas suudate panna toitu ja jooki omale suhu, ilma et teine inimene peaks teid aitama või tagant kiirustama?

- Jah

- Ei
- Minu võimekus süüa ja juua on **muutlik**

Kas suudate mäluda ja neelata vabalt?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus mäluda ja neelata on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, kuidas te sööte ja joote ning miks võiksite abi vajada.

...

V osa Vaimne võimekus

Vaimsed, tunnetuslikud ja intellektuaalsed funktsioonid

Et vastata mistahes järgnevale küsimusele jaatavalt, peate olema võimeline sooritama tegevust tavapärase mõistes ohutult, piisavalt hästi, nii tihti kui vajalik ja mõõduka aja vältel.

Vaimsete, tunnetuslike ja intellektuaalsete funktsioonide all käsitleme näiteks vaimseid haigusi, õpiraskusi ning peatrauma või muu aju- või neuroloogilise kahjustuse mõju.

Kui teil on raskusi selle osa täitmisega, võite paluda mõne sõbra, sugulase, hooldaja, töötukassa esindaja või muu Teile usaldusväärse isiku abi.

5 Õppimine ja tegevuste elluviimine

5.1. Tegevuste õppimine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate igapäevategevusi õppida ilma raskuseta.

☐

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 5.2.** juurde.

Kas suudate õppida selgeks lihtsa tegevuse, näiteks lihtsa telefoniga helistamise või pangaautomaadi kasutamise?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus lihtsaid tegevusi selgeks õppida on **muutlik**

Kas suudate õppida selgeks keerulisema tegevuse, näiteks pesumasina kasutamise või endale sooja toidu valmistamise?

- Jah
- Ei

- Minu võimekus keerulisemaid tegevusi selgeks õppida on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage kõiki raskusi, mida kogete tegevuste õppimisel, ning miks need tekivad.

...

5.2. Tegevuste alustamine ja lõpetamine

Selles osas küsitakse, kas suudate **alustada ja teoks teha** igapäevaseid rutiinseid tegevusi, nagu hommikune voodist tõusmine, pesemine ja riietumine, toiduvalmistamine või poeskäimine.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui saate igapäevategevustega hakkama ilma raskusteta.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 5.3.** juurde.

☐

Kas suudate ise kavandada, alustada ja lõpetada igapäevategevusi, näiteks otsustada, millal on vaja minna poodi söögi järele ja poest vajalik söök tuua ning valmistada; või planeerida vaatamiseks telesaade ja seda õigel ajal vaadata?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus tegevusi alustada ja lõpetada on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, kuidas tulete toime näiteks tegevuste meespidamisega, nende tegemise kavandamise ja korraldamisega ning nende lõpetamisele keskendumisega.

Kirjutage, mis võib selle teile keeruliseks teha ning kui sageli vajate teiste inimeste abi.

...

5.3. Õppimine ja tegevuste elluviimine

Kui teil on uute oskuste selgeksõppimise või tegevuste elluviimisega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.

6 Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

6.1. Väljaskäimine

See küsimus käsitleb teie võimet väljaspool kodu käimisega *vaimselt* või *emotsionaalselt* toime tulla. Kui teil on selliseid füüsilisi probleeme, mille tõttu te ei saa välja minna, tuleks teil sellest meile küsimustiku IV osa küsimuste juures teada anda.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui saate iseseisvalt väljas käia.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 6.2.** juurde.

☐

Kas saate kodust lahkuda ja minna teile tuttavatesse kohtadesse?

- Jah, kui keegi minuga kaasa tuleb
- Ei
- Minu võimekus minna kodust tuttavatesse kohtadesse on **muutlik**

Kas saate kodust lahkuda ja minna teile tundmatutesse kohtadesse?

- Jah, kui keegi minuga kaasa tuleb
- Ei
- Minu võimekus minna kodust tundmatutesse kohtadesse on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, miks te ei saa alati igale poole minna. Kirjutage, kas vajate, et keegi teiega kaasa tuleks. Selgitage oma probleeme ja tooge võimalusel näiteid.

...

6.2. Riski või ohu tajumine

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui suudate ohutult sooritada selliseid igapäevategevusi nagu vee keetmine või teravate riistade kasutamine.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 6.3.** juurde.

☐

Kas vajate enamasti järelevaatajat (kedagi, kes oleks teie juures), et jääda väljapoole ohtu?

- Jah
- Ei
- Minu vajadus järelevaataja järele on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, kuidas te ohuga toime tulete. Tooge palun näiteid probleemidest, mis takistavad teid asju ohutult tegemast.

...

6.3. Toimetulek muutustega

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui saate hakkama igapäevarutiini muutustega.

Kui märkisite linnukese, minge edasi küsimuse **6.4.** juurde.

☐

Kas saate hakkama väikeste muutustega oma igapäevarutiinis, kui teate neist ette? Näiteks söögiaja nihkumisega harilikust ette- või tahapoole või kellegagi kohtumise aja muutumisega.

- Jah

- Ei
- Minu võimekus saada hakkama **ette teatatud** muudatustega on **muutlik**

Kas saate hakkama väikeste muudatustega oma igapäevarutiinis, kui ei tea neist ette? Näiteks bussi või rongi õigel ajal tulemata jäämisega või sõbra või hooldaja saabumisega teie juurde plaanitust varem või hiljem.

- Jah
- Ei
- Minu võimekus saada hakkama **ootamatute** muudatustega on **muutlik**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, kuidas te muutustega toime tulete. Selgitage võimalusel probleeme ja tooge näiteid.

...

6.4. Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

Kui teil on muutustega kohanemise või ohu tajumisega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.

7 Inimestevaheline lävimine ja suhted

7.1 Sotsiaalsete olukordadega hakkamasaamine

Sotsiaalsete olukordade all peame silmas näiteks uute inimestega kohtumist ja koosviibimistele või kohtumistele minemist, lähedaste ja võõrastega suhtlemist.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui saate sotsiaalsete olukordadega hakkama, tundmata liigset ärevust või hirmu.

Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 7.2.** juurde.

☐

Kas saate tuttavate inimestega kohtuda, tundmata liigset ärevust või hirmu?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus kohtuda **tuttavate** inimestega ärevust või hirmu tundmata on **muutuv**

Kas saate võõraste inimestega kohtuda, tundmata liigset ärevust või hirmu?

- Jah
- Ei
- Minu võimekus kohtuda **võõraste** inimestega ärevust või hirmu tundmata on **muutuv**

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, miks teil on hirm inimestega kohtuda. Mis teeb teile inimestega kohtumise raskeks. Kirjutage, kui tihti te niimoodi tunnete. Selgitage oma probleeme ning tooge võimalusel näiteid.

7.2. Kohane käitumine

Selles osas küsitakse, kas **teie käitumine** ärritab teisi inimesi.

Palun märkige ruudu sisse linnuke, kui teie käitumine teisi inimesi ei ärrita. Kui märkisite linnukese, minge edasi **küsimuse 7.3.** juurde.

☐

Kui sageli käitute nii, et see teisi inimesi ärritab? (See võib juhtuda näiteks seetõttu, et olete agressiivne või käitute ebatavaliselt.)

- Vahetevahel
- Sageli
- Iga päev

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage, miks teie käitumine teisi ärritab ja kui sageli seda juhtub. Selgitage oma probleeme ning tooge võimalusel näiteid. Kui olukord on muutuv, kirjeldage täpsemalt.

7.3. Inimestevaheline lävimine ja suhted

Kui teil on inimestevahelise lävimise ja suhetega raskusi, aga ülaltoodud küsimused ei võimaldanud neid raskusi kirjeldada, siis kirjeldage neid raskusi siin.

8 Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

Kas teil on tegutsemisraskusi alkoholi, sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimite või muude ainete (narkootikumid, liimid, lahustid vm) kuritarvitamise tõttu?

Siia kuuluvad ka sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimid, mis on teile raviarsti poolt kestvaks tarvitamiseks määratud.

- Ei
- Jah

Täpsustage oma valitud vastust. Kirjeldage siin täpsemalt nende ainete tarvitamisega seotud probleeme ja nende esinemise sagedust. Kuidas on takistatud teie tegutsemisvõimekus.

9 Muud vaimse tervise häired või psüühilised haigused

Kas teil on vaimse tervise häireid või psüühilisi haigusi, mida ülaltoodud küsimused ei puudutanud?

- Ei
- Jah

Kui vastasite jah, siis kirjeldage, milliseid raskusi teil selle haiguse tõttu esineb.

TÄIDAB TÖÖTUKASSA

VI osa Esmane otsus

Hinnang taotleja omapoolsele seisundi kirjeldusele; sõnadele ja käitumisele

...

Muud asjaolud

...

Kaalutletud otsus:

- saata taotlus dokumendipõhisesse ekspertiisi
- saata taotlus visiidipõhisesse ekspertiisi
- on töövõimeline
- muud variandid

Punktisumma:

...

Otsuse aluseks olevad asjaolud:

- Töövõime hindamise ankeedi punktisumma
- Hinnang taotleja omapoolsele seisundi kirjeldusele
- Hinnang taotleja omapoolsele seisundi kirjeldusele ja sõnadele ning käitumisele
- Muu asjassepuutuv informatsioon

Otsuse kuupäev

Täitja rekvisiidid

VII osa Lõplik otsus

Lõpliku otsuse vormistamise aluseks on:

- Esmane otsus
- Ekspertiisi tulemus
- Rehabilitatsioonivajaduse hindamine
- Abivahendi hindamine

Meditšiinilised andmed ei toeta taotluses esitatud andmeid:

- Taotleja suunatud tervises seisundi täpsustamiseks raviarsti juurde (A,B,C)

Alustatud uuesti taotluse menetlemist (A)

Taotleja suunata ekspertiisi (B,C)

Ei ole kohaldatav

Järgnev osa täidetakse juhul, kui eelnevalt oli märgitud „Ei ole kohaldatav“

Taotleja töövõimelisus:

Taotleja on töövõimeline

Taotleja on osaliselt töövõimeline

Taotleja ei ole töövõimeline

Sobiv töö

..

Maksimaalse töövõime tagamiseks vajalike tingimuste kirjeldus (vaimse ja füüsilise töökeskkonna ning tööaja osas)

..

Rehabilitatsiooni vajadus:

Ei vaja rehabilitatsiooni

Vajab rehabilitatsiooni

Suunatud rehabilitatsioonile (asutus)...

Abivahendi vajadus:

Ei vaja abivahendit

Vajab abivahendit

Sobiv abivahend on olemas

Muu

....

Muud töölerakendamiseks vajalikud meetmed

....

Järgmine töövõime hindamise tähtaeg

Otsuse kuupäev

Täitja rekvisiidid

15. LISA 4 – TÖÖVÕIME HINDAMISE DOKUMENDIPÕHISE EKSPERTIISI VORM

EKSPERTIISIVORM 1

Dokumendipõhine ekspertiis

Ekspertiisi läbiviija (tervishoiuteenuse osutaja) andmed

Töötukassa „Esmane otsus“ (VI osa)

(kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile)

Osa I Taotleja taustainfo

Taotleja isikuandmed

Meditiiniline taustainfo

Päring terviseinfosüsteemist

Päring raviarstilt

Arsti diagnoositud haigused

Tarvitatavad ravimid

Viimase kahe aasta töövõimetuspäevade episoodid (episoodi kestus kuupäevaliselt)

Töövõimet välistav tingimus

Kinnitan olemasolevate andmete põhjal, et taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus.

Taotleja hariduse- ja tööandmed

(kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile)

Kui taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus, jätke osad II ja III täitmata.

Osa II Kehaline võimekus

1 Liikumine

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 2 juurde.

Kokkuvõtteväli: Liikumine

1.1 Liikumine ja trepist käimine

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

1.2 Seismine ja istumine

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

2 Käeline tegevus

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 3 juurde.

Kokkuvõtteväli: Käeline tegevus

2.1 Käte väljasirutamine

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

2.2 Esemehindamine ja liigutamine või ümberpaigutamine, kasutades ülakeha ja käsi

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

2.3 Käteosavus

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

3 Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 4 juurde.

Kokkuvõtteväli: Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine

3.1 Enese arusaadavaks tegemine ilma teise inimese abi kasutamata rääkimise, kirjutamise, trükkimise või mõne muu vahendi abil, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla, arvestades tervislikku seisundit

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja terviseseisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

3.2 Suhtlusest arusaamine teise inimese abita kas kasutades mistahes abivahendit, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla, arvestades tervislikku seisundit

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja terviseseisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

3.3 Orienteerumine ja ohutus, kasutades juhtkoera või muud abivahendit, kui kumbki neist või mõlemad on tavaliselt kasutusel või mille olemasolu oleks põhjendatud, arvestades tervislikku seisundit

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja terviseseisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja terviseseisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

4 Teadvusel püsimine ja enesehooldus

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 5 juurde.

Kokkuvõtteväli: Teadvusel püsimine ja enesehooldus

4.1 Soole ja/või põie ulatusliku tühjendamiseni (v.a enurees ehk voodimärgamine) viiv kontrolli kaotamine /puudumine teadvusel olles, hoolimata mistahes abivahendite või kohanduste kandmisest või kasutamisest, mis on tavaliselt kantavad või kasutatavad või mille kasutamine võiks põhjendatud olla, arvestades tervislikku seisundit

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

4.2 Teadvuse seisund ärkveloleku ajal

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Osa III Vaimne võimekus

5 Õppimine ja tegevuste elluviimine

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 6 juurde.

Kokkuvõtteväli: Õppimine ja tegevuste elluviimine

5.1 Õppimisülesanded

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusvõimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

5.2 Isikliku tegevuse alustamine ja lõpetamine (st kavandamine, korraldamine, probleemide lahendamine, tähtsust järjekorra seadmine või ühelt ülesandelt teisele lülitumine)

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

6 Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

Kui Töövõime hindamise taotlusel on valdkonna punktisumma 0, märkige ruudu sisse linnuke ja minge edasi valdkonna 7 juurde.

Kokkuvõtteväli: Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

6.1 Teadlikkus igapäevaohutusest (näiteks keev vesi või teravad esemed)

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

6.2 Muutustega kohanemine ja toimetulek

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

6.3 Väljas käimine

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

7 Inimestevaheline lävimine ja suhted

Kokkuvõtteväli: Inimestevaheline lävimine ja suhted

7.1 Sotsiaalne suhtlemine

Toimetulek sotsiaalse suhtlemisega, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

7.2 Teiste inimestega käitumise kohasus, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

- Punktisumma Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Kokkuvõtteväli:**Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju**

- Jah/Ei vastus Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Muud vaimse tervise häired või psüühilised haigused**Kas teil on vaimse tervise häireid või psüühilisi haigusi, mida ülaltoodud küsimused ei puudutanud?**

- Jah/Ei vastus Töövõime hindamise taotlusel
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Ei-vastuse korral lisage põhjendus

- Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Kokkuvõte

- Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus
- Meditsiiniliste andmete alusel vastab taotleja tervises seisund taotleja hinnatud talitlusliku võimekuse raskusastmele

Jah/Ei

Erijuhud

Taotleja andmete töötlemisel ilmnenud teave selle kohta, et tegemist on raske haiguse või kehalise või vaimse häirega ning selle haiguse või häire tõttu oleks isiku vaimne või kehaline tervis ohus, kui piiratud töövõime jääks tuvastamata.

Kokkuvõte

Olemasolevate meditsiiniliste andmete põhjal on tegemist raske haiguse või kehalise või vaimse häirega ning selle haiguse või häire tõttu oleks isiku vaimne või kehaline tervis ohus, kui piiratud töövõime jääks tuvastamata.

Osa IV Töövõime hindamise kokkuvõte

Meditsiiniline kokkuvõte

Osa V Ekspertiisi tulemus

Kinnitus

Kinnitan, et töövõime hindamisel olen arvestanud pädeva arsti poolt taotlejale pandud diagnoose ja teisi asjakohaseid meditsiinilisi andmeid.

Hindamise aluseks olen kasutanud:

- taotleja täidetud „Töövõime hindamise taotlust“
- varasemal hindamisperioodil täidetud ekspertarsti ankeeti
- terviseandmeid terviseinfosüsteemist
- taotleja ütlusi
- taotleja esindaja ütlusi
- hindamisel täheldatud käitumist
- kliinilise läbivaatuse tulemusi

Meditsiinilised andmed ei toeta piisava kindlusega taotluses esitatud andmeid,

hinnangu andmiseks vajalik

- taotleja suunata tervises seisundi täpsustamiseks raviarsti juurde (A,B,C)
 - taotlejal täita kogu taotlus, edasine menetlus otsustada taotluse põhjal (A)
 - taotleja kutsuda töövõime hindamiseks visiidile (B, C)
- Ei ole kohaldatav, andmekoosseis on piisav.

A

Täitke juhul, kui hindate töövõimet välistava tingimuse olemasolu.

Töövõimet välistav tingimus

Kinnitan olemasolevate andmete põhjal, et taotlejal esineb töövõimet välistav tingimus.

Prognoos

Taotleja talitluslik võimekus

on tõenäoliselt vähe muutuv (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul/ kogu elu vältel

on tõenäoliselt paranev (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on tõenäoliselt halvenev, soovitatav hindamise aeg (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on raskesti prognoositav, soovitatav hindamise aeg: ...

B

Täitke juhul, kui hindate töövõimet ainult „Taotlusvormi“ ja meditsiinilise taustainfo elektroonsete andmete põhjal või korduval taotlemisel talitlusliku võimekuse puudumise kahtlusel.

Töövõimet piiravad asjaolud

Piirangu raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa

Punktisumma

Taotleja talitluslik võimekus

Prognoos

Taotleja talitluslik võimekus

on tõenäoliselt vähe muutuv (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul/ kogu elu vältel
on tõenäoliselt paranev (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on tõenäoliselt halvenev, soovitatav hindamise aeg (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on raskesti prognoositav, soovitatav hindamise aeg: ...

C

Täitke juhul, kui hindate töövõimet „Töövõime hindamise taotluse“, varem täidetud „Töövõime hindamise ekspertiisi“ ja meditsiinilise taustainfo elektroonsete andmete põhjal

Kinnitan olemasolevate andmete põhjal, et taotleja seisund ei ole muutunud, kehtib [eelmise hindamise tulemuse väljastamise kuupäev] väljastatud hindamise tulemus.

Punktisumma

Prognoos

Taotleja talitluslik võimekus

on tõenäoliselt vähe muutuv (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul/ kogu elu vältel
on tõenäoliselt paranev (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on tõenäoliselt halvenev, soovitatav hindamise aeg (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on raskesti prognoositav, soovitatav hindamise aeg: ...

Töövõime hindajad

Töövõimet hinnanud ekspertide koosseis ja rekvisiidid:

nimi, amet, kood

allkiri

kuupäev

16. LISA 5 - TÖÖVÕIME HINDAMISE VISIIDIPÕHISE EKSPERTIISI VORM

EKSPERTIISIVORM 2

Visiidipõhine ekspertiis

Ekspertiisi läbiviija (tervishoiuteenuse osutaja) andmed

Töötukassa „Esmane otsus“ (VI osa)

(kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile)

Osa I Taotleja taustainfo

Taotleja isikuandmed

Meditšiiniline taustainfo

Päring terviseinfosüsteemist

Päring raviarstilt

Arsti diagnoositud haigused

Tarvitatavad ravimid

Viimase kahe aasta töövõimetuspäevade episoodid (episoodi kestus kuupäevaliselt)

Taotleja hariduse- ja tööandmed

(kuvatakse infosüsteemist ekspertarsti ankeedile)

--

Taotleja tavalise päeva kirjeldus

Kirjutage siia, milline on taotleja sõnul tema tavaline päev, sh millist mõju avaldab igapäevaelule tervislik seisund. Palun rõhutada, milline on funktsionaalne võimekus halbadel päevadel ning milline on seisundi raskusaste ja varieeruvus, arvestades seisundi muutust päeva, päevade või pikemate perioodide lõikes; arvestades valu, kurnatust, õhupuudust, rigiidsust, tasakaaluhäireid jms.

Kasutage struktureeritud intervjuud; kasutage taotleja enda sõnu ja väljendeid.

--

Osa II Kehaline võimekus

Talitlusliku võimekuse kirjeldamisel peab arvestama seda, kas seisund võib tavalise päeva, nädala või kuu vältel varieeruda ning kas tegevusi on võimalik sooritada regulaarselt ja korduvalt, arvestades seisundi muutumist, valu, väsimust, õhupuudust, tasakaaluprobleeme jm.

1 Liikumine

1.1 Liikumine ja trepist käimine

Liikumine iseseisvalt , kasutades keppi, ratastooli või muud abivahendit, kui see on tavaliselt kasutusel või võiks põhjendatult kasutusel olla

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda liikuda enam kui 50 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu.
- b) Ei suuda teise inimese abita astuda kaht astet trepist üles või alla isegi käsipuu toel
- c) Ei suuda liikuda enam kui 100 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu.
- d) Ei suuda liikuda enam kui 200 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu.
- e) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

1.2 Seismine ja istumine

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda istuda ümber ühelt toolilt selle kõrval asuvale toolile ilma teise inimese abita
- b) Ei suuda töötada järjest enam kui 30 minutit, enne kui tekib vajadus märkimisväärse ebamugavuse või kurnatuse vältimiseks eemale liikuda, kas
 - seistes teise inimese abita (isegi kui saab ringi liikuda) või
 - istudes (isegi individuaalselt kohandataval toolil) või
 - eelmistes punktides kirjeldatu kombineerimisel
- c) Ei suuda töötada järjest üle 1 tunni, enne kui tekib vajadus märkimisväärse ebamugavuse või kurnatuse vältimiseks /tegevuse (töö) katkestamiseks
 - seistes teise inimese abita (isegi kui saab ringi liikuda) või
 - istudes (isegi individuaalselt kohandataval toolil) või
 - eelmistes punktides kirjeldatu kombineerimisel
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

Kokkuvõtteväli: Liikumine

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine (kasutab/ ei kasuta)

2 Käeline tegevus

2.1 Käte väljasirutamine

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda tõsta kumbagi kätt nõnda, nagu paneks midagi mantli või jaki rinnataskusse
- b) Ei suuda tõsta kumbagi kätt pealaele nõnda, nagu paneks mütsi pähe
- c) Ei suuda tõsta kumbagi kätt pea kohale nõnda, nagu sirutaks millegi järele
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

2.2 Esemee ülestõstmine ja liigutamine või ümberpaigutamine, kasutades ülakeha ja käsi

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda üles tõsta ja liigutada 0,5-liitrist vedelikuga täidetud anumad
- b) Ei suuda üles tõsta ja liigutada 1-liitrist vedelikuga täidetud anumad
- c) Ei suuda ümber paigutada kerget, kuid mahukat objekti, näiteks tühja pappkasti
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

2.3 Käteosavus

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda kummagi käega kas
 - vajutada nuppu, näiteks arvuti või telefoni klaviatuuril või
 - keerata raamatulehti
- b) Ei suuda kummagi käega üles tõsta 1-eurost või muud sarnast münti
- c) Ei suuda kasutada pliiatsit või sulepead arusaadava märgi kirjutamiseks
- d) Ei suuda ühegi käega kasutada sobivat klaviatuuri või hiirt või keerata lahti juba avatud pudelikorki või siduda kinni kingapaelu
- e) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

Kokkuvõtteväli: Käeline tegevus

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine

(kasutab/ ei kasuta)

3 Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine

3.1 Enese arusaadavaks tegemine ilma teise inimese abi kasutamata rääkimise, kirjutamise, trükkimise või mõne muu vahendi abil, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda edastada lihtsat teadet, näiteks paluda akna avamist
- b) Lihtsa teate edastamine võõrastele, kes ei ole harjunud taotleja suhtlemisviisiga, on märkimisväärselt raske
- c) Lihtsa teate edastamine võõrastele, kes ei ole harjunud taotleja suhtlemisviisiga, on veidi raske
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

3.2 Suhtlusest arusaamine teise inimese abita kas

- **ainult verbaalsete vahenditega (kuulmise või huultelt lugemise teel)**

- **ainult mitteverbaalsete vahenditega (16 punkti suuruse kirja või punktikirja lugemise teel),**

- **eelmistest punktides kirjeldatu kombineerimisel**

kasutades mistahes abivahendit, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit.

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu mõista lihtsat teadet, näiteks tualettruumi asukoha kohta
- b) Sensoorse kahjustuse tõttu on võõra inimese edastatud lihtsa teate mõistmine väga raske
- c) Sensoorse kahjustuse tõttu on võõra inimese edastatud lihtsa teate mõistmine veidi raske
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

3.3 Orienteerumine ja ohutus kasutades juhtkoera ja/või mõnda abivahendit, kui kumbki neist või mõlemad on tavaliselt kasutusel või mille olemasolu oleks põhjendatud arvestades tervislikku seisundit

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata orienteeruda tuttavas ümbruses
- b) Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata ohutult sooritada potentsiaalselt ohtlikku ülesannet, näiteks sõiduteed ületada
- c) Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata orienteeruda võõras ümbruses
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

Kokkuvõtteväli: Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine (kasutab/ ei kasuta)

4 Teadvusel püsimine ja enesehooldus

4.1 Soole ja/või põie ulatusliku tühjendamiseni (v.a enurees ehk voodimärgamine) viiv kontrolli kaotamine /puudumine teadvusel olles, hoolimata mistahes abivahendite või kohanduste kandmisest või kasutamisest, mis on tavaliselt kantavad või kasutatavad või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Kogeb vähemalt üks kord kuus riiete puhastamist ja vahetamist nõudvat
 - soole ja/või põie ulatusliku tühjendamiseni viinud kontrolli kaotamist või
 - kogumisseadme ulatuslikku lekkimist
- b) Kui pole võimalik kiiresti tualetti jõuda, on enamasti oht kaotada kontroll nõnda, et see viib soole ja/või põie sellise ulatusliku tühjendamiseni, mis nõuab riiete puhastamist ja vahetamist
- c) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

4.2 Teadvuse seisund ärkveloleku ajal

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Vähemalt üks kord nädalas esineb tahtmatu teadvuse kaotamise või hägunemise episood, mille tulemuseks on oluliselt häiritud teadlikkus ümbritseva suhtes või kontsentreerumine
- b) Vähemalt üks kord kuus esineb tahtmatu teadvuse kaotamise või hägunemise episood, mille tulemuseks on oluliselt häiritud teadlikkus ümbritseva suhtes või kontsentreerumine
- c) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

Kokkuvõtteväli: Teadvusel püsimine ja enesehooldus

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute

sisu...

Kõrvalabi kasutamine(kasutab/ ei kasuta)

Osa III Vaimne võimekus

See osa tuleb täita, kui on diagnoositud kindel psüühikahäire või kui tegemist on vaimse, füüsilise või meelelise seisundiga, mille tulemuseks on kognitiivse või intellektuaalse võimekuse halvenemine. Kui hindamist ei teostata, põhjendage seda allpool.

Kas rakendate vaimse funktsiooni hindamist? – jah/ei

Põhjendused, mis toetavad otsust mitte rakendada testi vaimse funktsiooni hindamise osa.

Olen kaalunud, kas taotlejal võib olla konkreetne psüühiline haigus, mis mõjutab tema vaimset funktsiooni. Ma ei rakenda vaimse funktsiooni hindamist, sest taotlejal pole hiljuti psüühilist haigust diagnoositud ega ravitud ning mul pole meditsiinilisi ega muid tõendeid ega tähelepanekuid selle kohta, et tema vaimne funktsioon oleks häiritud.

5 Õppimine ja tegevuste elluviimine

5.1 Õppimisülesanded

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda õppida selgeks lihtsa ülesande täitmist, näiteks lihtsa telefoniga helistamist või pangaautomaadi kasutamist
- b) Ei suuda õppida selgeks midagi raskemat kui lihtsa ülesande täitmine, (näiteks lihtsa telefoniga helistamine või pangaautomaadi kasutamine)
- c) Ei suuda õppida selgeks midagi raskemat kui mõõdukalt keerulise, mitmeetapilise ülesande täitmine, näiteks pesumasinaga pesu pesemiseks vajalike tegevuste sooritamine või endale sooja toidu valmistamine
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

5.2 Isikliku tegevuse alustamine ja lõpetamine (s.t kavandamine, korraldamine, probleemide lahendamine, tähtsuse järjekorra seadmine või ühelt ülesandelt teisele lülitumine)

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei ole suuteline halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustama või lõpetama vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust, näiteks otsustada, millal on vaja minna poodi söögi järele ja poest vajalik söök tuua ning valmistada; või planeerida vaatamiseks telesaade ja seda õigel ajal vaadata
- b) Enamasti ei suuda halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustada või lõpetada vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust
- c) Periooditi ei suuda halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustada või lõpetada vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

Kokkuvõtteväli: Õppimine ja tegevuste elluviimine

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine (kasutab/ ei kasuta)

6 Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

6.1 Väljaskäimine

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda minna ühtegi tuttavasse kohta väljaspool kodu
- b) Ei suuda minna kindlasse tuttavasse kohta ilma teise inimese saateta
- c) Ei suuda minna kindlasse võõrasse kohta ilma teise inimese saateta

d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

6.2 Teadlikkus igapäevaohutusest (näiteks keev vesi või teravad esemed)

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

Vähenenud teadlikkus igapäevaohutusest põhjustab olulist riski

- enda või teiste vigastamiseks või
 - vara või isiklike asjade kahjustamiseks
- nii, et see nõuab ohutuse säilitamiseks
- a) pidevat või väga sagedast järelevalve all olemist
 - b) sageli järelevalve all olemist
 - c) harva või teatud tingimustel või ajahetkedel järelevalve all olemist
 - d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

6.3 Muutustega kohanemine ja toimetulek

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Ei suuda toime tulla mingite muutustega ning seetõttu ei saa hakkama igapäevaeluga
- b) Ei suuda toime tulla väikeste planeeritud muutustega (näiteks rutiinse lõunapausi aja teadaoleva muutumisega) ning seetõttu on kogu igapäevaelu märkimisväärselt raskendatud.
- c) Ei suuda toime tulla väikeste planeerimata muutustega (näiteks bussi või rongi õigel ajal tulemata jäämisega või kokkusaamise aja muutumisega kokkusaamise päeval) ning seetõttu on kogu igapäevaelu märkimisväärselt raskendatud.
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi.

Kokkuvõtteväli: Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine (kasutab/ ei kasuta)

7 Inimestevaheline lävimine ja suhted

7.1 Sotsiaalne suhtlemine

Toimetulek sotsiaalse suhtlemisega, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Sotsiaalne kontakt ei ole võimalik suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu
- b) Sotsiaalne kontakt võõraga ei ole võimalik suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu
- c) Sotsiaalne kontakt võõraga on enamasti võimatu suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi

7.2 Teiste inimestega käitumise kohasus, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

- a) Iga päev tuleb ette kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoode, mis on mistahes töökohas sobimatud
- b) Sageli tuleb ette selliseid kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoode, mis on mistahes töökohas sobimatud
- c) Vahetevahel tuleb ette selliseid kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoode, mis on mistahes töökohas sobimatud
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi.

Kokkuvõtteväli: Inimestevaheline lävimine ja suhted

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste (punktisumma), valdkond ja võtmetegevus

Piirangute sisu...

Kõrvalabi kasutamine (kasutab/ ei kasuta)

8. Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

8.1 Alkoholi, sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimite või muude ainete (narkootikumid, liimid, lahustid vm) (kuri)tarvitamise tõttu esinevad talitlusliku võimekuse

häired

Märkige linnuke esimesse sobivasse kasti.

Taotlejal

- a) puuduvad ainete tarvitamisega seotud talitlusliku võimekuse häired
- b) on raviarsti poolt kestvaks tarvitamiseks määratud sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimite tõttu talitlusliku võimekuse häired
- c) on alkoholi kuritarvitamise tõttu talitlusliku võimekuse häired

d) on muude ainete kuritarvitamise tõttu talitlusliku võimekuse häired

Määrake talitluse võimekuse raskusaste

Palun põhjendage oma vastust

Kokkuvõtteväli: Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute raskusaste

Osa IV Erijuhud

Haigus, mille korduvate ägenemiste risk on väga suur suur, mis põhjustab väga sagedast ajutist töövõimetust/

Kiire progresseerumise riskiga haigus/

Haigus nõuab sagedast päevaravi kasutamist

jm rasked seisundid, mida ekspertarst peab vajalikuks ära märkida.

Olemasolevate meditsiiniliste andmete põhjal kinnitan, et tegemist on raske haiguse või kehalise või vaimse häirega ning selle haiguse või häire tõttu oleks isiku vaimne või kehaline tervis ohus, kui piiratud töövõime jääks tuvastamata.

Jah/Ei

Palun põhjendage oma vastust

Kokkuvõtteväli: Erijuhud

Diagnoosid, mille alusel olete oma valiku teinud

Taotleja ütlused

Punktisumma

Hindamise käigus täheldatud käitumine

Kliinilisel läbivaatusel tehtud asjakohased tähelepanekud

Kokkuvõte

Piirangute

raskusaste

Olemasolevate meditsiiniliste andmete põhjal kinnitan, et tegemist on raske haiguse või kehalise või vaimse häirega ning selle haiguse või häire tõttu oleks isiku vaimne või kehaline tervis ohus, kui piiratud töövõime jääks tuvastamata.

Osa V Töövõime hindamise kokkuvõte**Meditsiiniline kokkuvõte****Osa VI Ekspertiisi tulemus****Kinnitus**

Kinnitan, et töövõime hindamisel olen arvestanud pädeva arsti poolt taotlejale pandud diagnoose ja teisi asjakohaseid meditsiinilisi andmeid.

Hindamise aluseks olen kasutanud:

taotleja täidetud „Töövõime hindamise taotlust“

varasemal hindamisperioodil täidetud ekspertarsti ankeeti

terviseandmeid terviseinfosüsteemist

taotleja ütlusi

taotleja esindaja ütlusi

hindamisel täheldatud käitumist

kliinilise läbivaatuse tulemusi

Meditsiinilised andmed ei toeta piisava kindlusega taotluses esitatud andmeid,

hinnangu andmiseks vajalik

- saata taotleja raviarsti juurde
- ei ole kohaldatav, andmekoosseis on piisav.

Töövõimet piiravad asjaolud

Piirangu raskusaste (punktisummana) valdkondade ja võtmetegevuste kaupa, kõrvalabi vajadus

Piirangu sisu

Taotleja kohanemine oma tegevus- ja osaluspiiranguga

Punktisumma

Taotleja talitluslik võimekus, sh (soovitus “piirangu sisu” parandamiseks või soodustamiseks)

Talitluslik võimekus

kergelt vähenenud
vähenenud
puudub

...

Maksimaalse töövõime tagamise tingimused (vaimse ja füüsilise töökeskkonna ning tööaja osas)

Proгноos

Taotleja talitluslik võimekus

on tõenäoliselt vähe muutuv (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul/ kogu elu vältel
on tõenäoliselt paranev (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on tõenäoliselt halvenev, soovitatav hindamise aeg (0,5, 1, 2, 5) aasta jooksul
on raskesti prognoositav, soovitatav hindamise aeg: ...

Abivahendi vajadus

Ei vaja abivahendit

Vajab abivahendit

Sobiv abivahend on olemas

Määratud abivahend

(Määratud abivahendi kirjeldus)

Suunata abivahendi määramisele

(Vajaliku abivahendi eesmärk ja kirjeldus)

Töövõime hindajad

Töövõimet hinnanud ekspertide koosseis ja rekvisiidid:

nimi, amet, kood

allkiri

kuupäev

17. LISA 6 - ANKEETIDE KÜSIMUSTE PUNKTIDE VÄÄRTUSED

Taotlusvormi ankeedi küsimuste punktide väärtused

Valdkonna ja võtmetegevuste küsimused	Raskusastmele vastavad punktid
Minu võimekus ... on muutlik	nx*
1 Liikumine	
1.1 Liikumine ja trepist käimine	
Kui kaugele suudate tasasel pinnal ohutult ja korduvalt liikuda, ilma et tuleks peatuda kas väsimuse, valu, õhu- või tasakaalupuuduse tõttu?	
– 200 meetrit või rohkem	2
– 100 meetrit – see on umbes jalgpalliväljaku pikkus	3
– 50 meetrit – see on umbes 5 bussi pikkus	4
Kahe astme võrra trepist üles-alla liikumine	
Kas suudate astuda järjest kaks trepiastet üles või alla ilma teise inimese abita, kui on võimalik käsipuust kinni hoida?	
– Jah	0
– Ei	4
1.2 Seismine ja istumine	
Kas Te saate istuda ümber ühelt toolilt selle kõrval asuvale toolile ilma kellegi abita?	
- Jah	0
- Ei	4
Kui kaua suudate ilma teise inimese abita ühel kohal püsida, kas seistes, istudes või vaheldumisi, tundmata valu või kurnatust? (See ei tähenda täielikult paigal seismist. Asendit võib muuta.)	
– Enam kui 1 tund	0
- Vähem kui 1 tund	3

2. Käeline tegevus

2.1 Käte sirutamine

Kas suudate vähemalt üht kätt nii palju tõsta, et saate panna mingi eseme seljas oleva mantli, pintsaku, jope või jaki rinnataskusse?

– Jah	0
– Ei	4

Kas suudate ühe käe pea kohale tõsta?

– Jah	0
– Ei	3

2.1 Asjade ülestõstmine kasutades ülakeha ja üht kätt

Kas suudate üles tõsta ja liigutada 1- liitrist vedelikuga täidetud anumad?

– Jah	0
– Ei	3

Kas suudate üles tõsta ja liigutada 0,5- liitrist vedelikuga täidetud anumad?

– Jah	0
– Ei	4

Kas suudate üles tõsta ja liigutada suurt ja kerget objekti, näiteks pappkasti?

– Jah	0
– Ei	3

2.2 Käteosavus

Kas saate emba-kumba kätt kasutada

- nupu vajutamiseks, näiteks telefoni klaviatuuril
- raamatulehe keeramiseks
- 1-eurose mündi ülesvõtmiseks
- pliiatsi või sulepea kasutamiseks
- sobiva klaviatuuri või hiire kasutamiseks

– Saan mõneks loetletud otstarbeks	0

3. Nägemine, kuulmine, kõnelemine

3.1 Inimestega suhtlemine

Kas suudate anda teistele inimestele selgelt ja arusaadavalt edasi lihtsa teate, näiteks anda teisele inimesele teada, et keegi käis teda otsimas? (Teate võib edasi anda rääkimise, kirjutamise, trükkimise või mistahes muul teel, kuid ei tohi kasutada teise inimese abi.)

- Jah 0
- Ei 4

3.2. Teiste inimeste suhtlus teiega

Kas suudate ilma kõrvalise abita teistelt inimestelt vastu võtta lihtsaid sõnumeid kuulmise või huultelt lugemise teel või reageerida hoiatushüüetele? (Lihtne sõnum tähendab näiteks teavet selle kohta, kus asub tualettruum; hoiatushüüetena võib mõista ka olukorda, kui te kõnetajat ei näe)

- Jah 0
- Ei 4

Kas suudate teistelt inimestelt vastu võtta suures kirjas trükituna või punkt kirjas edasi antud lihtsaid sõnumeid?

- Jah 0
- Ei 4

3.3. Ohutu ringiliikumine

Kas näete iseseisvalt üle tee minna?

- Jah 0
- Ei 4

Kas suudate ilma abita minna kohta, kus te pole varem käinud?

- Jah 0
- Ei 4

4. Teadvusel püsimine ja enesehooldus

4.1 Teadvusel püsimine ärkveloleku ajal

Kui tihti teil esineb ärkvel olles minestust, teadvuse hägunemise hoogusid või teadvusekaotust? (Siia kuuluvad näiteks ka epilepsiahood ja diabeetiline hüpoglükeemia.)

- Harvemini kui iga kuu 2
- Iga kuu 4

4.2 Soole ja põie kontrollimine ning kogumiskoti kasutamine

Kas peate oma riideid pesema või vahetama, kuna need määrduvad põie, soole või kogumisseadmete kontrollimisega seotud raskuste tõttu (kogumisseadmete all mõeldakse ileostoomi kotti ja põiekateetrit)?

- Ei 0
- Jah, aga ainult siis, kui ma ei jõua kiiresti tualetti 3
- Jah, vähemalt kord kuus 4

4.3 Söömine ja joomine

Kas suudate panna toitu ja jooki omale suhu, ilma et teine inimene peaks teid aitama või tagant kiirustama?

- Jah 0
- Ei 4

Kas suudate mäluda ja neelata vabalt?

- Jah 0
- Ei 2

5. Õppimine ja tegevuste elluviimine

5.1 Tegevuste õppimine

Kas suudate õppida selgeks lihtsa tegevuse, näiteks lihtsa telefoniga helistamise või pangaautomaadi kasutamise?

- Jah 0
- Ei 4

Kas suudate õppida selgeks keerulisema tegevuse, näiteks pesumasina kasutamise või endale sooja toidu valmistamise?

- Jah 0

- Ei 3

5.2 Tegevuste alustamine ja lõpetamine

Kas suudate ise kavandada, alustada ja lõpetada igapäevategevusi, näiteks otsustada, millal on vaja minna poodi söögi järele ja poest vajalik söök tuua ning valmistada; või planeerida vaatamiseks telesaade ja seda õigel ajal vaadata?

- Jah 0
- Ei 4

6. Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

6.1 Väljaskäimine

Kas saate kodust lahkuda ja minna teile tuttavatesse kohtadesse?

- Jah, kui keegi minuga kaasa tuleb 0
- Ei 4

Kas saate kodust lahkuda ja minna teile tundmatutesse kohtadesse?

- Jah, kui keegi minuga kaasa tuleb 0
- Ei 3

6.2 Riski või ohu tajumine

Kas vajate enamasti järelevaatajat (kedagi, kes oleks teie juures), et jääda väljapoole ohtu?

- Ei 0
- Jah 4

6.3 Toimetulek muudatustega

Kas saate hakkama väikeste muudatustega oma igapäevarutiinis, kui teate neist ette? Näiteks söögiaja nihkumisega harilikust ette- või tahapoole või kellegagi kohtumise aja muutumisega.

- Jah 0
- Ei 4

Kas saate hakkama väikeste muudatustega oma igapäevarutiinis, kui ei tea neist ette? Näiteks bussi või rongi õigel ajal tulemata jäämisega või sõbra või hooldaja saabumisega teie juurde plaanitust varem või hiljem.

- Jah 0
- Ei 3

7. Inimestevaheline lävimine ja suhted

7.1 Sotsiaalne suhtlemine

Toimetulek sotsiaalse suhtlemisega, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

Kas saate tuttavate inimestega kohtuda, tundmata liigset ärevust või hirmu?

- Jah 0
- Ei 4

Kas saate võõraste inimestega kohtuda, tundmata liigset ärevust või hirmu?

- Jah 0
- Ei 3

7.2 Kohane käitumine

Kui sageli käitute nii, et see teisi inimesi ärritab? (See võib juhtuda näiteks seetõttu, et olete agressiivne või käitute ebatavaliselt.)

- Vahetevahel 2
- Sageli 3
- Iga päev 4

8. Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

Kas teil on tegutsemisraskusi alkoholi, sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimite või muude ainete (narkootikumid, liimid, lahustid vm) kuritarvitamise tõttu?

Siia kuuluvad ka sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimid, mis on teile raviarsti poolt kestvaks tarvitamiseks määratud.

- Ei 0

- Jah	2

9. Muud vaimse tervise häired või psüühilised haigused

Kas teil on vaimse tervise häireid või psüühilisi haigusi, mida
üaltoodud küsimused ei puudutanud?

- Ei	0
- Jah	2

nx* - võtmetegevuse sõnalised väljad peavad punktide arvestamisel saama äramärgitud,
kuna need ei ole 0-4 skaalal hinnatavad, kuid erinevad 0-st.

Ekspertiisivormi 2 e visiidipõhise ankeedi küsimuste punktide väärtused

Valdkonna ja võtmetegevuste küsimused	Raskusastmele vastavad punktid
Kokkuvõtteväljal täita „Punktisumma“ käsitsi, kui „Ükski ülalnimetatutest ei sobi“	1-2-3-4

1. Liikumine

1.1 Liikumine ja trepist käimine

- a) Ei suuda liikuda enam kui 50 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu. 4
- b) Ei suuda teise inimese abita astuda kaht astet trepist üles või alla isegi käsipuu toel 3
- c) Ei suuda liikuda enam kui 100 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu. 3
- d) Ei suuda liikuda enam kui 200 meetrit tasasel pinnal ilma, et peaks peatuma märkimisväärse ebamugavustunde või kurnatuse vältimiseks või ei suuda seda teha korduvalt kurnatuse tõttu. 2
- e) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x*

1.2 Seismine ja istumine

- a) Ei suuda istuda ümber ühelt toolilt selle kõrval asuvale toolile ilma teise inimese abita 4
- b) Ei suuda töötada järjest enam kui 30 minutit, enne kui tekib vajadus märkimisväärse ebamugavuse või kurnatuse vältimiseks eemale liikuda, kas 3
- seistes teise inimese abita (isegi kui saab ringi liikuda) või
 - istudes (isegi individuaalselt kohandataval toolil)

- või
- eelmistes punktides kirjeldatu kombineerimisel
 -
- c) Ei suuda töötada järjest üle 1 tunni, enne kui tekib vajadus 2
märkimisväärse ebamugavuse või kurnatuse vältimiseks /tegevuse
(töö) katkestamiseks
- seistes teise inimese abita (isegi kui saab ringi liikuda) või
 - istudes (isegi individuaalselt kohandataval toolil) või
 - eelmistes punktides kirjeldatu kombineerimisel
 -
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

2. Käeline tegevus

2.1 Käte väljasirutamine

- a) Ei suuda tõsta kumbagi kätt nõnda, nagu paneks midagi mantli või 4
jaki rinnataskusse
- b) Ei suuda tõsta kumbagi kätt pealaele nõnda, nagu paneks mütsi pähe 3
- c) Ei suuda tõsta kumbagi kätt pea kohale nõnda, nagu sirutaks millegi 2
järele
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

2.2 Esemee ülestõstmine ja liigutamine või ümberpaigutamine, kasutades ülakeha ja käsi

- a) Ei suuda üles tõsta ja liigutada 0,5-liitrist vedelikuga täidetud anumad 4
- b) Ei suuda üles tõsta ja liigutada 1-liitrist vedelikuga täidetud anumad 3
- c) Ei suuda ümber paigutada kerget, kuid mahukat objekti, näiteks tühja 2
pappkasti
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

2.3 Käteosavus

- a) Ei suuda kummagi käega kas 4
- vajutada nuppu, näiteks arvuti või telefoni klaviatuuril

või

- keerata raamatulehti

b)	Ei suuda kummagi käega üles tõsta 1-eurost või muud sarnast münti	3
c)	Ei suuda kasutada pliiatsit või sullepead arusaadava märgi kirjutamiseks	2
d)	Ei suuda ühegi käega kasutada sobivat klaviatuuri või hiirt või keerata lahti juba avatud pudelikorki või siduda kinni kingapaelu	1
e)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

3. Suhtlemine: nägemine, kuulmine, kõnelemine

3.1 Enese arusaadavaks tegemine ilma teise inimese abi kasutamata rääkimise, kirjutamise, trükkimise või mõne muu vahendi abil, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit

a)	Ei suuda edastada lihtsat teadet, näiteks paluda akna avamist	4
b)	Lihtsa teate edastamine võõrastele, kes ei ole harjunud taotleja suhtlemisviisiga, on märkimisväärselt raske	3
c)	Lihtsa teate edastamine võõrastele, kes ei ole harjunud taotleja suhtlemisviisiga, on veidi raske	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

3.2 Suhtlusest arusaamine teise inimese abita kas
- ainult verbaalsete vahenditega (kuulmise või huultelt lugemise teel)
- ainult mitteverbaalsete vahenditega (16 punkti suuruse kirja või punktikirja lugemise teel),
- eelmistest punktides kirjeldatu kombineerimisel
kasutades mistahes abivahendit, mis on tavaliselt kasutusel või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit

a)	Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu mõista lihtsat teadet, näiteks tualettruumi asukoha kohta	4
b)	Sensoorse kahjustuse tõttu on võõra inimese edastatud lihtsa teate	3

mõistmine väga raske

c)	Sensoorse kahjustuse tõttu on võõra inimese edastatud lihtsa teate mõistmine veidi raske	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

3.3 Orienteerumine ja ohutus kasutades juhtkoera ja/või mõnda abivahendit, kui kumbki neist või mõlemad on tavaliselt kasutusel või mille olemasolu oleks põhjendatud arvestades tervislikku seisundit

a)	Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata orienteeruda tuttavas ümbruses	4
b)	Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata ohutult sooritada potentsiaalselt ohtlikku ülesannet, näiteks sõiduteed ületada	3
c)	Ei suuda sensoorse kahjustuse tõttu ilma saatjata orienteeruda võõras ümbruses	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

4. Teadvusel püsimine ja enesehooldus

4.1 Soole ja/või põie ulatusliku tühjendamiseni (v.a enurees ehk voodimärgamine) viiv kontrolli kaotamine /puudumine teadvusel olles, hoolimata mistahes abivahendite või kohanduste kandmisest või kasutamisest, mis on tavaliselt kantavad või kasutatavad või mille kasutamine võiks põhjendatud olla arvestades tervislikku seisundit

a)	Kogeb vähemalt üks kord kuus riiete puhastamist ja vahetamist nõudvat - soole ja/või põie ulatusliku tühjendamiseni viinud kontrolli kaotamist või- kogumisseadme ulatuslikku lekkimist	4
b)	Kui pole võimalik kiiresti tualetti jõuda, on enamasti oht kaotada kontroll nõnda, et see viib soole ja/või põie sellise ulatusliku tühjendamiseni, mis nõuab riiete puhastamist ja	3

vahetamist

- c) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

4.2 Teadvuse seisund ärkveloleku ajal

- a) Vähemalt üks kord nädalas esineb tahtmatu teadvuse kaotamise või hägunemise episood, mille tulemuseks on oluliselt häiritud teadlikkus ümbritseva suhtes või kontsentreerumine 4
- b) Vähemalt üks kord kuus esineb tahtmatu teadvuse kaotamise või hägunemise episood, mille tulemuseks on oluliselt häiritud teadlikkus ümbritseva suhtes või kontsentreerumine 3
- c) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

5. Õppimine ja tegevuste elluviimine

5.1 Õppimisülesanded

- a) Ei suuda õppida selgeks lihtsa ülesande täitmist, näiteks lihtsa telefoniga helistamist või pangaautomaadi kasutamist 4
- b) Ei suuda õppida selgeks midagi raskemat kui lihtsa ülesande täitmine, (näiteks lihtsa telefoniga helistamine või pangaautomaadi kasutamine) 3
- c) Ei suuda õppida selgeks midagi raskemat kui mõõdukalt keerulise, mitmeetapilise ülesande täitmine, näiteks pesumasinaga pesu pesemiseks vajalike tegevuste sooritamine või endale sooja toidu valmistamine 2
- d) Ükski ülalnimetatutest ei sobi x

5.2 Isikliku tegevuse alustamine ja lõpetamine (s.t kavandamine, korraldamine, probleemide lahendamine, tähtsuse järjekorra seadmine või ühelt ülesandelt teisele lülitumine)

- a) Ei ole suuteline halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustama või lõpetama vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust, näiteks otsustada, millal on vaja minna poodi söögi järele ja 4

poest vajalik söök tuua ning valmistada; või planeerida vaatamiseks telesaade ja seda õigel ajal vaadata

b)	Enamasti ei suuda halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustada või lõpetada vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust	3
c)	Periooditi ei suuda halvenenud vaimse funktsiooni tõttu alustada või lõpetada vähemalt kaht järjestikust isiklikku tegevust	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

6. Muutustega kohanemine ja ohu tajumine

6.1 Väljaskäimine

a)	Ei suuda minna ühtegi tuttavasse kohta väljaspool kodu	4
b)	Ei suuda minna kindlasse tuttavasse kohta ilma teise inimese saateta	3
c)	Ei suuda minna kindlasse võõrasse kohta ilma teise inimese saateta	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

6.2 Teadlikkus igapäevaohutusest (näiteks keev vesi või teravad esemed)

Vähenenud teadlikkus igapäevaohutusest põhjustab olulist riski

- enda või teiste vigastamiseks või
 - vara või isiklike asjade kahjustamiseks
- nii, et see nõuab ohutuse säilitamiseks

a)	pidevat või väga sagedast järelevalve all olemist	4
b)	sageli järelevalve all olemist	3
c)	harva või teatud tingimustel või ajahetkedel järelevalve all olemist	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

6.3 Muutustega kohanemine ja toimetulek

a)	Ei suuda toime tulla mingite muutustega ning seetõttu ei saa hakkama igapäevaeluga	4
b)	Ei suuda toime tulla väikeste planeeritud muutustega (näiteks rutiinse lõunapausi aja teadaoleva muutumisega) ning seetõttu on kogu igapäevaelu märkimisväärselt raskendatud.	3
c)	Ei suuda toime tulla väikeste planeerimata muutustega (näiteks bussi või rongi õigel ajal tulemata jäämisega või kokkusaamise aja muutumisega kokkusaamise päeval) ning seetõttu on kogu igapäevaelu märkimisväärselt raskendatud.	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi.	x

7. Inimestevaheline lävimine ja suhted

7.1 Sotsiaalne suhtlemine

Toimetulek sotsiaalse suhtlemisega, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

a)	Sotsiaalne kontakt ei ole võimalik suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu	4
b)	Sotsiaalne kontakt võõraga ei ole võimalik suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu	3
c)	Sotsiaalne kontakt võõraga on enamasti võimatu suhlemisvõimekuse puudulikkuse tõttu, sh inimese enda märkimisväärse pingeseisundi tõttu	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi	x

7.2 Teiste inimestega käitumise kohasus, arvestades kognitiivseid või vaimseid häireid

a)	Iga päev tuleb ette kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoodide, mis on mistahes töökohas sobimatud	4

b)	Sageli tuleb ette selliseid kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoode, mis on mistahes töökohas sobimatud	3
c)	Vahetevahel tuleb ette selliseid kontrollimatuid agressiivse või kohatu käitumise episoode, mis on mistahes töökohas sobimatud	2
d)	Ükski ülalnimetatutest ei sobi.	x

8. Uimastite, alkoholi ja teiste sõltuvust tekitavate ainete mõju

a)	puuduvad ainete tarvitamisega seotud talitlusliku võimekuse häired	0
b)	on raviarsti poolt kestvaks tarvitamiseks määratud sõltuvust tekitava või uimastava toimega ravimite tõttu talitlusliku võimekuse häired	x
c)	on alkoholi kuritarvitamise tõttu talitlusliku võimekuse häired	x
d)	on muude ainete kuritarvitamise tõttu talitlusliku võimekuse häired	x

Osa IV Erijuhud

Olemasolevate meditsiiniliste andmete põhjal kinnitan, et tegemist on raske haiguse või kehalise või vaimse häirega ning selle haiguse või häire tõttu oleks isiku vaimne või kehaline tervis ohus, kui piiratud töövõime jääks tuvastamata.

Jah	4
Ei	0

x* - kasutatakse üldjuhul 0-väärtusena, erandjuhtudel, kui objektiivsetel põhjustel ei ole võimalik talitlusliku võimekuse kohta esitatudvastusevariante kasutada, kasutatakse arti hinnangu alusel antud punktivärtust, mis võib ulatuda 1-4.